

Magyar - Na'vi szótár v. 13.7

Tirea Aean (Corey Scheideman) & Markì (Mark Miller)
Compiled and Translated by Kifkeyä Nari (Batiz Zoltán) és P.A.'li makto (Petrovits Andrea)
www.LearnNavi.org

Utolsó frissítés: 17.5.2018

Ez egy Magyar-Na'vi szótár. **Vastag betűk** mutatják a magyar szavakat. *Dólt betűk* a Na'vi megfelelőjüket. Sima betűvel szedve található a nyelvtani besorolás: a zárójelekben további megjegyzések. A «x» infixet jelent, ahol pl. *t«pre-first»«1»ar«2»on* azok pozícióját jelöli. A tulajdonneveket nagybetűvel kezdjük. A – és a + azt jelzi, hogy egy képző vagy egy toldalék a szó bármely oldalára kerülhet. Feltételezzük az elhajlás mibenlétének ismeretét.

Rövidítések:

– = morfémahatár	cs.sz. = csak személyekre
+ = gyengítő morfémahatár	part. = partikula (járulékszó, változatlan alakú, nem ragozható szó)
<> = infixum	nm. = névmás
mn. = melléknév	tul.n. = tulajdonnév
told. = toldalék	ige = ige
hsz. = határozószó	i.(átn) = ige (angol szerint állapotjelző tárgyatlan)
ksz. = kötőszó	i.(t) = ige (angol szerint tárgyas)
ö.szó = összetett szó	i.(tn) = ige (angol szerint tárgy nélküli)
mut.n. = mutató névmás	i.(tm) = ige (angol szerint tárgyas módbeli)
gesz. = nyelvi gesztus, indulatszó	i.(tnm) = ige (angol szerint tárgyatlan módbeli)
kérd. = kérdőszó	alár. = alárendelt
fn. = főnév	
n.e. = nem emberekre/személyekre	
szám = számnév	

Források

Az összes szót próbáltuk legjobb tudásunk szerint a lehető legmegbízhatóbb forrásból beszerezni. Az eredet alsó indexben található az IPA átírás után, ez megmondja, hogy eredetileg honnan származik egy-egy szó.

Történeti érdekességként: a szótár eredetileg abból az 500 szóból állt, melyet Dr. Frommer 2010 márciusában bocsátott rendelkezésünkre. Ahogy a nyelv tovább fejlődött, további szavak kerültek bele, ezeket Dr. Frommertől a személyes blogján és emailen keresztül kapjuk. Dr. Frommer arra kérte a LearnNavi.org közösséget, hogy segítsen új szavakat kitalálni a **Szókincsbővítési Projecten** keresztül. Ez a project folyamatosan zajlik, és sok általunk javasolt szó bekerült ebbe a szótárba. Másik forrás: szabadon használható toldalékokkal ellátott szavak, illetve olyan toldalékolt szavak, melyeket Dr. Frommer használt, és így létezőnek tekinthetők. A források sorrendje, a legmegbízhatóbbtól a legkevésbé megbízhatóig:

- PF = Dr. Paul Frommer
- M = the Movie (a Film)
- JC = James Cameron
- G = the Avatar Games (az Avatar játék)
- ASG = A Survival Guide (a Túlélési Kézikönyv)
- PND = Pandorapedia.com

.

... **miatt**: [ta.'lun] _{PF} told. *talun-*

...**előtt (időben)**: [kam] _{PF} told. *kam-*

... **szerepében, mint...**: [sko] _{PF} told. *sko+*

1

1, **egy**: [ʔaw] _{PF} szám *'aw*

2

2, **kettő**: ['mu.nɛ] _{PF} szám *mune*

3

3 **nap múlva**: [p'ɛ.sɿ.'aj] _{PF} fn., hsz. *pxesrray* dete: **trr** *nap*)
(eredete: **trr** *nap*)

3, **három**: [p'ɛj] _{PF} szám *pxey*

3 **napja**: [p'ɛ.sɿ.'am] _{PF} fn., hsz. *pxesrram* (ere-

4

4, **négy**: [tsiŋ] _{PF} szám *tsiŋg*

5

5, **öt**: [mɿ] _{PF} szám *mrr*

6

6, **hat**: ['pu.kapʰ] _{PF} szám *pukap*

64, **hatvannégy**: [zam] _{PF} szám *zam*

7

7, **hét**: ['ki.næ] _{PF} szám *kinä*

8

8, **nyolc**: [vol] _{PF} szám *vol*
a 8-as jele (nem az értéke!) (pl. telefonszám-

nál használható): [ʔɛjtʰ] _{PF} fn. *'eyt*

9

a 9-es jele (nem az értéke!) (pl. telefonszám-

nál használható): [na:jn] *PF* fn. *nayn*

A

ányaszövőszék", hatalmas szövőszék:

[sa.'ʔɛw.rəŋ] *PF* fn. *sa'ewrang* (eredete: **sa'nok** *anya* és **'ewrang** *szövőszék*)

(anya)méh: [pɾ.ku] *PF* fn. *prrkū* (összetétel ebből: **prnēn** *csecsemő* és **kelku** *otthon*)

(azért) mert: [a.'lun.ta] *PF* ksz. *alunta*

(azért), hogy; valaminek az érdekében: [fpi] *PF* told. *fpi+*

aaa: [slo.'snɛpʔ] *PF* aaa *slosnep* (eredete: **snep** *aaa*)

abbahagy, befejez: [ft.aŋ] *PF* i.(tnm) *ftang*

abbahagy, felfüggeszt (a cselekvés folytatódni fog): [fp.akʔ] *PF* ige *fpak*

abban az esetben, úgy, akkor: [ha] *PF* ksz. *ha*

abban az időben mikor, amikor: [kɾ.a] *PF* ksz. *krra* (eredete: **krr** *idő*)

abc: [sna.pam.'rɛl.vi] *PF* fn. *snapamrelvi* (eredete: **pamrelvi** *betű* (fonetikus jel))

ad: [t.ɪŋ] *PF* i.(t) *tɪŋ*

addig, azalatt: [tsa.'kɾ.vaj] *PF* hsz. *tsakrrvay* (összetétel ebből: **tsakrr** *akkor* és **vay** *-ig*)

addigra, mire, amíg: [li.sɾɛ] *PF* hsz. *lisre+* (összetétel ebből: **li** *már* és **sre+** *előtt*)

addition, post script: [ti.'suŋ] *LN* fn. *tisung* (eredete: **sung** *add*)

adposition: [staɾ.li.ʔu] *PF* fn. *starli'u* (összetétel ebből: **sātare** *kapcsolat* és **li'u** *szó*)

aggasztó dolog, aggodalom oka/forrása: [sɲum.tsim] *PF* fn. *sngumtsim* (összetétel ebből: **sngum** *aggodalom* és **tsim** *forrás*)

aggasztó, nyugtalanító: [sɲu.ŋaʔ] *PF* mn. *sngunga'* (eredete: **sngum** *aggodalom*)

aggodalom: [sɲum] *PF* fn. *sngum*

aggodalom oka/forrása, aggasztó dolog: [sɲum.tsim] *PF* fn. *sngumtsim* (összetétel ebből: **sngum** *aggodalom* és **tsim** *forrás*)

aggódik: [sɲum s.i] *PF* i.(tn) *sngum si* (eredete: **sngum** *aggodalom*)

aggódva, bosszúsan: [ni.'sɲum] *PF* hsz. *nɪsngum* (eredete: **sngum** *aggodalom*)

agy: [ɛl.tu] *PF* fn. *eltu*

aha, ja, oké: [sɾan] *PF* hsz., gesz. *sran*

ahogy/mint...; ahogy, (ugyan)úgy, olyanképpen (helyzetből adódó hasonlóság):

[tɛŋ.fja] *PF* ksz. *tengfya* (összetétel ebből: **teng** *megegyező* és **fya'o** *út*)

ahol: [tsɛ.ŋa] *PF* ksz. *tsenga* (eredete: **tseng** *hely*)

ahova vissza lehet vonulni, magán terület: [sno.mo] *PF* fn. *snomo* (összetétel ebből: **sno** *saját* és **mo** *terület*)

ajak: [sɛj.ri] *JC* fn. *seyri*

ajándék: [st'ɛ.li] *PF* fn. *stxeli*

ajánl: [st'ɛ.nu.t.ɪŋ] *PF* i.(t) *stxenutɪŋ* (eredete: **stxenu** *ajánlat*, *fn.*)

ajánlat: [st'ɛ.nu] *PF* fn. *stxenu* (összetétel ebből: **stxeli** *ajándék* és **lonu** *elereszt*)

akadály, barikád: [ɛ.'k'an] *PF* fn. *ekxan*

akadályoz: [h.ul.'tst'.ɛm] *PF* i.(t) *hultstxem*

akadálytalan, szabad: [kaw.'k'an] *PF* mn. *kawkxan* (összetétel ebből: **ke** *'aw egy se* és **ekxan** *akadály*)

akar: [n.ɛw] *PF* i.(tm) *new*

akaratlanul, véletlenül: [nɪt.'kan.lu.ke] *PF* hsz. *nɪtkanluke* (összetétel ebből: **nɪtkan** *szándékosan*, *akarattal* és **luke-** *nélkül*)

akarattal, szándékosan: [nɪt.'kan] *PF* hsz. *nɪtkan* (eredete: **tikan** *cél*, *szándék*)

akarom mondani, vagyis, illetve: [ko.'lan] *PF* gesz. *kolan* (eredete: **kan** *céloz*)

aki, amely(ik) (határozói mellékmondat kötőszava): [a] *PF, LN* part. *a*

akik közül meghalt néhány), túlélő (pl. olyan csoport tagjai: [lɛm.'rɛj] *PF* mn. *lemrey* (eredete: **emrey** *túlél*)

akinek vágnak a jelenlétére), hiányzó, hiányolt (mint egy távollévő ember: [lom] *PF* mn. *lom*)

akkor: [tsa.'kɾ] *PF* hsz. *tsakrr* (eredete: **tša-** *az* és **krr** *idő*)

akkor: [zɛl] *PF* hsz. *zel*

akkor, úgy, abban az esetben: [ha] *PF* ksz. *ha*
akként/úgy..., -ként, mint/ahogy: [na] *PF* esz. *na-*

akként/úgy..., ként, mint/ahogy: [p'ɛl] *PF* told. *pxel-*

aktív, energikus: [wa.lakʔ] *PF* mn. *walak*

akármennyire, bármily: [ŋi.'an] *PF, SW* hsz. *ngian*

- alacsony:** [tɪm] *PF* mn. *tīm*
- alacsony szint:** [ˈtɪm.jɪ] *PF* fn. *tīmji* (összetétel ebből: **tīm** *alacsony* és **yì** *szint*)
- alagút:** [ʀoŋ] *PF* fn. *rong*
- alak, forma:** [ʔon] *PF* fn. *ʔon*
- alapjában, alapvetően, lényegében:** [ni.ˈʀan] *PF* *HSZ.* *nìran* (eredete: **ran** *belső tulajdonság*)
- alapos ismeret, hozzáértés:** [tsul.ˈfæ] *PF* fn. *tsulfä*
- alapos, részletességre törekvő (személy):** [lɛ.ˈno] *PF* mn. *leno*
- alaposan elsajátít:** [tsul.ˈfæ ˈs:i] *PF* i.(tn) *tsulfä si* (eredete: **tsulfä** *ismeret*)
- alaposan, részletesen:** [ni.ˈno] *PF* *HSZ.* *nìno*
- alaposság, részletesség:** [ti.ˈno] *PF* fn. *tino*
- alapvetően, alapjában, lényegében:** [ni.ˈʀan] *PF* *HSZ.* *nìran* (eredete: **ran** *belső tulajdonság*)
- alatt(a), alul:** [æ.o] *PF* told. *äo-*
- alatt, folyamán, közben:** [kɾ.ka] *PF* told. *krrka-* (eredete: **krr** *idő*)
- alj(a), fenék:** [kɪ.pa] *PF* fn. *klpa*
- alkalmasint, megfelelő időben:** [nik.ˈmar] *PF* *HSZ.* *nìkmar* (eredete: **kimar** *szezonális*)
- alkalom, eset, ismételten előforduló cselekvések egyike:** [a.lo] *PF* fn. *alo*
- alkony, este naplemente előtt:** [sɾɛ.ton.ˈʔoŋ] *PF* fn. *sretonʔong* (összetétel ebből: **sre** *előtt* és **txonʔong** *alkony*)
- alkony, sötétedés előtti időszak, naplemente után:** [tʰon.ˈʔoŋ.maw] *PF* fn. *txonʔongmaw* (összetétel ebből: **txonʔong** *naplemente* és **maw** *után*)
- alkot, készít, létrehoz:** [ŋ.op˦] *PF* i.(t) *ngop*
- alkotás:** [sæ.ˈŋop˦] *PF* fn. *sängop* (eredete: **ngop** *alkot*)
- alkotás elvont fogalma:** [ti.ˈŋop˦] *PF* fn. *tìngop* (eredete: **ngop** *alkot, készít*)
- alkotó:** [ˈŋop.ju] *PF* fn. *ngopyu* (eredete: **ngop** *alkot*)
- allergén:** [fnɛ.ˈtʰum] *PF* fn. *fnetxum* (eredete: **txum** *méreg*); Pl.: **Oeri lu swoa fnetxum**.
- alszik:** [h.a.h.aw] *PF* i.(tn) *hahaw*
- alul, alatt(a):** [æ.o] *PF* told. *äo-*
- alámerül, lebukik, zuhan:** [t.awŋ] *PF* i.(tn) *tawng*
- alászáll, leereszkedik:** [kɪ.ˈk.æ] *PF* i.(tn) *klkă* (összetétel ebből: **klpa** *alj(a)* és **kă** *megy*)
- amely magas szikláról vagy lebegő hegyről folyik le (megszámlálható), egy-**
- edülállóan magas, vékony vízésés:** [se.ˈʔajl] *PF* fn. *seʔajl*
- amely(ik) (határozói mellékmondat kötőszava), aki:** [a] *PF, LN* part. *a*
- amelyek egy folyamból vagy tavakból folynak (megszámlálható), egy csepp vagy kisebb vízésések sorozata:** [ˈsja.nan] *PF* fn. *syanan*
- ami a földtől távol és tisztán tart valamit, mesterséges tárgy:** [fjan] *PF* fn. *fyan*
- amikor, abban az időben mikor:** [kɾ.a] *PF* *KSZ.* *krra* (eredete: **krr** *idő*)
- amit különösen kellemesnek talál, elfoglalt(nak lenni) (pozitív értelemben), elmélyed valamiben:** [s.u.l.in] *PF* i.(átn) *sulin* (eredete: **in** *elfoglalt*)
- amulet, totem:** [lo.ʔa] *PF* fn. *loʔa*
- amíg, -ig:** [vaj.ˈkɾ] *PF* *KSZ.* *vaykrr* (összetétel ebből: **vay-** *-ig* és **krr** *idő*)
- amíg, miközben, mialatt:** [tɛŋ.ˈkɾ] *PF* *KSZ.* *tengkrr* (összetétel ebből: **teng** *megegyező* és **krr** *idő*)
- amíg, mire, addigra:** [li.sɾɛ] *PF* *HSZ.* *lisre+* (összetétel ebből: **li** *már* és **sre+** *előtt*)
- annak, hogy (alárendelő mellékmondat kötőszava):** [fu.ri.a] *PF* nm., alár. *furia* (összetétel ebből: **fiʔuri** *ez* (*topikális*) és **a** *határozói mellékmondat kötőszava*)
- annyira, úgy:** [ni.ˈftʰan] *PF* *HSZ.* *niftxan* (eredete: **fitxan** *olyan*)
- anya:** [ˈsaʔ.nok˦] *PF* fn. *saʔnok* (eredete: **saʔatenuk** *C*)
- anyu:** [ˈsaʔ.nu] *PF* fn. *saʔnu* (becéző forma, eredetije: **saʔnok** *anya*)
- anyuka (fiatal lányokra):** [ˈsaʔ.nu.tɕjɪp˦] *PF* fn. *saʔnutsjɪp* (eredete: **saʔnu** *anyu*)
- apa:** [ˈsɛm.pul] *PF* fn. *sempul*
- apropó, mellesleg, jut eszembe:** [ni.ˈviŋ.kap˦] *PF* *HSZ.* *nìvingkap* (eredete: **vingkap** *eszébe jut, "beugrik"*)
- apró, kicsi, parányi:** [hɪ.ʔi] *PF* mn. *hìʔi*
- apu:** [ˈsɛm.pu] *PF* fn. *sempu* (becéző forma, eredetije: **sempul** *apa*)
- arc, orca:** [flawm] *PF* fn. *flawm*
- arc, orca, ábrázat:** [kɛj] *PF* fn. *key*
- arc-csík:** [pil] *PF* fn. *pil*
- arckifejezés:** [kɛj.ɾɛl] *PF* fn. *keyrel* (összetétel ebből: **key** *arc* és **rel** *kép*)

- asztal:** [ʰʃan.jo] *PF* fn. *fyanyo* (összetétel ebből: *fyán* mesterséges tárgy, ami a földtől távol és tisztán tart valamit és *yo* felszín) Megjegyzés: köznapiban szóhasználatban *yo* is lehet *fyanyo* helyett
- aszály:** [ʰtom.pa,keɽ] *PF* fn. *tompakel* (eredete: *tompa eső*)
- avatár-test (álomjáró test):** [u.nil.ti.ʰran.tokʰ] *JC,PF* fn. *uniltirantokx* (összetétel ebből: *uniltiranyu* álomjáró és *tokx* test)
- avatárok csoportja vagy klánja:** [u.nil.ti.ʰran.tokʰ] *PF* fn. *uniltirantokxoloʰ* (összetétel ebből: *uniltirantokx* avatár-test és *oloʰ* klán)
- az:** [satʰ] *PF* nm. *sat* (a *tsat* gyengített alakja)
- az (csak személyekre):** [ʰtsa.po] *PF* nm. *tsapo* (összetétel ebből: *tsa-* az a... és *po* ő)
- az (cselekvés):** [ʰtsa.keɽ] or [ʰtsa.ʰkeɽ] *PF* mut.n. *tsakem* (eredete: *tsa-* az és *kem* tett)
- az (dolog):** [ʰtsa.ʔu] *PF* mut.n. *tsaʰu* (összetétel ebből: *tsa* az és *ʰu* dolog)
- az (mutatónév más):** [ʰtsaw] *PF* mut.n., nm. *tsaw*
- az (tárgyas esetben alanyként):** [ʰtsal] *PF* nm. *tsal*
- az a válasz:** [ʰteɽŋ.a] *PF* fn. *teynga* (az összevonás elemei *tiʰeyng* a)
- az a válasz (jelölt alany):** [ʰteɽŋ.la] *PF* fn. *teyngla* (az összevonás elemei *tiʰeyng-il* a)
- az a válasz (tárgyeset):** [ʰteɽŋ.ta] *PF* fn. *teyngta* (az összevonás elemei *tiʰeyng-it* a)
- az ellenkező oldalon, ellentkező:** [ʰfew.tu.sokʰ] *PF* mn. *fewtusok* (eredete: *few-át*)(Hétköznapi szóhasználatban (*few.ʰsok*))
- az erdő teteje:** [u.tu] *PF* fn. *utu*
- az élet egyensúlya:** [ʰre.j.ʰʔeɽŋ] *PF* fn. *reyʰeng* (eredete: *rey* él)
- az én saram (megbánás vagy vétkesség beismerése), bocs, szánom-bánom, sajnós, sajna:** [ŋaj.ʰtʰo.a] *PF* gesz. *ngaytxoa* (összetétel ebből: *ngeyä* tiéd és *txoa* megbocsátás)
- az(on) a hely(en), ott:** [ʰtsa.ʰtseɽŋ] or [ʰtsa.tseɽŋ] *PF* mut.n., fn. *tsatseng* (összetétel ebből: *tsa* az és *tseng* hely)
- az, hogy (alárendelő mellékmondat kötőszava):** [fwa] *PF* nm., alár. *fwa* (összetétel ebből: *fiʰu* ez (alanyeset) és *a* határozói mellékmondat kötőszava)
- azalatt, addig:** [ʰtsa.ʰkr.va.j] *PF* hsz. *tsakrrvay* (összetétel ebből: *tsakrr* akkor és *vay* -ig)
- azaz hogy, más szóval:** [ʰa.lu] *PF* ksz. *alu* (eredete: *a* a melléknévjelző és *lu* van) (toldalékokhoz)
- azok a hírek:** [fɯawnta] *PF* fn. *fɯawnta* (az összevonás elemei *fɯawn-it* a)
- azonnal, egy pillanat múlva:** [pʰi.swaw.ʰa.j] *PF* hsz. *pɯiswaway* (összetétel ebből: *swaw* pillanat és *ay* jövő idejű igei infixum)
- azonos, egyenlő, megegyező:** [tɽŋ] *PF* mn. *teng*
- azt (tárgyként):** [ʰtsatʰ] *PF* nm. *tsat*
- azt, hogy (alárendelt tagmondatot jelez):** [ʰfu.la] *PF* ksz. *fula* (összetétel ebből: *fiʰul* ez (jelölt alany eset) és *a* vonatkozó tagmondatot jelez)
- azt, hogy (alárendelő mellékmondat kötőszava):** [ʰfu.ta] *PF* nm., alár. *futa* (összetétel ebből: *fiʰu-t* ez-t (tárgyeset) és *a* határozói mellékmondat kötőszava)

B

- (be)fed, (el)takar:** [ʰɛw.ʰs.i] *PF* i.(tn) *lew si* (eredete: *lew* *takar*)
- (bele)lát (spirituális értelemben), lény(eg)ében megért/felismer, 'grokkol':** [ʰk.a.m.ɛ] *PF* i.(t) *kame*
- ban/-ben, bent, benne, rajta, -on/-en/-ön:** [mi] *PF* esz. *mì+*
- ból/-ből, -tól/-től, felől, irányából (időben is utalhat más idővel kapcsolatos szavakkal):** [ta] *PF* esz. *ta-*
- "beugrik", eszébe jut:** [ʰv.iŋ.k.apʰ] *PF* i.(t) *vingkap*
- baba, csecsemő:** [ʰpɿ.nɛŋ] *PF* fn. *prnen*
- babahordozó:** [ʰpɿ.smuŋ] *PF* fn. *prrmung* (összetétel ebből: *prnen* *baba* és *smung* szállító eszköz)
- baj, ártalom:** [kʰu] *PF* fn. *kxu*
- bal (bal oldali):** [ʰtæɽ] *PF* mn. *ftär*
- bal oldal:** [ʰtæɽ.pa] *PF* fn. *ftärpa* (összetétel ebből: *ftär* *bal* és *paʰo* oldal)
- baleset:** [ʰfɛ.keɽ] *PF* fn. *fekem* (összetétel ebből: *feʰ* rossz és *kem* tett)
- balra:** [ni.ʰtæɽ] *PF* hsz. *niftär* (eredete: *ftär* *bal*)
- banányümolcs:** [ʰu.tu.ma.u.ti] *PF* fn. *utu-*

- mauti* (összetétel ebből: **utu** az erdő teteje és **mauti** gyümölcs) (szó szerint: erdő teteje gyümölcs)
- barikád, akadály:** [ɛ. 'k'an] *PF* fn. *ekxan*
- barlang:** [slæf] *PF* fn. *slär*
- barna:** ['kɫ.vawm] *PF* mn. *klvawm* (összetétel ebből: **killte** föld és **vawm** sötét)
- barát:** ['ʔɛj.lan] *PF* fn. *'eylan*
- barátság:** [ti. 'ʔɛj.lan] *PF* fn. *tī'eylan* (eredete: *'eylan barát*)
- becsület, tisztesség:** [mɛ. 'u.i.a] *PF* fn. *meuia*
- becsületes, tiszteletreméltó:** [mɛ. 'u.i.a.ŋaʔ] *PF* mn. *meuianga'* (eredete: **meuia** becsület és **nga'** tartalmaz)
- becsületesség, igazság(osság):** [tɪm. 'wi.æ] *PF* fn. *tīmwiä* (eredete: **muiä** rendes, igazságos, helyes, becsületes)
- befejez, abba hagy:** [ft. aŋ] *PF* i.(tnm) *ftang*
- befejez, elvégez:** [ha. 'sɛj 's-i] *PF* i.(tn) *hasey si* (eredete: *hasey kész, befejezett*)
- befejez, lezár (a cselekvés eredményes):** ['ʔ.iʔ. a] *PF* i.(tn) *'i'a*
- befejezett vagy folyamatos kötőmóddal, bárcsak! (kívánság; a tényekkel szemben):** [ni. 'ra.ŋal] *PF* hsz. *nirangal* (eredete: *rangal kíván*)
- befejezett, kész:** [ha. 'sɛj] *PF* mn. *hasey*
- befejezés:** [ti. 'ʔiʔ. a] *PF* fn. *tī'i'a* (eredete: *'i'a befejez*)
- befejező, utolsó, végső:** [toɾ] *PF* mn. *tor* (eredete: *toruk végső árny*)
- befelé, bele, belültre, belsejébe:** ['nɛm. fa] *PF* told. *nemfa-* (összetétel ebből: **ne** felé és **mifa** -ban,-ben)
- bejárat:** [rawŋ] *PF* fn. *rawng*
- bekerített nyílt terület, terület, völgy:** [mo] *PF* fn. *mo*
- bekövetkezik, (meg)történik:** [l.ɛn] *PF* i.(tn) *len*
- bele, befelé, belültre, belsejébe:** ['nɛm. fa] *PF* told. *nemfa-* (összetétel ebből: **ne** felé és **mifa** -ban,-ben)
- belseje, belül, odabent:** ['mi. fa] or [mi. 'fa] *PF* fn., hsz. *mifa*
- belsejébe, bele, befelé, belültre:** ['nɛm. fa] *PF* told. *nemfa-* (összetétel ebből: **ne** felé és **mifa** -ban,-ben)
- belső tulajdonság, lényeg, valaminek az alapvető természete, személyiség:** [ran] *PF* fn. *ran*
- belép:** ['fp' .æ. k. im] *PF* i.(tn) *fpäkim*
- belül, belseje, odabent:** ['mi. fa] or [mi. 'fa] *PF* fn., hsz. *mifa*
- belültre, bele, befelé, belsejébe:** ['nɛm. fa] *PF* told. *nemfa-* (összetétel ebből: **ne** felé és **mifa** -ban,-ben)
- belülről, ki(-felé):** ['ftum. fa] *PF* told. *ftumfa-* (eredete: **mifa** belül)
- bemutat, előad:** [mu. w. m. 't' u] *PF* i.(t) *muwintxu* (eredete: *wintxu mutat*)
- bemutató, kiállítás:** [sæ. wɪ. 't' u] *PF* fn. *säwintxu* (eredete: *wintxu mutat*)
- bemártás, merítés (folyadékba):** [jɛm. 'fpaj] *PF* fn. *yemfpay* (összetétel ebből: **yem** rak és **pay** víz)
- benne, bent, rajta, -ban/-ben, -on/-en/-ön:** [mi] *PF* esz. *mì+*
- bent, benne, rajta, -ban/-ben, -on/-en/-ön:** [mi] *PF* esz. *mì+*
- beragad, beszorul:** [n. ipʔ] *PF* i.(tn) *nip*
- beszorul, beragad:** [n. ipʔ] *PF* i.(tn) *nip*
- beszéd, szónoklat:** [sæ. ft' u. 'li. ʔu] *PF* fn. *säftx-uli'u* (eredete: **ftxuli'u** szónokol, beszédet mond)
- beszédet mond, szónokol:** [ft' u. 'li. ʔu] *PF* i.(tn) *ftxuli'u* (összetétel ebből: **täftxu** szó és **li'u** szó)
- beszédhang, énekhang:** ['mok. ri] *PF* fn. *mokri*
- beszél:** [p. ɫ. 't' .ɛ] *PF* ige *plltxe*
- beszél valamiről, értekezik, oda vonatkozót mond:** [l. awkʔ] *PF* i.(t) *lawk*
- beszélget, társalog:** [p. æŋ. 'k' .o] *PF* i.(tn) *pängkxo*
- beszélgetés, megbeszélés:** [ti. pæŋ. 'k' o] *PF* fn. *tipängkxo* (eredete: **pängkxo** beszélget)
- beszélgetőtárs, társalkodó:** [pæŋ. 'k' o. ju] *PF* fn. *pängkxoyu* (eredete: **pängkxo** beszélget)
- beszélő:** [pl. 't' .ɛ. ju] *PF* fn. *plltxeyu* (eredete: **plltxe** beszél)
- beteg:** [sp' in] *PF* mn. *spxin*
- beteg (szellemileg), egészségtelen:** [kɛl. fpom. 'ron] *PF* mn. *kelpomron* (összetétel ebből: **ke** nem és **lefpomron** egészséges (szellemileg)) cs.sz.
- beteg (szellemileg), egészségtelen:** [kɛ. fpom. 'ro. ŋaʔ] *PF* mn. *kefpomronga'* (összetétel ebből: **ke** nem és **fpomronga'** egészséges (szellemileg)) n.e.

- betegség, kór:** [sæ.'sp'in] *PF* fn. *säspxin* (eredete: *spxin beteg*)
- betegségi állapot:** [ti.'sp'in] *PF* fn. *tispxin* (eredete: *spxin beteg*)
- beteljesülés, érettség, fejlettség:** [ti.'fjɛjn] *PF* fn. *tifyeyn* (eredete: *fyeyn érett, fejlett*)
- betű (fonetikus jel):** [pam.'rɛl.vi] *PF* fn. *pam-relvi* (eredete: *pamrel írás*)
- betűzés (helyesírás):** [pam.'rɛl.fja] *PF* fn. *pam-relfya* (eredete: *pamrel írás és fya'o mód*)
- bezárni:** [t̃stu 's-i] *PF* i.(tn) *tstu si* (eredete: *tstu zárt*)
- bimbó, rügy:** [p̃r.nɛ.sju] *PF* fn. *prnesyul* (összetétel ebből: *prnen csecsemő* és *syulang virág*)
- biolumineszcencia, fénykibocsátás:** [sju.'ra.tan] *JC,PF* fn. *syuratan* (összetétel ebből: *syura energia* és *atan fény*)
- biolumineszcens szeplő, csillag:** [tan.'hi] *PF* fn. *tanhi*
- bizonyos, tiszta, világos:** [law] *PF* mn. *law*
- bizonyít:** [w-i.'ɲaj] *PF* i.(t) *wingay* (eredete: *wintxu mutat* és *ngay igaz*)
- bizonyítás, bizonyíték (általában):** [ti.wi.'ɲaj] *PF* fn. *t̃wingay* (eredete: *wingay bizonyít*)
- bizonyíték (konkrét esetben):** [sæ.wi.'ɲaj] *PF* fn. *s̃awingay* (eredete: *wingay bizonyít*)
- bizonyíték (általában), bizonyítás:** [ti.wi.'ɲaj] *PF* fn. *t̃wingay* (eredete: *wingay bizonyít*)
- biztonság:** [ti.'k'u.kɛ] *PF* fn. *tikxuke* (eredete: *kxuke biztonságos*)
- biztonságban, biztonságosan:** [ni.'zaw.noŋ] *PF* hsz. *nizawnong* (eredete: «*awn*» *befejezett melléknévi igenévi alak* és *zong megment*)
- biztonságos:** [k'u.kɛ] *PF* mn. *kxuke* (összetétel ebből: *kxu ártalom* és *ke nem*)
- biztonságosan, biztonságban:** [ni.'zaw.noŋ] *PF* hsz. *nizawnong* (eredete: «*awn*» *befejezett melléknévi igenévi alak* és *zong megment*)
- biztos, magabiztos:** [am.'ʔa.kɛ] *PF* mn. *am'ake* (összetétel ebből: *am'a kétség* és *ke nem*)
- bocs, szánom-bánom, sajnós, sajna, az én saram (megbánás vagy vétkesség beismerése):** [ɲaj.'t'o.a] *PF* gesz. *ngaytxoa* (összetétel ebből: *ngeyä tiéd* és *txoa megbocsátás*)
- bocsánatkérés:** [tsap.'ʔa.lu.tɛ] *PF* fn. *tsap'alute*
- bocsánatot kér:** [tsap.'ʔa.lu.tɛ 's-i] *PF* i.(tn) *tsap'alute si* (eredete: *tsap'alute bocsánatkérés*)
- bogyó:** [pa.suk^ɿ] *PF* fn. *pasuk*
- bokor:** [ut.ral.t̃sjip^ɿ] *PF* fn. *utraltsyip* (eredete: *utral fa*)
- boldogan, szerencsésen:** [nɛt.t̃ip^ɿ] *PF* hsz. *netrip*
- boldogtalan, szomorú, 'Milyen szomorú!':** [kɛ.'ft'o] *PF* gesz. *keftxo*
- bolond, örült, örületes:** [lɛk.'jɛ.ʔuŋ] *PF* mn. *le-kye'ung* (eredete: *keye'ung örület*)
- bomló állat vagy rothadó hús szagára emlékeztető:** [k'æ.næŋ] *PF* mn. *kxänäng*
- bonyolult (dolog), finom, részletes, precíz:** [hi.'no] *PF* mn. *hino*
- bonyolult, nehéz:** [ɲæ.zik^ɿ] *PF* mn. *ngäzik*
- borús (pl.: felhős ég), zárt:** [t̃stu] *PF* fn. *tstu*
- bosszankodik, dühöng:** [st-i] *PF* i.(tn) *sti*
- bosszant, dühít:** [stɛj.'k-i] *PF* i.(t) *steyki* (eredete: *sti dühöng* és «*eyk*» *műveltető igei infixum*)
- bosszant, zavar:** [sr.æt^ɿ] *PF* i.(t) *srätx*
- bosszusan, aggódva:** [ni.'sɲum] *PF* hsz. *ñsɲum* (eredete: *sɲum aggodalom*)
- bosszúság:** [sæ.'sræt^ɿ] *PF* fn. *s̃srätx* (eredete: *srätx bosszat*)
- bot, pálca:** [swɛk^ɿ] *PF* fn. *swɛk*
- buborék:** [t'at^ɿ] *PF* fn. *txatx*
- bukás, sikertelenség (konkrét esetben):** [sæ.'nu.i] *PF* fn. *s̃anui* (eredete: *nui elbukni, sikertelennek lenni*)
- bumm! (hangutánzószó):** [k'aŋ.aŋ.aŋ] *PF* gesz. *kxangangang*
- bunkósbot (fegyver):** [t'ɛwk^ɿ] *PF* fn. *txewk*
- buta, sötét:** [snu.mi.na] *CP* mn. *snumina* cs.sz.
- buta, tudatlan:** [ja.j.mak^ɿ] *PF* mn. *yaymak*
- buzgó, lelkes:** [lɛ.'soʔ.ha] *PF* mn. *leso'ha* (eredete: *so'ha lelkesnek lenni*) cs.sz.
- báj, elegancia, kecsesség:** [lo.ran] *PF* fn. *loran* (összetétel ebből: *lor gyönyörű* és *ran belső tulajdonság*)
- bánat:** [jɛŋ.'wal] *PF* fn. *yengwal*
- bánat:** [a.'fpawŋ] *PF* fn. *afpawng*
- bánatosan:** [na.'fpawŋ] *PF* hsz. *nafpawng* (eredete: *afpawng bánat*)
- bánkódik:** [a.'fpawŋ s-i] *PF* i.(tn) *afpawng si* (eredete: *afpawng bánat*)
- bár, ugyanakkor, ámbátor:** [hu.'fwa] *PF* ksz. *hufwa*
- bárcsak! (kívánság; a tényekkel szemben, befejezett vagy folyamatos kötőmóddal):**

[ni.'ra.ŋa] *PF* *HSZ.* *nirangal* (eredete: *rangal kíván*)
bármely egyéb ülőalkalmatosság, székh, pad: [sejn] *PF* *FN.* *seyn* (eredete: *sä'o* eszköz és *heyn ül*)
bármí, mindegy: [kɛ.'tsran] *PF* *MN., KSZ.* *ketsran* (összetétel ebből: *ke nem* és *tsranten számít*)
bármily, akármennyire: [ŋi.'an] *PF, SW* *HSZ.* *ngian*
bátor: [tstɛw] *PF* *MN.* *tstew* *CS.SZ.*
bátor, merész: [ti.'tstɛw.ŋaʔ] *PF* *MN.* *títstewnga'* (eredete: *títstew bátorság, merész-ség*) *N.E.* (pl. *bátor tett*)
bátorság, merészség: [ti.'tstɛw] *PF* *FN.* *títstew*
bázis: [t'in.tsen] *PF* *FN.* *txintseng* (összetétel ebből: *txin fő, elsődleges* és *tseng hely*)
béke, jólét: [fpom] *PF* *FN.* *fpom*
békésen, nyugodtan: [nim.'wej] *PF* *HSZ.* *nimwey* (eredete: *mawey nyugodt*)
bízik, függ valamitől, számít: [m·oŋ] *PF* *I.(T)* *mong*
bízva, habozás nélkül: [ni.'mal] *PF* *HSZ.* *nimal* (eredete: *mal megbízható*)

C

(csoport)tag: [ha.'p'i.tu] *PF* *FN.* *hapxitu* (eredete: *hapxi rész*)
a célból/azért, hogy: [ftɛ] *PF* *KSZ.* *fte* (kötőmódú igével, alárendelt tagmondatban)
ceruza, szó szerint: írópálca fából: [pam.'rel.vul le.'ɾin] *PF* *FN.* *pamrelvul lerin* (összetétel ebből: *pamrelvul toll, ceruza* és *lerin fá-*)
ceruza, toll, szó szerint: írópálca: [pam.'rel.vul] *FN.* *pamrelvul* (összetétel ebből: *pamrel írás* és *vul faág*)
ceruza, toll, szó szerint: írópálca (pamrelvul rövid alakja): [ɾel.vul] *PF* *FN.* *relvul*
ciklus: [joʔ.ko.ɸja] *PF* *FN.* *yo'kofya* (összetétel ebből: *yo'ko kör* és *fya'o ösvény, út, mód*)
cipő: [hawn.'ven] *PF* *FN.* *hawnven* (összetétel ebből: *hawnu véd, óv* és *venu lábfej*)
copf, idegköteg: [tswin] *PF* *FN.* *tswin*
copfocska: [tswin.tsjipʔ] *PF* *FN.* *tswintsyip* (eredete: *tswin copf*)
csak: [ni.'ʔaw] *PF* *HSZ.* *n'aw* (eredete: *'aw egy*)
családi függőág: [swaj.ni.vi] *PF* *FN.* *sway-*

bölcs: [t'an.tslu.sam] *PF* *MN.* *txantslusam* (összetétel ebből: *txan sok* és *tsl«us»am megért*)
bölcs: [la.'fjon] *PF* *MN.* *lafyon* (eredete: *hafyon bölcsesség*) *CS.SZ.*
bölcs: [ha.'fjo.ŋaʔ] *PF* *MN.* *hafyonga'* (eredete: *hafyon bölcsesség*) *NEM* emberekre/személyekre
bölcsesség: [ha.'fjon] *PF* *FN.* *hafyon*
bölcsesség (ritkán használt): [ti.'t'antslusam] *PF* *FN.* *títxantslusam* (eredete: *txantslusam bölcs*)
büszke: [ɛ.'nɾ.a] *PF* *MN.* *lenrra* (eredete: *nrra büszkeség*)
büszkeség: [nɾ.a] *PF* *FN.* *nrra*
büszkén: [ni.'nɾ.a] *PF* *HSZ.* *ninrra* (eredete: *nrra büszkeség*)
bögés, állathang (ordítás, stb.): [zawr] *PF* *FN.* *zawr*
bőr: [taʔ.lɛŋ] *PF* *FN.* *ta'leng*
bőr (anyag): [flawk'] *PF* *FN.* *flawkx*
bőséges, ízletes, pompás: [fwaŋ] *PF* *MN.* *fwang*
bűvészmutatvány, trükk, ügyes/speciális módszer: [iŋ.jɛn.tsjipʔ] *PF* *FN.* *ingyentsyip* (eredete: *ingyen titokzatosság érzése*)

nivi (összetétel ebből: *soaia család* és *nivi függőág*) Megjegyzés: *soaia* összevonva ezzel: *sway*

csalódás, meghiúsult elvárások miatti érzelmi csalódottság, kiábrándulás: [jɛw.la] *PF* *FN.* *yewla*
csalódást okozva, kiábrándítóan: [ni.'jɛw.la] *PF* *HSZ.* *nìyewla* (eredete: *yewla csalódás*)
csapat, szakasz, katonai egység: [wɛm.po.ŋu] *PF* *FN.* *wempongu* (összetétel ebből: *wem harcol* és *pongu csoport*)
csapda: [sæ.'sjɛpʔ] *PF* *FN.* *säsyep* (eredete: *syep csapdába ejt*)
csapdába ejt: [sj·ɛpʔ] *PF* *I.(T)* *syep*
csapás (állaté vagy személyé), állatnyom: [tsmim] *PF* *FN.* *tsmim*
csatában legyőz, meghódít: [l·æ.'t'·ajŋ] *PF* *I.(T)* *lätxayn*
csecsemő, baba: [pɾi.nɛŋ] *PF* *FN.* *prnen*
csekély, kevés: [him] *PF* *MN.* *him*
csekélységed, kicsi te: [ŋa.tsjipʔ] *PF* *NM.* *ngatsyip* (eredete: *nga you*)

- csekélységem:** [ˈwɛ.ʈsʲɪpˈ] *PF* nm. *oetsyip* (eredete: **oe én**)
- cselekedet, tett:** [kɛm] *PF* fn. *kem*
- cseles, trükkös (személy):** [lɛt.ˈwan] *PF* mn. *letwan* (eredete: **tute személy és wan elrejt**)
- csend, némaság:** [tɪ.ˈfnu] *PF* fn. *tifnu* (eredete: **fnu elcsendesül**)
- csendes:** [tɪ.ˈfnu.ŋaʔ] *PF* mn. *tifnunga'* (eredete: **fnu elcsendesül**) n.e.
- csepp, hely, szilánk:** [ˈɪl.va] *PF* fn. *ilva*
- csere-, helyettes, valami ami helyettesít valami más:** [sæ.ˈrawŋ] *PF* fn. *särawn* (eredete: **rawn kicserél**)
- cserébe:** [ˈjo.a] *PF* told. *yoa-*
- csevej:** [tɪ.pæŋ.ˈk'o.ʈsʲɪpˈ] *PF* fn. *tipängkxotsyip* (eredete: **tipängkxo beszélgetés**)
- csigaház, kagylóhéj (tengeri):** [sum] *PF* fn. *sum*
- csillag, biolumineszcens szeplő:** [tan.ˈhi] *PF* fn. *tanhi*
- csillagcsoport:** [sna.tan.ˈhi.ʈsʲɪp] *PF* fn. *snatan-hitsyip* (összetétel ebből: **sna'o csoport és tanhi(tsyip) csillag**)
- csillagkép:** [sna.tan.ˈhi] *PF* fn. *snatanhi* (összetétel ebből: **sna'o csoport és tanhi csillag**) szó sz.: 'csillagcsoport'
- csinos:** [se.ˈvin] *PF* mn. *sevin* cs.sz. (nőkre)
- csintalan:** [ˈsti.wi.ŋaʔ] *PF* mn. *stiwinga'* (összetétel ebből: **stivi csíny és nga' tartalmaz**)
- csinál:** [ˈkɛm ˈs-i] *PF* i.(tn.). *kem si* (eredete: **kem cselekedet**)
- csinál, ntesz, összetett igékben szerepel:** [s-i] *PF* si képző toldalék
- csoda:** [pa.ˈrul] *PF* fn. *parul*
- csodálatos:** [pa.ˈrul.ŋaʔ] *PF* mn. *parulnga'* (eredete: **parul csoda**) n.e.
- csodálatos, klassz, fantasztikus:** [ko.ˈsman] *PF* mn. *kosman*
- csodálatosan:** [nik.ˈsman] *PF* hsz. *niksman* (eredete: **kosman csodálatos**)
- csomó:** [fta] *PF* fn. *fta*
- csomóz:** [fta s-i] *PF* i.(tn) *fta si* (eredete: **fta csomó**)
- csont:** [ˈt'æ.rɛm] *PF* fn. *txärem*
- csontváz:** [sna.ˈt'æ.rɛm] *PF* fn. *snatxärem* (összetétel ebből: **sna'o készlet és txärem csont**) szó sz.: 'csontkészlet'
- csoport, készlet, halom, rakás:** [ˈsna.ʔo] *PF* fn. *sna'o* n.e.
- csésze:** [ʈsɲal] *PF* fn. *tsngal*
- csésze vagy tál (természetes formából mimálisan átalakítva):** [sɛj] *PF* fn. *sey*
- csíny, rosszalkodás:** [ˈsti.wi] *PF* fn. *stivi*
- csínytevő:** [ˈsti.wi.si.ju] *PF* fn. *stiwisiyu* (eredete: **stivi csíny**)
- csípő:** [ˈʔ.ŋo] *PF* fn. *lŋgo*
- csók:** [sæ.ˈpom] *PF* fn. *säpom* (eredete: **pom csókol**)
- csökkent:** [n.æŋ] *PF* i.(tn) *nän*
- csökkenő mértékben, egyre kevésbé:** [ni.ˈnæn.æŋ] *PF* hsz. *nänänän* (eredete: **nän csökkent**)
- csúcs, tető:** [ˈfæ.pa] *PF* fn. *fäpa*
- csúnya:** [nar.ˈvæʔ] *PF* mn. *narvã'* (eredete: **nari szem és vä' kellemetlen**)
- csúszik, siklik:** [fw-i] *PF* i.(tn) *fwi*
- csütörtök:** [tɪ.ˈmɪ.vɛ] *PF* fn. *trrmrrve* (összetétel ebből: **trr nap és mrrve ötödik**)
- cuki, kedves, imádnivaló:** [ˈho.na] *PF* mn. *hona*
- cukiság, kedvesség:** [tɪ.ˈho.na] *PF* fn. *tihona* (eredete: **hona kedves**)
- cél(kitűzés):** [tɪ.ˈkan] *PF* fn. *tikan* (eredete: **kan megcéloz**)

CANNOT FIND OSLETTER

0, nulla: [kɛw] *PF* szám *kew*

D

dal (ősi, szertartásos): [wa:j] *PF* fn. *way*

dal, dallam: [lawɪ] *PF* fn. *lawr*

dal, ének: [tɪ.ˈɾol] *PF* fn. *tìrol* (eredete: **rol énekel**)

dallam: [ˈwaj.te.lɛm] *PF* fn. *waytelem* (összetétel ebből: **way dal és telem zsinór**)

dallam, dal: [lawɪ] *PF* fn. *lawr*

dalol: [ˈwaj ˈs-i] *PF* i.(tn) *way si* (eredete: **way**)

dal)
darabolt, elosztott: [kɛ.ʔaw] PF mn. *ke'aw* (összetétel ebből: *ke nem* és *'aw egy*)
de: [slæ] PF ksz. *slä*
de csak ritkán), erős vízese, jellemzői: fültépő hangja és halálos ereje (megszámlálható: [k'or] PF fn. *kxor*
de csak ritkán), vadvízi zuhatag (megszámlálható: [ʔsɛl.ʔsul] PF fn. *tseltsul*
de helyette, de inkább: [ki] PF ksz. *ki*
de inkább, de helyette: [ki] PF ksz. *ki*
deformáltság, hiba, folt, rossz tulajdonság: [ʔfɛʔ.ran.vi] PF fn. *fe'ranvi* (eredete: *fe'ran rossz természet, eredendően hibás*)
depresszió, szenvedés (érzelmi): [sæ.ŋæ.ʔæn] PF fn. *sängä'an* (eredete: *ngä'an szenved (érezelmileg)*)
derűs, nyugodalmas, kellemes: [lɛ.'fpom] PF mn. *lefpom* (eredete: *fpom boldogság, béke*) n.e.
diák, tanuló: [ʔnu.mɛ.ju] PF fn. *numeyu* (eredete: *nume tanul*)
dob (bőrből készült): [ʔa.u] JC fn. *au*
dobni: [ʔtsɛ.ɛ.ʔi] PF i.(t) *tsre'i*
dohányzik (sz.sz.: füstöt szív): [ʔsw.ɪk k'ɛ.nɛɛ.ɪt] PF,D i.(tn) *tswik kxenerit* (összetétel ebből: *tswik szív* és *kxener füst*)
dohányzás (na'vi idióma), „nappali örömteli füstölgés”: [pɾ.k'ɛn.tɾ.kɾ] *Skxawng* fn. *prrkx-entrkr* (összetétel ebből: *prte' öröm, kxener füst, trr nap* és *krr idő*)
dolgok: [a.'ju] PF fn. *ayu* (eredete: *'u dolog*) (sosem többes számú u)
dolgozik: [ti.'kaŋ.kɛm 's-i] PF i.(tn) *tikangkem sí* (eredete: *tikangkem munka*)

E

(-e)... vagy nem, (-e)... vagy sem: [ft'ej] PF ksz. *ftxey*
(-e)... vagy sem, (-e)... vagy nem: [ft'ej] PF ksz. *ftxey*
(egy) fél: [mawl] PF fn. *mawl*
(egy) harmad: [pan] PF fn. *pan*
(együtt) mint egy család: [ni.so.'a.i.a] PF hsz. *nisoaia* (eredete: *soaia család*)
(együtt) mint egy klán: [ni.o.'loʔ] PF hsz. *nì-lo'* (eredete: *olo' klán*)
(el)dönt: [p'ɛ.ʔ-un] PF i.(t) *pe'un*

dolog (kézzelfogható), tárgy: [zum] PF fn. *zum*
dolog (valami): [ʔu] PF fn. *'u*
domb: [ʔram.ʔsjɪpʔ] PF fn. *ramtsyip* (eredete: *ram hegy*)
duda, kürt: [pawkʔ] PF fn. *pawk*
durva: [ɛk.'t'u] PF mn. *ekxtxu*
durva, közönséges, udvariatlan: [ræp.'tum] PF mn. *räptum*
durván, körülbelül: [wum] PF hsz. *wum*
dél (napszak): [k'am.tɾ] PF fn. *kxamtrr* (összetétel ebből: *kxam közép* és *trr nap*)
délelőtt: [sɛɛ.kam.tɾ] PF fn. *srekamtrr* (összetétel ebből: *sre előtt* és *kxamtrr dél*)
délután: [haʔ.'ŋiɾ] PF fn. *ha'ngir*
démon: [ʔvɾ.tɛpʔ] PF fn. *vrtrp*
dísz, vagy ünnepi felszerelés/ruházat (része): [i.'o.i] PF fn. *ioi*
díszít: [i.'o.i s-i] PF i.(tn) *ioi si* (eredete: *ioi dísz*)
döntés: [ti.'pɛ.ʔun] PF fn. *tipe'un* (eredete: *pe'un dönt*)
dúdol, szöveg nélkül énekel: [t.ɪŋ lawɾ] PF i.(tn) *tɪng lawr* (eredete: *tɪng ad* és *lawr dal-lam*)
düh: [ti.'sti] PF fn. *tisti* (eredete: *sti dühöng*)
dühít, bosszant: [stɛj.'k-i] PF i.(t) *steyki* (eredete: *sti dühöng* és «*eyk*» *műveltető igei infixum*)
dühödt mordulás, 'vigyázz!': [o.'iss] LA gesz. *oiss*
dühöng, bosszankodik: [st-i] PF i.(tn) *sti*
dühösen mordul: [o.'iss s-i] PF i.(tn) *oiss si* (eredete: *oiss dühös mordulás*)
dühösen, mérgesen: [ni.'sti] PF hsz. *nisti* (eredete: *sti dühöng*)

(el)kezdődik: [ʔsɪ.æ.ʔ-i] PF i.(tnm) *sngä'i*
(el)küld: [fp'ɛʔ] PF i.(t) *fpe'*
(el)pusztít, megsemmisít, lerombol: [sk'a.'ʔ-a] PF i.(t) *ska'a*
(el)takar, (be)fed: [ʔlɛw 's-i] PF i.(tn) *lew si* (eredete: *lew takar*)
(el)veszít: [ʔt'a.t'ɛpʔ] PF i.(t) *tatep*
(elő)jel, ómen: [a.'u.ŋi.a] PF fn. *aungia*
ebben a pillanatban, éppen most: [p'i.'sɛtʔ] PF hsz. *pxiset* (összetétel ebből: *set most* és *pxi éles*)

- ebben a tekintetben, ezzel kapcsolatban:** [mi.'ft'ε.lε] *PF* *hsz. miftxele*
- ebből eredően, ettől, ezért, emiatt:** [ta.'fɾal] *PF* *hsz. tafɾal*
- edz, gyakorol:** [ʔsk'ε.kεŋ 's:i] *PF* i.(tn) *tskxekeng si* (eredete: *tskxekeng edzés*)
- edzés, kiképzés, gyakorlat:** [ʔsk'ε.kεŋ] *PF* *fn. tskxekeng*
- egy csepp vagy kisebb vízesések sorozata, amelyek egy folyamból vagy tavakból folynak (megszámlálható):** [sja.nan] *PF* *fn. syanan*
- egy hét:** [ʔkin.tɾ] *PF* *fn. kintrr* (eredete: *kinä hét és trr nap*)
- egy kevés, néhány:** [ʔa.ʔaw] *PF* *mn. 'a'aw* (egyesszámú, megszámlálható főnevekkel)
- egy osztály tagja, osztálytárs:** [nu.mul.'t'a.tu] *PF* *fn. numultxatu* (eredete: *numultxa tanóra*)
- egy pandorai nap, nap-éj változás Pandorán:** [tɾ.t'on] *PF* *fn. trrtxon* (összetétel ebből: *trr nap és txon éj*)
- egy pillanat múlva, azonnal:** [p'i.swaw.'aj] *PF* *hsz. pxiswaway* (összetétel ebből: *swaw pillanat és ay jövő idejű igei infixum*)
- egy pillanattal ezelőtt:** [p'i.swaw.'am] *PF* *hsz. pxiswawam* (összetétel ebből: *swaw pillanat és -am múlt idejű igei infixum*)
- egy személy (általános alany):** [ʔaw.po] *PF* *nm. 'awpo*
- egy személyes ivóedény, "korsó"(kagylóhéjból, részegítő italokhoz):** [ʔswo.a.sej] *PF* *fn. swoasey* (összetétel ebből: *swoa részegítő ital, szesz és sey csésze*)
- egy szinten, egyformán:** [ni.'ʔεŋ] *PF* *hsz. nɪ'eng* (eredete: *'engeng szint*)
- egy, 1:** [ʔaw] *PF* *szám 'aw*
- egybehangzó, harmonikus:** [mε.'ʔεm] *PF* *mn. me'em*
- egyből utána, rögtön:** [p'i.'maw] *PF* *told. pximaw-* (összetétel ebből: *maw után (időben)* és *pxi éles*)
- egyedi, eredeti, nem más forrásból származó:** [le.'tsim] *PF* *mn. letsim* (eredete: *tsim forrás*)
- egyedül:** [ni.'ʔaw.tu] *PF* *hsz. nɪ'awtu* (összetétel ebből: *'aw egy és tute személy*)
- egyedül lévő, magányos:** [le.'ʔaw.tu] *PF* *mn. le'awtu* (összetétel ebből: *'aw egy és tute személy*)
- egyedülállóan magas, vékony vízesés, amely magas szikláról vagy lebegő hegyről folyik le (megszámlálható):** [se.'ʔajl] *PF* *fn. se'ayl*
- egyenes:** [jej] *PF* *mn. yey*
- egyenes vonal:** [ʔej.fja] *PF* *fn. yeyfya* (eredete: *yey egyenes és fya'o út*)
- egyenes vonalban, egyenesen előre:** [ni.'jej.fja] *PF* *hsz. nɪyeyfya* (eredete: *yeyfya egyenes vonal*)
- egyenes, felegyenesedett:** [p'im] *PF* *mn. pxim*
- egyenesen:** [ni.'jej] *PF* *hsz. nɪyey* (eredete: *yey egyenes*)
- egyenesen előre, egyenes vonalban:** [ni.'jej.fja] *PF* *hsz. nɪyeyfya* (eredete: *yeyfya egyenes vonal*)
- egyenesen, felegyenesedve:** [ni.'p'im] *PF* *hsz. nɪpxim* (eredete: *pxim egyenes*)
- egyenletes (mozgásra!), sima:** [lεf] *PF* *mn. ler*
- egyenlő, azonos, megegyező:** [tεŋ] *PF* *mn. teng*
- egyesszámban értendő), valaki, ő(k) (határozatlan alany):** [fko] *PF* *nm. fko*
- egyesült (pár):** [mun.'t'a] *PF* *mn. muntxa*
- egyetlen:** [le.'ʔaw] *PF* *mn. le'aw*
- egyetért:** [m.'t.ε] *PF* i.(tn) *mlte*
- egyformán, egy szinten:** [ni.'ʔεŋ] *PF* *hsz. nɪ'eng* (eredete: *'engeng szint*)
- egymást:** [fi.'tsapʔ] *PF* *hsz. fitsap* (összetétel ebből: *fipo ezt (a személyt)* és *tsapo azt (a személyt)*)
- egyre inkább, növekvő mértékben:** [ni.'ʔul.ʔul] *PF* *hsz. nɪ'ul'ul* (eredete: *'ul nővel*)
- egyre kevésbé, csökkenő mértékben:** [ni.'næn.æn] *PF* *hsz. nɪnænæn* (eredete: *nän csökkent*)
- egyszemélyes függőágy :** [ʔsno.ni.vi] *PF* *fn. snonivi* (összetétel ebből: *sno saját és nivi függőágy*)
- egyszer (a múltban):** [ʔaw.'li.ε] *PF* *hsz. 'awlie*
- egyszer (nem többször):** [ʔaw.lo] *PF* *hsz. 'awlo*
- egyszerű:** [fjin] *PF* *mn. fyin*
- egyszerű, könnyű:** [ftu.ε] *PF* *mn. ftue*
- egyszerűen, könnyen:** [ni.'ftu.ε] *PF* *hsz. nɪftue* (eredete: *ftue könnyű*)
- egyáltalán nem (lásd ke...kaw'it egyáltalán nem kifejezésekben), egyáltalán:**

- [kaw. 'ʔitʰ] *PF* *hsz. kaw'it* (összetétel ebből: **ke 'aw** *nem* és **'it** *kevés*)
- egyáltalán, egyáltalán nem** (lásd **ke...kaw'it egyáltalán nem kifejezésekben**): [kaw. 'ʔitʰ] *PF* *hsz. kaw'it* (összetétel ebből: **ke 'aw** *nem* és **'it** *kevés*)
- egyéni stílus**: [ʰno.lupʰ] *PF* *fn. snolup* (összetétel ebből: **sno** *saját* és **lupra** *stílus*)
- egyénieskedés, önzés**: [ti. 'ʔaw.po] *PF* *fn. ti'awpo* (eredete: **'awpo** *egy személy*)
- együtt, közösen**: [ʔaw.si. 'tɛŋ] *PF* *hsz. 'awsiteng* (összetétel ebből: **'aw** *egy* és **teng** *megegyező*)
- egész, teljes**: [ʔæn. 'sjɛm] *PF* *nm. 'änsyem*
- egész, teljesség**: [wotʰ] *PF* *fn. wotx*
- egészség (fizikai)**: [fpom. 'tokʰ] *PF* *fn. fpomto-kx* (összetétel ebből: **fpom** *jólét* és **tokx** *test*) *cs.sz.*
- egészség vagy jólét (szellemi)**: [fpom. 'ron] *PF* *fn. fpomron* (eredete: **fpom** *jólét* és **ronsem** *elme*) *cs.sz.*
- egészséges (fizikailag)**: [lɛ.fpom. 'tokʰ] *PF* *mn. lefpomtokx* (eredete: **fpomtokx** *egészség (fizikai)*) *cs.sz.*
- egészséges (fizikailag)**: [fpom. 'tokʰ.ŋaʔ] *PF* *mn. fpomtokxnga'* (összetétel ebből: **fpom** *jólét* és **tokx** *test*) *n.e.*
- egészséges (szellemileg)**: [lɛ.fpom. 'ron] *PF* *mn. lefpomron* (eredete: **fpomron** *egészség vagy jólét (szellemi)*) *cs.sz.*
- egészséges (szellemileg)**: [fpom. 'ro.ŋaʔ] *PF* *mn. fpomronga'* (összetétel ebből: **fpom** *jólét* és **ronsem** *elme*) *n.e.*
- egészségtelen (fizikailag)**: [kɛl.fpom. 'tokʰ] *PF* *mn. kelfpomtokx* (összetétel ebből: **ke** *nem* és **fpomtokx** *egészség*) *cs.sz.*
- egészségtelen (fizikailag)**: [kɛ.fpom. 'tokʰ.ŋaʔ] *PF* *mn. kefpomtokxnga'* (összetétel ebből: **ke** *nem* és **fpomtokxnga'** *egészséges (fizikailag)*) *n.e.*
- egészségtelen, beteg (szellemileg)**: [kɛl.fpom. 'ron] *PF* *fn. vefya* (összetétel ebből: **ve'o** *rend, rendezettség* és **fya'o** *mód, módszer*)
- egészségtelen, beteg (szellemileg)**: [kɛ.fpom. 'ro.ŋaʔ] *PF* *mn. kefpomronga'* (összetétel ebből: **ke** *nem* és **fpomronga'** *egészséges (szellemileg)*) *n.e.*
- ehető**: [ʰsuk. 'jom] *PF* *mn. tsukyom* (eredete: **yom** *enni*)
- el(felé)**: [nɛ. 'to] *PF* *esz. neto* (eredete: **ne** *felé*)
- elbeszélő költemény, vers**: [vur.waj] *PF* *fn. vurway* (összetétel ebből: **vur** *történet* és **way** *dal*)
- elbukni, hibázni, sikertelennek lenni**: [n. u. i] *PF* *i.(tn) nui*
- elcsendesül, lehalkít**: [fn. u] *PF* *i.(tn) fnu*
- eldöntendő kérdés jele**: [ʰsrak(ɛ)] *PF* *part. srak(e)*
- elegancia, kecsesség, báj**: [lo. ran] *PF* *fn. loran* (összetétel ebből: **lor** *gyönyörű* és **ran** *belső tulajdonság*)
- elejt (ii)**: [t. uŋ. 'z. upʰ] *PF* *i.(t) tungzup* (összetétel ebből: **tung** *enged* és **zup** *esik*)
- elereszt**: [l. o. 'n. u] *PF* *i.(t) lonu*
- elfelejt**: [ʰtsw. aʔ] *PF* *i.(t) tswa'*
- elfog, foglyul ejt**: [sp. ɛ. 'ʔ. ɛ] *PF* *i.(t) spe'e*
- elfogad**: [m. l. 'ʔ. an] *PF* *i.(t) mll'an*
- elfogadás**: [ti. ml. 'ʔan] *PF* *fn. timll'an* (eredete: **ml'an** *elfogad*)
- elfoglal**: [t. okʰ] *PF* *i.(t) tok*
- elfoglalt(nak lenni) (negatív értelemben)**: „nyakig ül a munkában”: [v. ʔ. m] *PF* *i.(átn) vrrin* (eredete: **'in** *elfoglalt*)
- elfoglalt(nak lenni) (pozitív értelemben), elmélyed valamiben, amit különösen kellemesnek talál**: [ʰs. u. l. m] *PF* *i.(átn) sulin* (eredete: **'in** *elfoglalt*)
- elfoglalt, tevékeny**: [ʔ. m] *PF* *i.(tn) 'in*
- elfoglaltságot adó cselekvés**: [tm] *PF* *fn. tin* (eredete: **'in** *elfoglalt*)
- elfogyaszt, eléget**: [n. ɛkʰ] *PF* *i.(t) nekk*
- elhagy**: [tʰ. ŋ] *PF* *i.(t) txing*
- elhagy, elmegy**: [h. um] *PF* *i.(tn) hum*
- elhalad (vmi. mellett)**: [ft. ɛm] *PF* *i.(t) ftem*
- elismer**: [p. l. 'ŋaj] *PF* *i.(tn) pllŋgay* (eredete: **plltxe** *beszél* és **ngay** *igaz*)
- eljut/elér valahová, megérkezik**: [p. a. t. ɛ] *ZS* *ige pate*
- eljárás, rendszer, folyamat, módszer**: [vɛ. fja] *PF* *fn. vefya* (összetétel ebből: **ve'o** *rend, rendezettség* és **fya'o** *mód, módszer*)
- elkap**: [ʰst. æʔ. n. i] *PF* *i.(t) stá'nì*
- elkárul**: [ʰʔ. aw. nim] *PF* *i.(t) 'awnim* (összetétel ebből: **'awn** *marad* és **alim** *távol*)
- elképzelt dolog**: [ron. sɛl] *PF* *fn. ronsrel* (eredete: **ronsrelngop** *elképzelt*)
- ellen (pl: harcolni vki ellen)**: [wæ] *PF* *told. wä+*

- ellenfél:** [ˈwæ.tu] *PF* fn. *wātu* (eredete: *wä-elen*)
- ellenkezőleg, ellentétesen:** [ni.ˈwæ] *PF* hat.sz. *nīwä*
- ellenség:** [ˈkʰu.tu] *PF* fn. *kxutu* (eredete: *kxu baj*)
- ellentkező, az ellenkező oldalon:** [ˈfɛw.tu.sokʰ] *PF* mn. *fewtusok* (eredete: *few-át*)(Hétköznapi szóhasználatban (*few.ʰsok*))
- ellentétesen, ellenkezőleg:** [ni.ˈwæ] *PF* hat.sz. *nīwä*
- ellenőriz, (ki)próbál, értékel:** [m.ajʔ] *PF* i.(tm) *mayʰ*
- ellenőriz, (meg)vizsgál:** [st.ɛ.ftʰ.aw] *PF* i.(t) *stefxaw*
- ellátmány, utánpótlás:** [ˈmɛk.tɛ] *PF* fn. *mekre*
- elme:** [ˈron.sɛm] *PF* fn. *ronsem*
- elmege, elhagy:** [h.um] *PF* i.(tn) *hum*
- elméleti, intuitív:** [lɛ.ʔɛn] *PF* mn. *leʰen* (eredete: *ʰen találgatás*) n.e.
- elmélyed valamiben, elfoglalt(nak lenni) (pozitív értelemben), amit különösen kellemesnek talál:** [ˈs.u.l.m] *PF* i.(átn) *sulin* (eredete: *ʰin elfoglalt*)
- elmés, ötletes:** [sil.ˈron.sɛm] *PF* mn. *silronsem* (összetétel ebből: *siltsan jó* és *ronsem elme*)
- Elnézést!:** [hi.tʰ.o.a] *PF* gesz. *hitxoá* (eredete: *hiʰi kis* és *txoa megbocsájtás*)
- elolt:** [t.oŋ] *PF* i.(t) *tong*
- elosztott, darabolt:** [kɛ.ʔaw] *PF* mn. *keʰaw* (összetétel ebből: *ke nem* és *ʰaw egy*)
- elrejt:** [w.an] *PF* i.(t) *wan*
- elront, hibát vét, rosszat tesz:** [ti.kʰɛj ˈs.i] *PF* i.(tn) *tikxey si* (eredete: *tikxey hiba*)
- első:** [ʔaw.vɛ] *PF* mn. *ʰawve* (eredete: *ʰaw egy*)
- első a sorban, eredeti, kezdetben vagy kezdetből fogva létező:** [lɛ.ʰsɲæ.ʔi] *PF* mn. *lesngäʰi* (eredete: *sngäʰi kezd*)
- elsődleges szerep a társadalomban, foglalkozás:** [ˈtʰin.tm] *PF* fn. *txintin* (összetétel ebből: *txin fő* és *tin elfoglaltságot adó cselekvés*)
- elsődleges, fő:** [tʰin] *PF* mn. *txin*
- elsősorban, főként, leginkább:** [ni.ʔaw.vɛ] *PF* mn. *nīʰawve* (eredete: *ʰawve első*)
- eltalál, lesújt, (meg)üt:** [ˈt.a.k.ukʰ] *PF* i.(t) *takuk*
- eltesz:** [n.opʰ] *PF* i.(t) *nopx*
- eltávolít, elvisz, levesz:** [ʔ.a.k.u] *PF* i.(t) *ʰaku*
- eltévelyedik (szpirituális értelemben):** [ʔ.i.a] *PF* i.(tn) *ʰia*
- eltűnik, elvész (szem elől):** [ʔ.ɪp] *PF* i.(tn) *ʰip*
- elutasít:** [tsj.æf] *PF* i.(t) *tsyär*
- elutasítás:** [ti.ʰtsjæf] *PF* fn. *titsyär* (eredete: *tsyär elutasít*)
- elvesztés:** [ti.ʰhan] *PF* fn. *tihan* (eredete: *han elveszít*)
- elveszít:** [h.an] *PF* i.(t) *han*
- elvisz, eltávolít, levesz:** [ʔ.a.k.u] *PF* i.(t) *ʰaku*
- elvont értelemben), imádság (általános):** [ti.a.ʰho] *PF* fn. *tiaho* (eredete: *aho imádkozik*)
- elvont értelemben), javulás (általános):** [ti.ʰtsan.ʔul] *PF* fn. *titsanʰul* (eredete: *tsanʰul javul*)
- elvont értelemben), rosszabbodás (általános):** [ti.ʰfɛ.ʔul] *PF* fn. *tifɛʰul* (eredete: *feʰul rosszabbodik*)
- elvár, számít valamire:** [sɛɛ.ʰfɛj] *PF* i.(t), i.(tn) *srefey* (összetétel ebből: *sre+ előtt* és *pey vár*)
- elvégez, befejez:** [ha.ʰsej ˈs.i] *PF* i.(tn) *hasey si* (eredete: *hasey kész, befejezett*)
- elvész (szem elől), eltűnik:** [ʔ.ɪp] *PF* i.(tn) *ʰip*
- elágazik, irányt vált:** [j.akʰ s.i] *PF* i.(tn) *yak si* (eredete: *yak elágazás*)
- elágazás:** [jakʰ] *PF* fn. *yak*
- elágazó villám:** [a.ʰtan.zaw] *PF* fn. *atanzaw* (eredete: *atan fény* és *swizaw nyíl*)
- elárul, hátba támad:** [ka.ʰvukʰ ˈs.i] *PF* i.(tn) *kavuk si* (eredete: *kavuk árulás*)
- elég:** [ni.ʰtam] *PF* hsz. *nitam* (eredete: *tam rendben*)
- eléget, elfogyaszt:** [n.ɛkʰ] *PF* i.(t) *nekx*
- elüldöz, kiűz:** [k.u.ʰr.akʰ] *PF* i.(t) *kurakx*
- elülső rész vagy darab:** [za.ʰpʰi] *PF* fn. *zapxi* (eredete: *hapxi rész*)
- előad, bemutat:** [mu.w.m.tʰ.u] *PF* i.(t) *muwintxu* (eredete: *wintxu mutat*)
- előbukkan, kijön:** [wɪ.ʰz.a.ʔu] *PF* i.(tn) *wrrzaʰu* (eredete: *wrrpa kiviül* és *zaʰu jön*)
- előkészületek, terv:** [ti.ʰhaw] *PF* fn. *tihaw* (eredete: *haw készülődik*)
- elől jár, példát mutat:** [ˈk.ɛ.n.oŋ] or [ˈkɛ.n.oŋ] *PF* i.(tn) *kenong* (összetétel ebből: *ke nem* és *nong követ*)
- előny, haszon, nyereség:** [ˈtsan.kum] *PF* fn. *tsankum* (összetétel ebből: *tsanʰul javul* és *kum eredmény*)

előnyös, hasznos, nyereséges : [ʰtsan.kum.ŋaʔ] _{PF} mn. *tsankumnga'* (eredete: **tsankum** *előny, haszon, nyereség*)

előnyös, kedvező: [ʰɛt.ɲɪpʰ] _{PF} mn. *etrɪp*

előre is, előzetesen: [ni.'li] _{PF} hsz. *nili* (eredete: **li** *már*)

előre meglát, megjósol, jövendöl: [sɛ.ɛ.s.ɛ.'ʔ.a] _{PF} i.(t) *sresé'a* (összetétel ebből: **sre+** *megelőzőleg* és **tse'a** *lát*)

először, eredetileg: [ni.'sɲæ.ʔi] _{PF} hsz. *nìsngä'i* (eredete: **sngä'i** *kezd*)

előtt(e),elől: [ʰɛ.o] _{PF} told. *eo-*

előtte: [sɛ.ɛ.fwa] _{PF} k.sz. *srefwa* (eredete: **sre+** *előtt* és **fwa** *az*)

előzetesen, előre is: [ni.'li] _{PF} hsz. *nili* (eredete: **li** *már*)

előző (korábbi): [ham] _{PF} mn. *ham*

emel, felvesz: [k'·ɛl.t·ɛkʰ] _{PF} i.(t) *kxeltek*

emelet, szint: [ʰʔɛŋ.ɛŋ] _{PF} fn. *'engeng*

emellett, ráadásul, továbbá: [ni.'suŋ] _{PF} hsz. *nìsung* (eredete: **sung** *hozzáad*)

emiatt, ettől, ezért, ebből eredően: [ta.'fɾal] _{PF} hsz. *tafral*

emlék, emlékezés: [ʔokʰ] _{PF} fn. *'ok*

emlékezni: [z·ɛ.f.okʰ] _{PF} i.(t) *zerok*

emlékezés, emlék: [ʔokʰ] _{PF} fn. *'ok*

energia (fizikai vagy szellemi): [sju.'ra] _{PF} fn. *syura*

energikus, aktív: [ʰwa.lakʰ] _{PF} mn. *walak*

enged: [t·uŋ] _{PF} i.(t) *tung*

engedelmesen, kötelességtudóan: [ni.'tson] _{PF} hsz. *nìtson* (eredete: **tson** *kötelesség*)

engedelmeskedik, figyelmeztet: [l·ɛkʰ] _{PF} i.(t) *lek*

engedélyez: [tɛ.'swo.t.ɲŋ] _{PF} i.(t) *teswotɲŋ* (összetétel ebből: **tɲŋ** *ad*)

ennivaló (gyűjtőnév, étel, nincs többesszáma): [ʰsju.vɛ] _{PF} fn. *syuve*

ennyire, ilyen mértékben: [fi.'t'an] _{PF} hsz. *fitxan* (eredete: **txan** *sok*)

enyhe szél, szellő: [hu.'fwe.tɲɪpʰ] _{PF} fn. *hufwetsɲɪp* (eredete: **hufwe** *szél*)

enyhe, mérsékelt, kellemes: [ʰtsja.fɛ] _{PF} mn. *tsyafe*

erdő: [ʰnaʔ.ɲŋ] _{PF} fn. *na'ring*

eredeti módon, eredetileg, eredetien: [ni.'tsim] _{PF} hsz. *nìtsim* (eredete: **tsim** *forrás*)

eredeti, egyedi, nem más forrásból származó: [lɛ.'tsim] _{PF} mn. *letsim* (eredete: **tsim** *forrás*)

eredeti, kezdetben vagy kezdetől fogva létező, első a sorban: [lɛ.'sɲæ.ʔi] _{PF} mn. *lesngä'i* (eredete: **sngä'i** *kezd*)

eredeti, vad, természetes (hamisítatlan, változatlan állapotú): [jɪ] _{PF} mn. *yrr*

eredetien, eredetileg, eredeti módon: [ni.'tsim] _{PF} hsz. *nìtsim* (eredete: **tsim** *forrás*)

eredetileg, először: [ni.'sɲæ.ʔi] _{PF} hsz. *nìsngä'i* (eredete: **sngä'i** *kezd*)

eredetileg, eredeti módon, eredetien: [ni.'tsim] _{PF} hsz. *nìtsim* (eredete: **tsim** *forrás*)

eredmény: [kum] _{PF} fn. *kum*

erő: [ti.'t'ur] _{PF} fn. *tìtxur* (eredete: **txur** *erős*)

erő, hatalom: [tswal] _{PF} fn. *tswal*

erős: [ti.'t'ur.ŋaʔ] _{PF} mn. *tìtxurnga'* (eredete: **tìtxur** *erő*) n.e.

erős (fizikailag/testileg): [t'ur] _{PF} mn. *txur*

erős (érzelmileg, lelkiileg, nem fizikailag), magabiztos: [sɛj.'k'ɛl] _{PF} mn. *seykxel*

erős személy: [t'ur.tu] _{PF} fn. *txurtu* (eredete: **txur** *erős*)

erős vízesés, jellemzői: fültépő hangja és halálos ereje (megszámlálható, de csak ritkán): [k'or] _{PF} fn. *kxor*

erős, hatalommal bíró: [lɛ.'tswal] _{PF} mn. *lets-wal* (eredete: **tswal** *erő, hatalom*)cs.sz.

erős, hatalommal bíró: [tswal.ŋaʔ] _{PF} mn. *ts-walnga'* (eredete: **tswal** *erő, hatalom*)n.e.

erősen, gondosan: [nik.tuŋ.'zupʰ] _{PF} hsz. *nìk-tungzup* (eredete: **ke** *tungzup* *nem ejt el*) szó sz.: *'anélkül, hogy elejtené'*

erősen, rendületlenül, állhatatosan: [nik.lo.'nu] _{PF} hsz. *nìklonu* (eredete: **ke** *lonu* *nem ereszt*) szó szerint: *'anélkül, hogy eleresztené'*

erőtéljes: [t'an.tur] _{PF} mn. *txantur* (összetétel ebből: **txan** *sok* és **txur** *erős*) cs.sz.

esemény, történés: [ti.'lɛn] _{PF} fn. *tìlen* (eredete: **len** *történik*)

eset, alkalom, ismételt előforduló cselekvések egyike: [ʰa.lo] _{PF} fn. *alo*

esetleg, talán: [k'awm] _{PF} hsz. *kxawm*

este (alkonyat előtt), késő délután: [ka.jm] _{PF} fn. *kaym*

este naplemente előtt, alkony: [sɾɛ.ton.ʔoŋ] _{PF} fn. *sreton'ong* (összetétel ebből: *sre előtt* és *txon'ong alkony*)
este, éjszaka: [t'on] _{PF} fn. *txon*
eszes, okos, értelmes: [ʔka.nu] _{PF} mn. *kanu* CS.SZ.
eszik: [j·om] _{PF} i.(t) *yom*
eszköz, szerszám: [sæ.ʔo] _{PF} fn. *sä'o*
eszébe jut, "beugrik": [v·ij.k·apʔ] _{PF} i.(t) *vingkap*
esély, lehetőség: [sk'om] _{PF} fn. *skxom*
esély, szerencse: [sʔaj.vi] _{PF} fn. *syayvi* (eredete: *syay sors*)
eső: [tom.pa] _{PF} fn. *tompa*
eső vagy nedves növényzet kellemes illatára emlékeztető, közelben folyó víz: [so.'sul] _{PF} mn. *sosul*
esőcsepp: [tom.pi.va] _{PF} fn. *tompiva* (eredete: *tompa eső* és *ilva csepp*)
etet: [jom.t·ij] _{PF} i.(tn) *yomting* (összetétel

F

'francba!', figyelmeztető vagy csalódottságot kifejező szó: [wi.ja] _{ZS} gesz. *wiya*
(fa)kéreg: [tan.lɛŋ] _{PF} fn. *tanleng* (eredete: *tangek fatörzs* és *ta'leng bőr*)
(fel)tűnik, látszik: [l·am] _{PF} i.(tn) *lam*
a földön feküdni: [k].t'·aj] _{PF} i.(tn) *klitxay* (összetétel ebből: *klite föld* és *txay laposan feküdni*)
a főnökének lenni, felette áll (rangsorban): [ti.k'ım s·i] _{PF} i.(tn) *tikxim si* (eredete: *tikxim parancsolás, utasítás*)
a főzés művészete: [ti.ʔɛm] _{PF} fn. *t'em* (eredete: *'em főz*)
fa: [ut.ɾal] _{PF} fn. *utral*
fa (anyag): [ɾim] _{PF} 1fn. *rìn*
fa-, fából készült: [ɛ.'rım] _{PF} mn. *lerìn* (eredete: *rìn fa*)
fajta: [fnɛl] _{PF} fn. *fnel*
fal, függőleges felület: [k'ɛm.jo] _{PF} fn. *kxemyo* (összetétel ebből: *kxem függőlegesnek lenni* és *yo felület*)
falat, rágcsa, nasi: [tsjɛj] _{PF} fn. *tsyey*
falatka: [tsjɛj.tsjipʔ] _{PF} fn. *tsyeytsyip* (eredete: *tsyey falat, rágcsa, nasi*)
falu: [tsɾaj] _{PF} fn. *tsray*

ebből: *yom eszik* és *ting ad*)
ettől, ezért, emiatt, ebből eredően: [ta.'fɾal] _{PF} hsz. *tafral*
evés (cselekvés): [ti.ju.'som] _{PF} fn. *tijusom* (eredete: *yom eszik*)
ez (a dolog): [fi.'ʔu] _{PF} mut.n. *fi'u* (eredete: *'u dolog*)
ez (a tett/cselekvés): [fi.'kɛm] _{PF} mut.n. *fikem* (eredete: *kem cselekvés, tett*)
ez a személy, ő: [fi.po] _{PF} mut.n. *fipo* (eredete: *po ő*)
ez(en) a hely(en), itt: [fi.'tsɛŋ(ɛ)] _{PF} mut.n., fn. *fitseng(e)* (eredete: *tseng hely*)
ezek a szavak: [fa.j.'lu.ta] _{PF} fn. *fayluta* (az összevonás elemei *fay+lì'u-t a*, *patientive case*)
ezzel kapcsolatban, ebben a tekintetben: [mi.'ft'ɛ.lɛ] _{PF} hsz. *miŋtxele*
ezért, ettől, emiatt, ebből eredően: [ta.'fɾal] _{PF} hsz. *tafral*

falánk, mohó: [t'a.nɛw] _{PF} mn. *txanew* (összetétel ebből: *txan sok* és *new akar*)
falánkság, mohóság: [ti.'t'a.nɛw] _{PF} fn. *tixanew* (eredete: *txanew falánk, mohó*)
fantasztikus, csodálatos, klassz: [ko.'sman] _{PF} mn. *kosman*
farok: [k'ɛ.tɛ] _{PF} fn. *kxetse*
fatörzs: [ta.ŋɛkʔ] _{PF} fn. *tangek*
faág: [vul] _{PF} fn. *vul*
fedő, valaminek a teteje: [lɛw] _{PF} fn. *lew*
fehér: [tɛjɾ] _{PF} mn. *teyr*
fehér szín: [tɛjɾ.pin] _{PF} fn. *teyrpin* (eredete: *teyr fehér*)
fej: [rɛ.ʔo] _{PF} fn. *re'o*
fejlett, érett, felnőtt: [fjɛjn] _{PF} mn. *fyeyn*
fejlettség, érettség, beteljesülés: [ti.'fjɛjn] _{PF} fn. *tifyeyn* (eredete: *fyeyn érett, fejlett*)
fekete: [la.'jon] _{PF} mn. *layon*
fekete szín: [la.'jom.pin] _{PF} fn. *layompin* (eredete: *layon black*)
fel: [vaj] _{PF} told. *vay-*
felad, megad(ja magát): [v·ɛ.l·ɛkʔ] _{PF} i.(tn) *velek*
feladat, kijelölt/egységnyi munka: [ti.'kaŋ.kɛm.vi] _{PF} fn. *tikangkemvi* (eredete: *tikangkem munka*)

- feladat, tennivaló:** [ˈtɪm.vi] *PF* fn. *tɪnvi*
- feladatot végrehajt, valamit megcsinál:** [ˈtɪm.vi s-i] *PF* i.(tn) *tɪnvi si* (eredete: *tɪnvi feladat*)
- feldarabol (elpusztult állatot):** [s·ɛj.ˈto] *PF* i.(t) *seyto*
- felegyenesedett, egyenes:** [pˈim] *PF* mn. *pxim*
- felegyenesedve, egyenesen:** [ni.ˈpˈim] *PF* hsz. *nɪpxim* (eredete: *pxim egyenes*)
- felejtethetetlen:** [kɛ.t̪suk.ˈt̪swaʔ] *PF* mn. *ketsuktswaʔ* (eredete: *ketsuk–nem képes és tswaʔ el-felejt*)
- felejtethető:** [t̪suk.ˈt̪swaʔ] *PF* mn. *tsuktswaʔ* (eredete: *tswaʔ elfelejt*)
- felel, válaszol:** [ʔ·ɛjŋ] *PF* ige *eyng*
- felelet, válasz:** [ti.ʔɛjŋ] *PF* fn. *tɪeyng* (eredete: *eyng válaszol*)
- felelős valamiért:** [kɪ.ˈfr·oʔ] *PF* i.(átn) *kllfroʔ*
- felelős, vigyáz, gondoskodik:** [v·ɛwŋ] *PF* i.(t) *veung*
- felesleges:** [kɛl.ˈkin] *PF* mn. *kelkin*
- feleslegesen:** [ni.kɛl.ˈkin] *PF* mn. *nikelkin* (eredete: *kelkin felesleges*)
- feleség, női hitves:** [mun.ˈtˈa.tɛ] *PF* fn. *muntxate* (eredete: *muntxatu hitves*)
- felett, fent, felül:** [i.ˈo] *PF* told. *io–*
- felette áll (rangsorban), a főnökének lenni:** [ti.ˈkˈim s-i] *PF* i.(tn) *tɪkxim si* (eredete: *tɪkxim parancsolás, utasítás*)
- felfed, kimutat, leleplez (szó szerint és átvitt értelemben is):** [k·u.l·atʔ] *PF* i.(t) *kulat*
- felfedez, (meg)talál:** [t·un] *PF* i.(t) *run*
- felfedez, (meg)vizsgál:** [l·aŋ] *PF* i.(t) *lang*
- felfedezés:** [ti.ˈlaŋ] *PF* fn. *tɪlang* (eredete: *lang felfedez*)
- felfelé:** [nɛ.ˈfæ] *PF* hsz. *nefä*
- felfüggeszt (a cselekvés folytatódni fog), ab-bahagy:** [fp·akʔ] *PF* ige *fpak*
- felfüggeszteni valamit, kampó (lógatni):** [ˈkur.fja.vi] *PF* fn. *kurfyavi* (eredete: *kurfy-an fogas, függesztett tartó*)
- felhő:** [pi.ˈwopʔ] *PF* fn. *piwopx*
- felhős:** [lɛp.ˈwopʔ] *PF* mn. *lepwopx* (eredete: *piwopx felhő*)
- felhőszakadás, zivatar:** [tˈan.ˈtom.pa] *PF* fn. *txantompa* (összetétel ebből: *txan sok és tompa eső*)
- feljön, felszáll:** [fæ.ˈz·a.ʔ·u] *PF* i.(tn) *fäzaʔu* (összetétel ebből: *fäpa tető és zaʔu jön*)
- felkiáltás:** [a.ˈu] *LA* gesz. *au*
- felkiáltás erőlködés közben, uff! hó-rukk!:** [sa.ˈu] *LA* gesz. *sau*
- felkészült, kész:** [a.ˈlak.si] *PF* mn. *alaksi*
- felmegy, felszáll:** [fæ.ˈk·æ] *PF* i.(tn) *fäkä* (összetétel ebből: *fäpa tető és kä megy*)
- felnőtt módra, éretten:** [ni.ˈfjɛjn.tu] *PF* hsz. *nɪfyeyntu* (eredete: *fyeyntu felnőtt*)
- felnőtt személy:** [ˈfjɛjn.tu] *PF* fn. *fyeyntu* (eredete: *fyeyn érett, fejlett*)
- felnőtt, érett, fejlett:** [fjɛjn] *PF* mn. *fyeyn*
- feloszt, részekre vág:** [pˈi.m·un.ʔˈi] *PF* i.(t) *pximunʔi* (összetétel ebből: *hapxi rész és munʔi vág*)
- felrobban, szétvet:** [pˈor] *PF* i.(tn) *pxor*
- felszáll, feljön:** [fæ.ˈz·a.ʔ·u] *PF* i.(tn) *fäzaʔu* (összetétel ebből: *fäpa tető és zaʔu jön*)
- felszáll, felmegy:** [fæ.ˈk·æ] *PF* i.(tn) *fäkä* (összetétel ebből: *fäpa tető és kä megy*)
- felszáll, kiló:** [ja.ˈw·o] *PF* i.(tn) *yawo* (összetétel ebből: *ya levegő és wo nyúl*)
- felszín, felület:** [jo] *PF* fn. *yo*
- feltételez:** [srɛ.ˈfp·il] *PF* i.(t) *srefpɪl* (eredete: *sre+ előtt és fpɪl gondol*)
- felvesz (ruhát):** [j·ɛm.stokʔ] *PF* i.(t) *yemstokx* (összetétel ebből: *yem sɪn felvesz és tokx test*)
- felvesz, emel:** [kˈɛl.t·ɛk] *PF* i.(t) *kxeltek*
- felás:** [kɪ.ˈk·u.l·atʔ] *PF* i.(t) *kllkutat*
- felé, irányába:** [nɛ] *PF* esz. *ne–*
- felébred, felébredt:** [ti.ˈtˈɛn s-i] *PF* i.(tn) *tɪtxen si* (eredete: *tɪtxen ébredlét*)
- felébredt, felébred:** [ti.ˈtˈɛn s-i] *PF* i.(tn) *tɪtxen si* (eredete: *tɪtxen ébredlét*)
- felül, fent, felett:** [i.ˈo] *PF* told. *io–*
- felület, felszín:** [jo] *PF* fn. *yo*
- felülről, fentről:** [ta.ˈʔɛm] *PF* hsz. *taʔem*
- felől, -ból/-ből, -tól/-től, irányából (időbeniségre is utalhat más idővel kapcsolatos szavakkal):** [ta] *PF* esz. *ta–*
- felől, irányából:** [ftu] *PF* esz. *ftu–*
- fenntart:** [fm·al] *PF* i.(t) *fmal*
- fenséges stílusú, rendkívüli, kitűnő:** [fjo.lupʔ] *PF* mn. *fyolup* (összetétel ebből: *fyole fenséges és lupra stílus*)
- fenséges, magasztos, a tökéletesnél is jobb:** [fjo.lɛ] *PF* mn. *fyole*
- fent között(e):** [kɪpʔ] *PF* told. *kip–*
- fent, felül, felett:** [i.ˈo] *PF* told. *io–*

- fentről valami(k) közül:** [ta.'fkip¹] *PF* told. *tafkip*– (összetétel ebből: *ta felől* és *fkip*– *fent között*)
- fentről, felülről:** [ta.'ʔem] *PF* hsz. *ta'em*
- fenyeget:** [k'ap s:i] *PF* i.(tn) *kxap si* (eredete: *kxap fenyegetés*)
- fenyegetés:** [k'ap¹] *PF* fn. *kxap*
- fenyegető (dolog):** [k'ap.ŋa[?]] *PF* mn. *kxapŋa'* (eredete: *kxap fenyegetés*) n.e.
- fenyegető kiáltás:** [sa:] *LA* gesz. *saa*
- fenyegetően:** [ni.'k'ap¹] *PF* hsz. *nikxap* (eredete: *kxap fenyeget*)
- fenék:** [t'im] *PF* fn. *txim*
- fenék, alj(a):** [k'.pa] *PF* fn. *klpa*
- feszésít, szorít:** [sn.ɛw] *PF* i.(t) *snew*
- fiatal:** [ʔɛ.wan] *PF* mn. 'ewan
- figyel:** [ɛl.tu s:i] *PF* i.(tn) *eltu si* (eredete: *eltu agy*)
- figyel, szó sz.: szemet ad:** [t'ɪŋ 'na.ri] *PF* i.(tn) *tɪŋ nari* (eredete: *tɪŋ ad* és *nari szem*)
- figyelmen kívül hagy, semmibe vesz:** [j.æk¹] *PF* i.(t) *yäkk*
- figyelmen kívül hagyás, semmibe vétel:** [ti.'jæk¹] *PF* fn. *tɪyäkx* (eredete: *yäkx figyelmen kívül hagy, semmibe vesz*)
- figyelmen kívül hagyás, semmibe vétel:** [sæ.'jæk¹] *PF* fn. *säyäkx* (eredete: *yäkx figyelmen kívül hagy, semmibe vesz*)
- figyelmes,tapintatos, kedves:** [t'stun.wi] *PF* mn. *tstunwi*
- figyelmez, engedelmeskedik:** [l.ɛk¹] *PF* i.(t) *lek*
- figyelmeztet:** [p.ɛŋ.'hɪ] *PF* i.(tn) *penghrr* (összetétel ebből: *peng mond* és *hrrap veszély*)
- figyelmeztet:** [p.l.'hɪ] *PF* i.(tn) *pllhrr* (összetétel ebből: *plltxe beszél* és *hrrap veszély*)
- figyelmeztetés:** [sæ.pɛŋ.'hɪ] *PF* fn. *säpenghrr* (eredete: *penghrr figyelmeztet*)
- figyelmeztetés:** [sæ.pl.'hɪ] *PF* fn. *säpllhrr* (eredete: *pllhrr figyelmeztet*)
- figyelmeztetés nélkül, hirtelen:** [tsik] *PF* hsz. *tsik*
- figyelmeztetést vagy csalódottságot kifejező szó 'a francba!':** [t'sa.'hej] *ZS* gesz. *tsa-hey*
- figyelmeztető vagy csalódottságot kifejező szó, 'francba!':** [wi.ja] *ZS* gesz. *wiya*
- film, videó:** [rɛl a.ru.'sikx] *PF* fn. *rel arusikx* (összetétel ebből: *rel kép* és *rikx mozog*)
- filozófia:** [sna.'fpil.fja] *PF* fn. *snafpilfya* (összetétel ebből: *sna'o készlet* és *fpilfya gondolkodásmód*) szó sz.: 'gondolkodásmódkészlet'
- finom, jó ízű:** [ft'i.'lor] *PF* mn. *ftxilor* (összetétel ebből: *ftxi nyelv* és *lor szép*)
- finom, részletes, precíz, bonyolult (dolog):** [hi.'no] *PF* mn. *hino*
- fizikai vagy atlétikai játék, sport:** [u.'van lɛ.'tok¹] *PF* fn. *uvan letokx* (összetétel ebből: *uvan játék* és *letokx fizikai, testi*)
- fizikai, testi:** [lɛ.'tok¹] *PF* mn. *letokx* (eredete: *tokx test*)
- fiú:** [ʔɛ.vɛ.ŋan] *PF* fn. 'evengan (eredete: 'eveng gyerek)
- fiú (köznapi):** [ʔɛ.van] *PF* fn. 'evan (eredete: 'evengan fiú)
- fiú testvér:** [t'smu.kan] *PF* fn. *tsmukan* (eredete: *tsmuk testvér*)
- fiúgyermek:** [ʔi.tan] *JC,PF* fn. 'itan
- flaska, "ivótök":** [ʔɛ.'ʔin.fɛj] *PF* fn. 'e'insey (összetétel ebből: 'e'in gubó és sey csésze)
- fog (testrés):** [sɛɛ[?]] *PF* fn. *sre'*
- fogantyú, kilincs:** [sæ.'fjɛp¹] *PF* fn. *säfyep* (eredete: *fyep megfog*)
- fogas, függesztett tartó:** [kur.fjan] *PF* fn. *kurfyan* (összetétel ebből: *kur lóg* és *fyan mesterséges tárgy, ami a földtől távol és tisztán tart valamit*)
- foglalkozás, elsődleges szerep a társadalomban:** [t'in.tɪn] *PF* fn. *txintin* (összetétel ebből: *txin fő* és *tin elfoglaltságot adó cselekvés*)
- foglalul ejt, elfog:** [sp.ɛ.'ʔɛ] *PF* i.(t) *spe'e*
- fogoly:** [spɛ.'ʔɛ.tu] *PF* fn. *spe'etu* (eredete: *spe'e foglalul ejt*)
- fok, szint, perem, széle valaminek:** [ji] *PF* fn. *yi* (Használható képletesen is, bármilyen mérhető dologra, aminek szintje vagy foka lehet; magasság, mélység, vízszint, hőmérséklet, tehetség, düh, stb.)
- folt, hiba, deformáltság, rossz tulajdonság:** [feʔ.ran.vi] *PF* fn. *fe'ranvi* (eredete: *fe'ran rossz természet, eredendően hibás*)
- folyadék, víz:** [pa:] *PF* fn. *pay*
- folyam, patak, vízfolyás:** [paj.fja] *PF* fn. *payfya* (összetétel ebből: *pay víz* és *fya'o út*)
- folyamat, rendszer, eljárás, módszer:** [vɛ.fja] *PF* fn. *vefya* (összetétel ebből: *ve'o rend, ren-*

dezettség és **fya'o** mód, módszer)
folyamatosan: [ni.'tut⁷] *PF* *hsz.* *n̄itut* (eredete: **tut** *folyamatosság* jelző)
folyamatosan, megállás nélkül: [ni.l.ke.'ftaŋ] *PF* *hsz.* *n̄ilkeftang* (összetétel ebből: **luke** *nélkül* és **ftang** *abbahagy*)
folyamán, alatt, közben: [k_r.ka] *PF* *told.* *krrka-* (eredete: **krr** *idő*)
folyik: [t̄swɛ.sja s-i] *PF* i.(tn) *tswesya si* (eredete: **tswesya** *folyás*)
folyik, önt: [sl.o.'an] *PF* i.(tn) *sloan*
folytat: [s.a.'l-ɛw] *PF* *ige.* *salew*
folytat egy cselekvést, valamilyen állapotban marad: [v.aɪ] *PF* i.(tn) *var*
folytatás jelző (korábban elhangzott mondat megismétlésére szolgál): [tut⁷] *PF* *part.* *tut*
folyás: [t̄swɛ.sja] *PF* *fn.* *tswesya*
folyékony (beszédre!): [naw.'fwɛ] *PF* *mn.* *nawfwɛ* Összevonás: **na** *hufwe*
folyó: [kil.'van] *PF* *fn.* *kilvan*
fonal: [kɪŋ] *PF* *fn.* *kɪŋ*
fontos: [lɛ.'tsran.tɛn] *PF* *mn.* *letsranten* (eredete: **tsranten** *fontos*)
fontos és szeretett hely, kb. haza: [t'an.'wɛ.tɛŋ] *PF* *fn.* *txanwetsɛŋ* (eredete: **txanwawe(a)** *jelentős és tsɛŋ hely*)
fontos, számít: [t̄sɪr.an.t-ɛn] *PF* i.(tn) *tsranten*
fontosság, jelentés, jelentőség: [wa.'wɛ] *PF* *fn.* *wawɛ*
fordítás, tolmácsolás: [ti.ral.'pɛŋ] *PF* *fn.* *t̄iral-pɛŋ* (eredete: **ral** *jelentés* és **pɛŋ** *mond*)
forgat, pörget: [k-ɪm] *PF* i.(t) *k̄im* **Pol** *rumit* **kolim** *Pörgette a labdát*
forma, alak: [ʔon] *PF* *fn.* 'on
formális, hivatalos: [s'ke.pɛk⁷] *PF* *mn.* *skepek*
forrás (átvitt értelemben): [tsim] *PF* *fn.* *tsim*
forró: [som] *PF* *mn.* *som*
friss, érett: [p'a.sul] *PF* *mn.* *pxasul*
friss, új keletű: [sok⁷] *PF* *mn.* *sok*
funkcionális öltözék (része): [p'ɛn] *PF* *fn.* *px-en*
furcsa módon, különös módon: [ni.'hɛk⁷] *PF* *hsz.* *n̄ihɛk* (eredete: **hek** *furcsának lenni*) (mondat eleji határozószó, és nem módhatározószó)
furcsa, különös: [hi.jik⁷] *PF* *mn.* *hiyik*
furcsának, különösnek, idegennek, váratlannak lenni: [h-ɛk⁷] *PF* i.(tn) *hek*
fut: [t·ul] *PF* i.(tn) *tul*

fából faragott, védőszemüveg, (rovárszárnyból készült, stb.): [rɛn.tɛn] *PF* *fn.* *renten*
fából készült, fa-: [lɛ.'rɪm] *PF* *mn.* *lerɪn* (eredete: **rɪn** *fá*)
fáj, fájdalmas(nak lenni): [ti.'sraw 's-i] *PF* i.(tn) *tisraw si* (eredete: **tisraw** *fájdalom*)
fájdalmas: [sraw] *PF* *mn.* *sraw*
fájdalmas(nak lenni), fáj: [ti.'sraw 's-i] *PF* i.(tn) *tisraw si* (eredete: **tisraw** *fájdalom*)
fájdalom: [ti.'sraw] *PF* *fn.* *tisraw* (eredete: **sraw** *fájdalmas*)
fáradt: [ŋɛjɪn] *PF* *mn.* *ngɛjɪn*
fásult, tespedt, lusta: [ŋoŋ] *PF* *mn.* *ngong*
fásultán, lustán: [ni.'ŋoŋ] *PF* *hsz.* *n̄ingong* (eredete: **ngong** *lusta*)
fásultság, lustaság: [ti.'ŋoŋ] *PF* *fn.* *t̄ingong* (eredete: **ngong** *lusta*)
félbe-/megszakítás, megállás, hangszalagzárhang: [ti.'ftaŋ] *PF* *fn.* *tiftang* (eredete: **ftang** *megáll*)
félbeszakít, megszakít, kizökent: [m·æ.'k'u] *PF* i.(t) *m̄äxxu* (eredete: **kxu** *baj*)
félelem: [t'o.pu] *PF* *fn.* *txopu*
félelmet vagy tiszteletet kelteni, hatásosnak lenni: [r-o.ʔ·a] *PF* i.(tn) *ro'a*
félelmetes, ijesztő: [t'ɛwm] *PF* *mn.* *txewm*
félni: [t'o.pu 's-i] *PF* i.(tn) *txopu si* (eredete: **txopu** *félelem*)
féltékenyen, irigyen: [ni.'fmok⁷] *PF* *hsz.* *n̄ifmokx* (eredete: **fmokx** *féltékenység*)
féltékenység, irigység: [fmok⁷] *PF* *fn.* *fmokx*
félénk, szégyenlős: [nim] *PF* *mn.* *nim*
fém: [fɪŋap⁷] *PF* *fn.* *fɪŋap*
fém(ből készült): [lɛ.'fɪŋap⁷] *PF* *mn.* *lefɪŋap* (eredete: **fɪŋap** *fém*)
fény: [a.'tan] *JC* *fn.* *atan*
fény, ragyogás, lámpa: [sæ.'nɪ] *PF* *fn.* *sänrr* (eredete: **nrr** *ragyog, fénylik*)
fényes, élénk: [t'a.na.tan] *PF* *mn.* *txanatan* (összetétel ebből: **txan** *sok* és **atan** *fény*)
fénykibocsátás, biolumineszcencia: [sju.'ra.tan] *JC,PF* *fn.* *syuratan* (összetétel ebből: **syura** *energia* és **atan** *fény*)
fényképezőgép, kamera: [sjɛp.'rɛl] *PF* *fn.* *sye-prel* (összetétel ebből: **syp** *csapdába ejt* és **rel** *kép*)
fénylik, ragyog: [n·ɪ] *PF* i.(tn) *nrr*
fénysugár: [a.'tan.vi] *PF* *fn.* *atanvi* (eredete: **atan** *fény*)

- féreg (pandorai állatfaj):** [ŋawŋ] *PF* fn. *ng-awng*
- férfi:** [tu.'tan] *PF* fn. *tutan* (eredete: **tute személy**)
- férfi hitves, férj:** [mun.'t'a.tan] *PF* fn. *muntxatan* (eredete: **muntxatu hitves**)
- férfi, hím:** ['fnɛ.lan] *PF* fn. *fnelan* (eredete: **fnel fajta**)
- férfi-, hím-:** [lɛ.'fnɛ.lan] *PF* mn. *lefnelan* (eredete: **fnelan hím, férfi**)
- férj, férfi hitves:** [mun.'t'a.tan] *PF* fn. *muntxatan* (eredete: **muntxatu hitves**)
- fészek (állat):** [tʃʃʃul] *PF* fn. *tsrul*
- fésű, kefe:** [sl.a.jkʰ] *PF* i.(t) *slayk*
- féélreérthetetlenül, különösen, nyomaték-
kal:** [ni.'p'i] *PF* hsz. *nipxi* (eredete: **pxi éles**)
- föld, talaj:** [kɫ.tɛ] *PF* fn. *klte*
- föld, terület:** [at'.k'ɛ] *PF* fn. *atxke*
- földet ér, leszáll:** [kɫ.'w.o] *PF* i.(tn) *klwo* (összetétel ebből: **klte föld** és **wo nyúl**)
- földet ér, leszáll:** [kɫ.'p.æ] *PF* i.(tn) *klpā* (összetétel ebből: **klte föld** és **pāhem érkezik**)
- földrengés:** [kɫ.'rik'] *PF* fn. *klrikx* (összetétel ebből: **klte föld** és **rikx mozog**)
- fúj! (megvetést, lenézést jelöl):** [pakʰ] *PF* part. *pak*
- fúvós hangszer:** ['sʃɛ.ʔo.t'aŋ] *PF* fn. *syé'otxang* (összetétel ebből: **syeha lélegzet** és **'otxang hangszer**)
- függ valamitől, számít, bízik:** [m.oŋ] *PF* i.(t) *mong*
- függesztett tartó, fogas:** [kur.fjan] *PF* fn. *kur-fyan* (összetétel ebből: **kur lóg** és **fyan mesterséges tárgy, ami a földtől távol és tisztán tart valamit**)
- függő beszéd bezárása idézet vége, idézet:** [sikʰ] *PF* part. *sik*
- függő beszéd kezdete, idézet:** [san] *PF* part. *san*
- függőleges felület, fal:** ['k'ɛm.jo] *PF* fn. *kx-emyo* (összetétel ebből: **kxem függőlegesnek lenni** és **yo felület**)
- függőlegesen:** [ni.'k'ɛm] *PF* hsz. *nixem* (eredete: **kxem függőlegesnek lenni**)
- függőlegesnek lenni:** [k'·ɛm] *PF* i.(tn) *kxem*
- függőágy (általános):** ['ni.vi] *PF* fn. *nivi*
- fül:** ['mik.jun] *JC* fn. *mikyun*
- fülbevaló:** ['mik.tsaŋ] *PF* fn. *miktsang* (összetétel ebből: **mikyun fül** és **tsang testékszer**)
- füst:** ['k'ɛ.nɛɾ] *PF* fn. *kxener*
- fütyörészve, fütyülve:** [ni.'fwɛ.fwi] *PF* hsz. *nifwefwi* (eredete: **fwefwi fütyül**)
- fütyül:** ['fw·ɛ.fw·i] *PF* i.(tn) *fwefwi*
- fütyülve, fütyörészve:** [ni.'fwɛ.fwi] *PF* hsz. *nifwefwi* (eredete: **fwefwi fütyül**)
- füves:** [lɛ.'zɛ.swa] *PF* mn. *lezeswa* (eredete: **zes-wa fű**)
- fő, elsődleges:** [t'in] *PF* mn. *txin*
- főként, elsősorban, leginkább:** [ni.'ʔaw.vɛ] *PF* mn. *nì'awve* (eredete: **'awve első**)
- főnév:** ['tʃt'o.li.ʔu] *PF* fn. *tstxoli'u* (összetétel ebből: **tstxo név** és **li'u szó**)
- főnévi kifejezés (főnevet tartalmazó kifejezés):** [tʃt'o.li.ʔu.kiŋ.vi] *PF* fn. *tstxoli'ukingvi* (összetétel ebből: **tstxoli'u főnév** és **king fonal**)
- főnök, parancsnok:** [k'im.ju] *PF* fn. *kximyu* (eredete: **kxim parancsol, utasít**)
- főnök, vezető:** [ɛjk.tan] *JC* fn. *eyktan* (eredete: **eyk vezet**)
- főz:** [ʔ·ɛm] *PF* i.(t) *'em*
- főzőedény:** ['hu.ru] *PF* fn. *huru*
- fű:** ['zɛ.swa] *PF* fn. *zeswa*
- fűszál:** ['zɛ.swa.vi] *PF* fn. *zeswavi* (eredete: **zes-wa fű**)

G

- 'grokkol', (bele)lát (spirituális értelemben),
lény(eg)ében megért/felismer:** [k.a.m.ɛ] *PF* i.(t) *kame*
- (gyermek szereteteli megszólítása) szó
szerint: "kis csoda":** [pa.'rul.tʃjipʰ] *PF* fn. *parultsyip* (eredete: **parul csoda**)
- gallér/nyaklánc:** [ʔa.'li.ʔ.æ] *PF* fn. *'ali'ä*
- gesz. húha! nahát!:** [t'ɛw.ti] *PF* gesz. *tewti*
- giccses:** ['fɛ.lupʰ] *PF* mn. *fe'lup* (összetétel ebből: **fe' rosz** és **lupra stílus**)
- gomba:** [sp'am] *PF* fn. *spxam*
- gondol(kodik):** [fp-il] *PF* i.(t) *fpil*
- gondolat, ötlet:** [sæ.'fpil] *PF* fn. *säfpil* (eredete: **fpil think**)
- gondolkodásmód:** ['fpil.fja] *PF* fn. *fpilfya* (összetétel ebből: **fpil gondol** és **fya'o mód**)

gondosan, erősen: [nik.tuŋ.'zup⁷] *PF* *hsz.* *nìk-tungzup* (eredete: **ke tungzup** *nem ejt el*) szó sz.: 'anélkül, hogy elejtené'

gondoskodik, vigyáz, felelős: [v.ɛwŋ] *PF* *i.(t)* *vewŋ*

gonosz(ság): [ti.'kawŋ] *PF* *fn.* *tìkawŋ* (eredete: **kawŋ** *rossz*)

gonosz, rosszuindulatú: ['kawŋ.lan] *PF* *mn.* *kawŋlan* (összetétel ebből: **kawŋ** *rossz*, *gonosz* és **txe'lan** *szív*)

gonosz, rossz: [kawŋ] *PF* *mn.* *kawŋ*

gubó, héj, hüvely (növényé): [ʔɛ.'ʔin] *PF* *fn.* 'e'in

gurul: [ʔ.ɾ.k.o] *PF* *i.(tn)* 'rrko

gyagyás, tökfej: [sk'awŋ] *PF* *fn.* *skxawŋ*

gyakorlat, kiképzés, edzés: [ʔsk'ɛ.kɛŋ] *PF* *fn.* *tskxekeng*

gyakorol, edz: [ʔsk'ɛ.kɛŋ 's.i] *PF* *i.(tn)* *tskxekeng si* (eredete: **tskxekeng** *edzés*)

gyakran: [p'im] *PF* *hsz.* *pxim*

gyanú, tipp, találgatás, megérezés: [ʔɛn] *PF* *fn.* 'en

gyenge: [mɛjp⁷] *PF* *mn.* *meyp*

gyenge személy: [mɛjp.tu] *PF* *fn.* *meyp⁷tu* (eredete: **meyp** *gyenge*)

gyengeség: [ti.'mɛjp] *PF* *fn.* *tìmeyp* (eredete: **meyp** *gyenge*)

gyengéd, kedves, lágy (személy vagy dolog): [flɾ] *PF* *mn.* *flrr*

gyengéden, lágyan: [ni.'flɾ] *PF* *mn.* *nìflrr* (eredete: **flrr** *gyengéd*)

gyengédség: [ti.'flɾ] *PF* *fn.* *tìflrr* (eredete: **flrr** *gyengéd*)

gyengélkedés, kisebb betegség: [sæ.'sp'in.ʔsjɪp⁷] *PF* *fn.* *säsp⁷intsyɪp* (eredete: **säsp⁷in** *betegség*)

gyengén, lazán: [ni.'mɛjp⁷] *PF* *hsz.* *nìmeyp* (eredete: **meyp** *gyenge*)

gyerek módra, éretlenül: [ni.'ʔɛ.vɛŋ] *PF* *hsz.* *nì'eveng* (eredete: 'eveng *gyerek*)

gyerkő(c): [ʔɛ.vi] *PF* *fn.* 'evi (becéző forma 'eveng *gyerek*)

gyermek: [ʔɛ.vɛŋ] *PF* *fn.* 'eveng

gyilkol, öl: [ʔsp.aŋ] *PF* *i.(t)* *tspang*

gyomor: [ŋæŋ] *PF* *fn.* *ngäng*

gyors: [win] *PF* *mn.* *win*

gyorsan: [ni.'win] *PF* *hsz.* *nìwin* (eredete: **win** *gyors*)

gyorsítani, siettetni, sietni: ['win 's.i] *PF* *i.(tn)* *win si* (eredete: **win** *gyors*)

gyáva: [fna.'wɛʔ] *PF* *mn.* *fna⁷wɛ'*

gyáva: [fna.'wɛʔ.tu] *PF* *fn.* *fna⁷wɛ'⁷tu* (eredete: **fna⁷wɛ'** *gyáva*)

gyógyszer, orvosság: [ʔum.ʔsa] *PF* *fn.* 'umtsa

gyökér: [ŋɾ] *PF* *fn.* *ngr*

gyöngy (dész): [sɾok⁷] *PF* *fn.* *srok*

gyönyörúséges, kellemes: [lor] *PF* *mn.* *lor*

gyülekezőhely: [mo.'ʔa.ra] *PF* *fn.* *mo'ara*

gyümölcs: [ma.u.ti] *PF* *fn.* *mauti*

győzelem, nyeres: [ti.jo'raʔ] *PF* *fn.* *tìyora'* (eredete: **yora'** *nyer*)

győztes: [jo.'raʔ.tu] *PF* *fn.* *yora'⁷tu* (eredete: **yora'** *győz, nyer*)

gyűjt, összeszed: [ʔst.af.s.im] *PF* *i.(t)* *starsim*

gyűjtemény (személy által szándékosan összerakott): [sæ.'star.sim] *PF* *fn.* *sästarsim* (eredete: **starsim** *összeszed, gyűjt*)

gyűlöl, utál: [v.ɛʔ.'k.i] *PF* *i.(t)* *ve'ki*

gyűlölet: [ti.vɛʔ.'ki] *PF* *fn.* *tìve'ki* (eredete: **ve'ki** *gyűlöl*)

gél, sűrű folyadék: [k'um.paɪ] *PF* *fn.* *kxumpay* (eredete: **kxum** *nyúlós, kocsonyás, sűrű*)

gödröcske (arcon): [ʔsoŋ.ʔsjɪp] *PF* *fn.* *tsongt-syɪp* (eredete: **tsong** *völgy*)

görbe, kerekített, hajlított: [ko.um] *PF* *mn.* *koum*

gőz, pára, köd: [ja.paɪ] *PF* *fn.* *yapay* (összetétel ebből: **ya** *levegő* és **pay** *víz*)

H

(Hagyd) a fenébe!: [p'a.sik⁷] *PF* *gesz.* *pxasik*

ha: [t'o] *PF* *ksz.* *txo*

ha: [zun] *PF* *ksz.* *zun*

ha nem (különben)....: [t'o.ke.fjaw] *PF* *ksz.* *tx-okefyaw* (összetétel ebből: **txo-ke-fya'o-aw** *ha-nem-egy-út*)

habozik, tétovázik: [hɪ.p.ɛj] *PF* *i.(tn)* *hìpey* (eredete: **hì'i** *kis* és **pey** *várni*)

habozás nélkül, bízva: [ni.'mal] *PF* *hsz.* *nìmal* (eredete: **mal** *megbízható*)

hacsak nem különálló mondat (ii), remél (tsnì *majd a remélt dolog:* [sil.'p.ɛj] *PF*

- i.(tn) *silpey* (összetétel ebből: **siltsan jó** és **pey vár**)
- haj:** [ˈnik.rɛ] PF fn. *nikre*
- hajdász:** [nik.ˈro.i] PF fn. *nikroi* (összetétel ebből: **nikre haj** és **ioi dász**)
- hajlik:** [ˈt.u.v.on] PF ige *tuvon*
- hajlik:** [i.l] PF i.(tn) *il*
- hajlott korú, öreg, idős:** [ˈko.akˀ] PF mn. *koak*
- hajlított, kerekített, görbe:** [ˈko.um] PF mn. *koum*
- hajnal előtt:** [sɛ.ɛ.ʔoŋ] PF fn. *sresrr'ong* (összetétel ebből: **sre előtt** és **trr'ong hajnal**)
- hajnal, napkelte:** [tr.ˈʔoŋ] PF fn. *trr'ong* (összetétel ebből: **trr nap** és **'ong kinyílik**)
- hajszol, üldöz:** [ˈf.ɛ.w.i] PF i.(t) *fewi*
- hajó:** [ˈu.ran] PF fn. *uran*
- hal:** [paj.ˈo.aŋ] PF fn. *payoang* (összetétel ebből: **pay víz** és **ioang állat**)
- halk (hang):** [ˈʔa.ŋo] PF mn. *'ango*
- halkan:** [ni.ˈfnu] PF hsz. *nifnu* (eredete: **fnu halk**)
- hallgat (figyel valamilyen hangra):** [ˈj.u.n.ɛ] PF i.(t) *yune*
- hallás:** [ˈstawm.ʔswo] PF fn. *stawmtswo* (eredete: **stawm hall**)
- halom, készlet, csoport, rakás:** [ˈsna.ʔo] PF fn. *sna'o n.e.*
- halott:** [ˈkɛ.ru.sɛj] PF mn. *kerusey* (összetétel ebből: **ke nem** és **r«us»ey élő (folyamatos melléknévi igenevet képző igei infixum)**)
- halál:** [k'itˀ] PF fn. *kxitx*
- halál (elvont értelemben):** [ti.ˈtɛf.kupˀ] PF fn. *titerkup* (eredete: **terkup meghal**) "A halál elkerülhetetlen."
- halé, állat kicsinye (emlőse, madaré, rovaré):** [ˈli.ni] PF fn. *lini*
- hamarosan:** [ˈjɛʔ.rɪm] PF hsz. *ye'rɪn*
- hamisítatlanul, természetesen:** [ni.ˈjɪ] PF hsz. *nɪyrr* (eredete: **yrr természetes**)
- hamu, parázs:** [t'ɛ.pi.va] PF fn. *txepiva* (eredete: **txep tűz** és **ilva csepp**)
- hanem:** [ˈslæ.kopˀ] PF hsz. *släkop* (összetétel ebből: **slä de** és **kop szintén**)
- hang:** [pam] PF fn. *pam*
- hangjáték:** [ˈpam.u.van] PF fn. *pamuvan* (összetétel ebből: **pam hang** és **uvan játék**)
- hangos:** [wokˀ] PF mn. *wok*
- hangosan:** [ni.ˈwokˀ] PF hsz. *nɪwok* (eredete: **wok hangos**)
- hangszalag-zárhang, megállás, félbe-/megszakítás:** [ti.ˈftaŋ] PF fn. *tiftang* (eredete: **ftang megáll**)
- hangszer (általános):** [ʔo.ˈt'aŋ] PF fn. *'otxang*
- hangsúly, kiejtés:** [ˈli.ʔu.pam] PF fn. *li'upam* (összetétel ebből: **li'u szó** és **pam hang**)
- harap:** [fr.ɪpˀ] PF i.(t) *frɪp*
- harci festék/festés:** [ˈtsa.mo.pin] PF fn. *tsamopin* (összetétel ebből: **tsam harc** és **'opin szín**)
- harci kiáltás:** [i.ˈlɛj] LA gesz. *iley*
- harcolni, küzdeni:** [w.ɛm] PF i.(tn) *wem*
- harcos:** [ˈtsam.si.ju] PF fn. *tsamsiyu* (eredete: **tsam si harcol** és **-yu főnévképző**)
- harmadik (sorszámnev):** [ˈp'ɛj.vɛ] PF mn. *pxeyve* (eredete: **pxey három**)
- harmonikus, egybehangzó:** [mɛ.ˈʔɛm] PF mn. *me'em*
- harmónia (általános értelemben):** [ti.ˈmɛ.ʔɛm] PF fn. *tɪme'em* (eredete: **me'em harmonikus**)
- harmónia, összhang a természettel:** [mɛ.o.a.u.ni.a.ˈɛ.a] PF fn. *meoauriaea*
- hasonló:** [stɛŋ] PF mn. *steng*
- hasonlóan:** [ni.ˈstɛŋ] PF hsz. *nɪsteng* (eredete: **steng hasonló**)
- hasonlóképpen, ugyanúgy:** [ni.ˈtɛŋ] PF hsz. *nɪteng* (eredete: **teng megegyező**)
- hasznos:** [lɛ.ˈsar] PF mn. *lesar* (eredete: **sar használ**)
- hasznos:** [ˈsru.ŋaʔ] PF mn. *srunga'* (eredete: **srung segít**) n.e.
- hasznos tipp:** [ˈsruŋ.ʔsɪpˀ] PF fn. *srungtsɪp* (eredete: **srung segít**)
- hasznos, előnyös, nyereséges:** [ˈtsan.kum.ŋaʔ] PF mn. *tsankumnga'* (eredete: **tsankum előny, haszon, nyereség**)
- használ:** [s.ər] PF i.(t) *sar*
- haszon, előny, nyereség:** [ˈtsan.kum] PF fn. *tsankum* (összetétel ebből: **tsan'ul javul** és **kum eredmény**)
- haszontalan, hiábavaló:** [kɛl.ˈsar] PF mn. *kel-sar* (összetétel ebből: **ke nem** és **lesar hasznos**)
- hat, 6:** [ˈpu.kapˀ] PF szám *pukap*
- hatalmas szövőszék, anyaszövőszék:** [sa.ˈʔɛw.raŋ] PF fn. *sa'ewrang* (eredete: **sa'nok anya** és **'ewrang szövőszék**)
- hatalmas, tekintélyes:** [fkɛw] PF mn. *fkew*

- hatalmas, terjedelmes, kiterjedt:** [ʰo.ɛtʰ] PF mn. *hoet*
- hatalom, erő:** [tʰswal] PF fn. *tswal*
- hatalommal bíró, erős:** [le.tʰswal] PF mn. *lets-wal* (eredete: *tswal erő, hatalom*)cs.sz.
- hatalommal bíró, erős:** [tʰswal.ŋaʔ] PF mn. *ts-walŋa'* (eredete: *tswal erő, hatalom*)n.e.
- hatodik (sorszámnev):** [ʰpu.vɛ] PF mn. *puve* (eredete: *pukap hat*)
- hatvannégy, 64:** [zam] PF szám *zam*
- határ, kerület, perem:** [pʰaw.pa] PF fn. *pxawpa* (összetétel ebből: *pxaw körül és pa'o oldal*)
- határ, széle vminek, szegély, vég:** [tʰɛw] PF fn. *txew*
- határozószó:** [ʰfja.li.ʔu] PF fn. *fyalí'u* (összetétel ebből: *fya'o mód és lí'u szó*)
- határozószót:** [ni] PF nì- képző toldalék
- hatásosnak lenni, félelmet vagy tiszteletet kelteni:** [ʰr-o.ʔ-a] PF i.(tn) *ro'a*
- havaseső:** [ʰtom.pɛf.wi] PF fn. *tomperwi* (eredete: *tompa eső és herwi hó*)
- hegy:** [ram] PF fn. *ram*
- hegyes, éles:** [pʰi] PF mn. *pxi*
- hello:** [kʰi] PF gesz. *kxi* (eredete: *kaltxi hello*)a "kaltxirövid alakja
- hely:** [tʰɛŋ(ɛ)] PF fn. *tseng(e)*
- hely, tér, úr:** [ŋipʰ] PF fn. *ngip*
- helyes, jó (válasz):** [ɛ.ʰjawɪ] PF mn. *eyawr*
- helyes, jóképű:** [ʰsaj.ɾipʰ] PF mn. *sayriɸ cs.sz.* (férfira)
- helyesen, jól:** [ni.ʰjawɪ] PF hsz. *nìyawr* (eredete: *eyawr helyes, jó*)
- helyesség:** [ti.ʰjawɪ] PF fn. *tìyawr* (eredete: *eyawr helyes*)
- helyet ad:** [ʰt.ŋ tʰɛŋ] PF i.(tn) *tìng tseng* (eredete: *tìng ad és tseng hely*)
- helyett, inkább mint...:** [tupʰ] PF ksz. *tup*
- helyettes, csere-, valami ami helyettesít valami mást:** [sæ.ʰrawn] PF fn. *sàrawn* (eredete: *rawn kicserél*)
- helyettes, megbízott, leendő vezető:** [ɛjk.ta.ʰnaɟ] JC,PF fn. *eyktanay* (eredete: *eyktan vezető*)
- helyettesít, kicserél:** [ʰ-awn] PF i.(t) *rawn*
- helyettesítés, kicserélés:** [ti.ʰrawn] PF fn. *tìrawn* (eredete: *rawn kicserél*)
- helyez, rak:** [j.ɛm] PF i.(t) *yem*
- helyreállít, rendbe hoz:** [sp.ɛŋ] PF i.(t) *speng*
- helytelen, igazságtalan, rossz:** [kɛm.ʰwi.æ] PF mn. *kemwiä* (összetétel ebből: *ke nem és muiä helyes, igazságos, jó*)
- helytelen, téves, nem helyes:** [kɛ.ʰjawɪ] PF mn. *keyawr* (összetétel ebből: *ke nem és eyawr helyes*)
- helyzet:** [ʰkl.tʰɛŋ] PF fn. *kltseng* (eredete: *tseng hely*)
- helyzet, állapot, körülmény:** [ti.ʰkɛj.tokʰ] PF fn. *tifkeytok* (eredete: *fkeytok létezik*)
- helyénvaló, igazságos:** [mu.ʰi.æ] PF mn. *muiä*
- hetedik (sorszámnev):** [ʰki.vɛ] PF mn. *kivɛ* (eredete: *kinä hét*)
- Heureka! Megvan! Értem!:** [to.ʰlɛl] PF gesz. *tole* (szinoníma: *tslolam*)
- Heuréka! Rájöttem!:** [ro.ʰlun] PF gesz. *rolun*
- hiba:** [ʰkʰɛ.jɛj] PF fn. *kxeyey*
- hiba, deformáltság, folt, rossz tulajdonság:** [ʰfɛʔ.ran.vi] PF fn. *fe'ranvi* (eredete: *fe'ran rossz természet, eredendően hibás*)
- hiba, tévedés:** [ti.ʰkʰɛj] PF fn. *tikxey* (eredete: *kxeyey hiba*)
- hibás, valótlan:** [tʰɛŋ] PF mn. *tsleng*
- hibásan, valótlanul:** [ni.tʰɛŋ] PF hsz. *nìtsleng* (eredete: *tsleng hibás, valótlan*)
- hibát vét, elront, rosszat tesz:** [ti.ʰkʰɛj 's-i] PF i.(tn) *tikxey si* (eredete: *tikxey hiba*)
- hibátlan(nak lenni), tökéletes(nek lenni):** [j-oʔʰ] PF i.(átn) *yo'*
- hibátlanul, tökéletesen:** [ni.ʰjoʔʰ] PF hsz. *nìyo'* (eredete: *yo' tökéletes*)
- hibázni, elbukni, sikertelennek lenni:** [ʰn.u.i] PF i.(tn) *nui*
- hideg:** [wɛw] PF mn. *wew*
- hideg:** [ti.wɛw] PF fn. *tìwew* (eredete: *wew hideg*)
- hideg, hűvös:** [wur] PF mn. *wur*
- hirtelen, figyelmeztetés nélkül:** [tʰsik] PF hsz. *tsik*
- hisz:** [sp-aw] PF i.(t) *spaw*
- hitves, házastárs:** [mun.ʰt'a.tu] PF fn. *muntxa-tu* (eredete: *muntxa egyesült*)
- hivatalos, formális:** [ʰskɛ.pɛkʰ] PF mn. *skepek*
- hiába, sikertelenül:** [ni.ʰnu] PF hsz. *nìnu* (eredete: *nui sikertelennek lenni*)
- hiábavaló, haszontalan:** [kɛl.ʰsar] PF mn. *kel-sar* (összetétel ebből: *ke nem és lesar hasznos*)

- hiány:** [ti.'kɛ.lu] *PF* fn. *tikelu* (eredete: **ke** *nem* és **lu** *lenni*)
- hiányolt (mint egy távollévő ember, hiányzó, akinek vágnak a jelenlétére):** [lom] *PF* mn. *lom*
- hiánytalan, (meg)elégedett, tele:** [jɛ] *PF* mn. *ye*
- hiányzó, hiányolt (mint egy távollévő ember, akinek vágnak a jelenlétére):** [lom] *PF* mn. *lom*
- hiányzó/hiányolt személy:** [lɔm.tu] *PF* fn. *lomtu* (eredete: **lom** *hiányzó, hiányolt*)
- hobby, örömet szerző tevékenység:** [sæ.'su.lɪn] *PF* fn. *säsulɪn* (eredete: **sulɪn** *el-foglalt (pozitív értelemben)*)
- hogy (alárendelt tagmondatot jelez), azt:** [fu.la] *PF* ksz. *fula* (összetétel ebből: **fi'ul** *ez (jelölt alany eset)* és **a** *vonatkozó tagmondatot jelez*)
- hogy (alárendelő mellékmondat kötőszava), annak:** [fu.ri.a] *PF* nm., alár. *furia* (összetétel ebből: **fi'uri** *ez (topikális)* és **a** *határozói mellékmondat kötőszava*)
- hogy (alárendelő mellékmondat kötőszava), az:** [fwa] *PF* nm., alár. *fwa* (összetétel ebből: **fi'u** *ez (alanyeset)* és **a** *határozói mellékmondat kötőszava*)
- hogy (alárendelő mellékmondat kötőszava), azt:** [fu.ta] *PF* nm., alár. *futa* (összetétel ebből: **fi'u-t** *ez-t (tárgyeset)* és **a** *határozói mellékmondat kötőszava*)
- hogy (alárendelő tagmondat jelző):** [tsa.wa] *PF* ksz. *tsawa* (összetétel ebből: **tsa'u** *az (kötőmód)* és **a** *vonatkozó tagmondat jelző*)
- hogy (alárendelő tagmondat jelző):** [tsa.ta] *PF* ksz. *tsata* (összetétel ebből: **tsa'u-t** *azt (tárgyeset)* és **a** *vonatkozó tagmondat jelző*)
- hogy (alárendelő tagmondat jelző):** [tsa.ri.a] *PF* ksz. *tsaria* (összetétel ebből: **tsa'u-ri** *azt (topikális (hangsúlyos) esetvégződés)* és **a** *vonatkozó tagmondat jelző*)
- hogy (ennek eredményeként):** [kum.a] *PF* ksz. *kuma* (eredete: **kum** *eredmény*) megelőzi az eredményt, pl. 'Lu poe sevin niftxan kuma yawne slolu oer' (*Olyan gyönyörű volt, hogy beleszerettem.*); lásd még 'akum'
- hogy (ennek eredményeként):** [a.'kum] *PF* ksz. *akum* (eredete: **kum** *eredmény*) az eredményt követi, pl. 'Poe yawne slolu oer akum, niftxan lu sevin' (*Beleszerettem, mert hogy olyan gyönyörű volt.*); lásd még 'kuma'
- hogy nehogy, különben:** [ftɛ.kɛ] *PF* ksz. *fte-ke* (összetétel ebből: **fte** *a célból/azért, hogy* és **ke** *nem (valami tagadása)*) (kötőmódú igével, alárendelt tagmondatban)
- hogy(an)?:** [fja.pɛ] *PF* kérd. *fyape* másik alakja: **pefya**
- hogy(an)?:** [pɛ.'fja] *PF* kérd. *pefya* másik alakja: **fyape**
- hogy, (kötőszó):** [tsɪnɪ] *PF* alár. *tsnì* (kötőmódú igével, alárendelt tagmondatban)
- hogy, a célból/azért:** [ftɛ] *PF* ksz. *fte* (kötőmódú igével, alárendelt tagmondatban)
- hogy; valaminek az érdekében, (azért):** [fpi] *PF* told. *fpi+*
- hol?:** [pɛ.'sɛŋ] *PF* kérd. *peseng* másik alakja: **tsengpe**
- hol?:** [tsɛŋ.pɛ] *PF* kérd. *tsengpe* másik alakja: **peseng**
- holnap:** [tr.'aj] *PF* hsz. *trray* (eredete: **trr** *nap* és **hay** *következő*)
- holnap éjjel:** [t'o.'naɪ] *PF* hsz. *txonay* (eredete: **txon** *éj* és **hay** *következő*)
- holnapután, két nap múlva:** [mɛ.sɪ.'aj] *PF* fn., hsz. *mesrray* (eredete: **trr** *nap*)
- homlok, szemöldök:** [za.'rɛʔ] *PF* fn. *zare'* (összetétel ebből: **zapxi** *elülső rész* és **re'o** *fej*)
- homok:** [nɛ.ni] *PF* fn. *neni*
- homályos, ködös:** [lɛ.'ja.paj] *PF* mn. *leyapay* (eredete: **yapay** *köd*)
- hope (konkrét):** [sæ.sil.'pɛj] *PF* fn. *säsilpey* (eredete: **silpey** *remél*)
- Hoppá!:** [ʔæʔ] *PF* gesz. 'á'
- hord, visz:** [h'ɛ.n'a] *PF* i.(t) *hena*
- hordány:** [tut.se.na] *PF* fn. *tutsena* (összetétel ebből: **tute** *személy* és **sähena** *hordozó*)
- horzsolás, vágás, kisebb seb:** [sk'ir.'tsjɪp'] *PF* fn. *skxirtsyip* (eredete: **skxir** *seb*)
- hosszabb időtartamú:** [nul.'kr] *PF* hsz. *nulkrr* (eredete: **krr** *idő*)
- hosszú:** [ŋim] *PF* mn. *ngim*
- hosszú (idő):** [jol] *PF* mn. *yol*
- hosszúság:** [ŋim.'pup'] *PF* fn. *ngimpup* (eredete: **ngim** *hosszú* és **pup** *rövid*)
- hoz:** [za.'m.u.ŋ'ɛ] *PF* i.(t) *zamunge* (eredete: **munge** *visz, hoz*)
- hoz, visz:** [m.u.ŋ'ɛ] *PF* i.(t) *munge*
- hozzáad, hozzátesz:** [s'uŋ] *PF* i.(t) *sung*

- hozzáférhetetlenné tesz, lepecsétel:** [fy·ɛl] *PF* i.(t) *fjel*
- hozzátesz, hozzáad:** [s·uŋ] *PF* i.(t) *sung*
- hozzaértés, alapos ismeret:** [tsul.'fæ] *PF* fn. *tsulfä*
- hullám (vízé):** [wɛ.'op'] *PF* fn. *weopx*
- hullámszerű:** [lɛ.wɛ.'op'] *PF* mn. *leweopx* (eredete: **weopx** *hullám (vízé)*)
- humor:** [tl.'ʔi.pu] *PF* fn. *tí'ipu* (eredete: 'ipu *humoros*)
- humoros, vicces, mulattató:** [ʔi.pu] *PF* mn. 'ipu
- háború:** [tsam] *PF* fn. *tsam*
- háborús csapat:** [tsam.po.ŋu] *PF* fn. *tsampon-gu* (összetétel ebből: **tsam** *háború* és **pongu** *csapat*)
- háborús fegyver:** [tsam.sæ.ʔo] *PF* fn. *tsam-sä'o* (összetétel ebből: **tsam** *háború* és **sä'o** *eszköz*)
- háló:** [hæn] *PF* fn. *hän*
- hámoz:** [fk·a.r.ut'] *PF* ige *fkarut*
- hány (darab)?:** [pol.'p'aj] *PF* kérd. *polpxay* (összetétel ebből: **holpxay** *szám* és **pe** *képző*)
- hány darab?:** [hol.'p'aj.pɛ] *PF* kérd. *holpxay-pe* (összetétel ebből: **holpxay** *szám* és **pe** *kérdőszó képző*)
- hányni:** [·u.'ɛʔ] *PF* i.(t), i.(tn) *ue'*
- három, 3:** [p'ɛj] *PF* szám *pxey*
- háromszor:** [p'ɛ.lo] *PF* hat. *pxelo* (eredete: **pxe+** *hármasszám jele* és **alo** *alkalom*)
- hát (testrész):** [t'al] *PF* fn. *txal*
- hát(ul)ra, hátrafelé:** [nɛ.'ʔim] *PF* hsz. *ne'im*
- hátra támad, elárul:** [ka.'vuk' 's-i] *PF* i.(tn) *kavuk si* (eredete: **kavuk** *árulás*)
- hátborzongató, kísérteties:** [snɛw.sjɛ] *PF* mn. *snewsye* (összetétel ebből: **snew** *szorít, feszít* és **syeha** *lélegzet*)
- hátrafelé, hát(ul)ra:** [nɛ.'ʔim] *PF* hsz. *ne'im*
- hátrány:** [fɛ.kum] *PF* fn. *fekum* (összetétel ebből: **fe'** *rossz* és **kum** *eredmény*)
- hátrányos:** [fɛ.kum.ŋaʔ] *PF* mn. *fekumnga'* (eredete: **fekum** *hátrány*)
- hátsó (fél vagy rész):** [kæ.'p'i] *PF* fn. *käpxi* (összetétel ebből: **kä** *megy* és **hapxi** *rész*)
- ház, otthon:** [kɛl.ku] *PF* fn. *kelku*
- házasság, párzás:** [tl.mun.'t'a] *PF* fn. *tímuntxa* (eredete: **muntxa** *egyesült*)
- házastárs, hitves:** [mun.'t'a.tu] *PF* fn. *muntxa-tu* (eredete: **muntxa** *egyesült*)
- héj, gubó, hüvely (növényé):** [ʔɛ.'ʔin] *PF* fn. 'e'in
- hét, 7:** [ki.næ] *PF* szám *kinä*
- hétfő:** [tɾ.'mu.vɛ] *PF* fn. *trrmuve* (összetétel ebből: **trr** *nap* és **muve** *második*)
- hétköznapi, mindennapos:** [lɛ.'tɾ.tɾ] *PF* mn. *letrrrtr* (eredete: **trr** *nap*)
- hétvége:** [mun.tɾ] *PF* fn. *muntrr* (eredete: **mu-ne** *kettő* és **trr** *nap*)
- hézag, rés:** [mɛk.tɛŋ] *PF* fn. *mektseng* (összetétel ebből: **mek** *üres* és **tseng** *hely*)
- hím, férfi:** [fnɛ.lan] *PF* fn. *fnelan* (eredete: **fnel** *fajta*)
- hím-, férfi-:** [lɛ.'fnɛ.lan] *PF* mn. *lefnelan* (eredete: **fnelan** *hím, férfi*)
- hír, újság:** [fmawn] *PF* fn. *fmaʔwn*
- híresnek lenni:** [t'an.'r·o.ʔ·a] *PF* i.(tn) *txanro'a* (összetétel ebből: **txan** *sok* és **ro'a** *félelmet vagy tiszteletet kelteni*)
- hív, szólít:** [sj·aw] *PF* i.(tn) *syaw*
- hó:** [hɛr.wi] *PF* fn. *herwi*
- hólyaglámpa, nektárlámpás:** [tsmi.snɾ] *PF* fn. *tsmishrr* (összetétel ebből: **tsmi** *nektár* és **nrr** *ragyog*)
- hómező:** [hɛr.t'a.jo] *PF* fn. *hertxayo* (eredete: **herwi** *hó* és **txayo** *mező*)
- hónap:** [vo.'sp'i] *PF* fn. *vospxi* (eredete: **vosipxi** *tizenkettő* és **zisitã** *év*)
- hópehely:** [hɛr.wi.va] *PF* fn. *herwiva* (eredete: **herwi** *hó* és **ilva** *pehely*)
- hóvihar:** [t'an.'fwɛr.wi] *PF* fn. *txanfwerwi* (eredete: **txan** *sok* és **hufwe+herwi** *szél+hó*)
- hózápor:** [hɛr.'mɛjp'] *PF* fn. *hermeyp* (eredete: **herwi** *hó* és **meyp** *gyenge*)
- húros hangszer:** [iʔ.ɛn] *JC* fn. *i'en*
- hús:** [tsɲan] *PF* fn. *tsɲan*
- hús aprításához használt rúd:** [i.kut'] *PF* fn. *ikut*
- hús füstöléséhez használt tartó:** [mɛr.ki] *PF* fn. *merki*
- hús, állati eredetű táplálék (étel):** [vɛj] *PF* fn. *vɛy*
- húsdaraboló eszköz:** [sæ.sej.'to] *PF* fn. *säseyto* (eredete: **seyto** *feldarabol (elpusztult állatot)*)
- húz:** [za.'ʔ·æ.r·ip'] *PF* i.(t) *za'ärìp* (eredete: 'ärìp *mozgat*)
- húzódózva, kötekedve:** [ni.wæ.'tɛ] *PF* hsz. *nìwãte* (eredete: **wãte** *vitatkozik*)

hüvely (növényé), gubó, héj: [ʔɛ.ʔin] *PF* fn. 'e'in

hő: [ti.'som] *PF* fn. *tisom* (eredete: **som** forró)

hőmérséklet: [som.'wɛw] *PF* fn. *somwew* (eredete: **som** forró és **wew** hideg)

hős: [t'an.tstɛw] *PF* fn. *txantstew* (összetétel ebből: **txan** sok és **tstew** bátor)

I

"ivótök", flaska: [ʔɛ.ʔin.ʃɛj] *PF* fn. 'e'insey (összetétel ebből: 'e'in gubó és **sey** csésze)

-ig, amíg: [vaj.'kr] *PF* ksz. *vaykrr* (összetétel ebből: **vay-** -ig és **krr** idő)

i.(t): [·ɛw.ku] *PF* ewku *ewkuérez* (ízt!)

idegen, ismeretlen: [kɛ.woŋ] *PF* mn. *kewong*

idegen, ismeretlen személy: [kɛ.tu.woŋ] *PF* fn. *ketuwong*

idegennek, furcsának, különösnek, váratlannak lenni: [h.ɛkʰ] *PF* i.(tn) *hek*

idegi összeköttetést létesíteni, összekapcsolódni vmivel/vkivel: [tsa.'hɛjl 's.i] *PF* i.(tn) *tsaheyl si* (eredete: **tsaheylu** kapcsolat)

idegköteg, copf: [tswin] *PF* fn. *tswin*

idézet, függő beszéd bezárása idézet vége: [sikʰ] *PF* part. *sik*

idézet, függő beszéd kezdete: [san] *PF* part. *san*

idő: [kr] *PF* fn. *krr*

időben utána, követően: [maw] *PF* esz. *mauw-*

időjárás: [ja.fkɛjkʰ] *PF* fn. *yafkeyk* (eredete: **fkeytok** létezik, van)

idős, öreg, hajlott korú: [ko.akʰ] *PF* mn. *koak*

időszerű/jelenlegi: [ɛ.'fkʰ] *PF* mn. *lefkrr* (eredete: **fikrr** most)

időt tölteni, „lógni” valakivel: [k·æ.tɛŋ] *PF* i.(tn) *käteng*

időt vesz igénybe (ii): [kr.'n.ɛkʰ] *PF* i.(tn) *krr-nekx* (összetétel ebből: **krr** idő és **nekx** elfogyaszt)

igaz: [ŋaj] *PF* mn. *ngay*

igazság: [ti.'ŋaj] *PF* fn. *tینگay* (eredete: **ngay** igaz)

igazság(osság), becsületesség: [tim.'wi.æ] *PF* fn. *timwiä* (eredete: **muiä** rendes, igazságos, helyes, becsületes)

igazságos, helyénvaló: [mu.'i.æ] *PF* mn. *muiä*

igazságtalan, helytelen, rossz: [kɛm.'wi.æ] *PF*

hős, nagy ember: [nawm.tu] *PF* fn. *nawmtu* (eredete: **nawm** nagy)

hőstett, teljesítmény, nagy tett: [sæ.'ro.ʔa] *PF* fn. *sáro'a*

hűtlenség, áruság: [ka.'vukʰ] *PF* fn. *kavuk*

hűvös, hideg: [wur] *PF* mn. *wur*

mn. *kemwiä* (összetétel ebből: **ke** nem és **muiä** helyes, igazságos, jó)

igazságtalanság: [ti.kɛm.'wi.æ] *PF* fn. *tike-mwiä* (eredete: **kemwiä** helytelen, igazságtalan, rossz)

igazán: [ni.'ŋaj] *PF* hsz. *nینگay* (eredete: **ngay** igaz)

ige: [kɛm.li.ʔu] *PF* fn. *kemli'u* (összetétel ebből: **kem** cselekedet és **li'u** szó)

igen: [sra.nɛ] *PF* hsz., gesz. *srane*

igen is meg nem is, többé-kevésbé: [sran.'kɛ.hɛ] *PF* gesz. *srankehe* (összetétel ebből: **srane** igen és **kehe** nem)

igyekezet, sietség: [t'i] *PF* fn. *txi*

ihlet, inspiráció: [slan.ti.'rɛ] *PF* fn. *slantire* (összetétel ebből: **slan** segítség, támogatás és **ti-rea** szellem)

ijesztő, félelmetes: [t'ɛwm] *PF* mn. *txewm*

illeszkedik, illik, megfelel, kiegészít, természeténél fogva erősít: [h·aʔ] *PF* i.(tn) *ha'*

illetve, vagyis, akarom mondani: [ko.'lan] *PF* gesz. *kolan* (eredete: **kan** céloz)

illetően, -ról/-ről, vonatkozóan: [tɛ.'ri] *PF* told. *teri-*

illik, megfelel, kiegészít, illeszkedik, természeténél fogva erősít: [h·aʔ] *PF* i.(tn) *ha'*

illusztrál, rajzol: [w·ɛjn] *PF* i.(t) *weyn*

ilyen mértékben, ennyire: [fi.'t'an] *PF* hsz. *fitxan* (eredete: **txan** sok)

ilyen módon, így: [fi.'fja] *PF* mut.n. *fifya* (eredete: **fya'o** mód)

ima: [sa.'ho] *PF* fn. *saho* (eredete: **aho** imádkozik)

imádkozik: [a.'ho] *PF* i.(tn) *aho*

imádnivaló, kedves, cuki: [ho.na] *PF* mn. *hona*

imádság (általános, elvont értelemben): [ti.a.'ho] *PF* fn. *tiaho* (eredete: **aho** imádkozik)

inda: [ʔa.na] PF fn. *'ana*
indok, ok: [lun] PF fn. *lun*
indok, ok: [o.'ɛjkʰ] PF fn. *oeyk*
infixum: [ʰkɛm.li.ʔu.vi] PF fn. *kemli'uvi* (eredete: *kemli'u ige*)
információ: [sæ.'o.mum] PF fn. *säomum* (eredete: *omum tud*)
ingadob: [wok.'a.u] JC,PF fn. *wokau* (összetétel ebből: *wok hangos* és *au dob*)
inkább mint..., helyett: [tupʰ] PF ksz. *tup*
innivaló, ital: [na.'ɛɾ] PF fn. *naer*
inspiráció, ihlet: [slan.ti.'rɛ] PF fn. *slantire* (összetétel ebből: *slan segítség, támogatás* és *ti-rea szellem*)
inspirál: [slan.ti.'rɛ s-i] PF i.(tn) *slantire si* (eredete: *slantire inspiráció*)
intelligencia, értelem: [ti.'tɕlam] PF fn. *titslam* (eredete: *tslam ért*)
intelligensen, okosan: [ni.'ka.nu] PF hsz. *nika-nu* (eredete: *kanu okos*)
intuitív, elméleti: [lɛ.'ʔɛn] PF mn. *le'en* (eredete: *'en találgatás*) n.e.
irigyen, féltékenyen: [ni.'fmokʰ] PF hsz. *nif-mokx* (eredete: *fmokx féltékenység*)
irigység, féltékenység: [fmokʰ] PF fn. *fmokx*
irány, menetirány: [sa.'lɛw.fja] PF fn. *salewfja* (eredete: *salew folytat* és *fya'o út*)
irányt vált, elágazik: [j.akʰ s-i] PF i.(tn) *yak si* (eredete: *yak elágazás*)
irányába, felé: [nɛ] PF esz. *ne-*
irányából (időbeniségre is utalhat más idővel kapcsolatos szavakkal), -ból/-ből, -tól/-től, felől: [ta] PF esz. *ta-*
irányából, felől: [ftu] PF esz. *ftu-*
irányít, szabályoz: [hipʰ] PF i.(t) *hipx*
irányítás: [ti.'hipʰ] PF fn. *tihipx* (eredete: *hipx irányít, szabályoz*)
is, szintén: [kopʰ] PF hsz. *kop*
is, szintén: [kopʰ] PF hsz. *kop*

J

a jövő (következő) hét: [kin.tɾaj] PF fn. *kin-trray* (eredete: *kintr hét*)
ja, aha, oké: [sran] PF hsz., gesz. *sran*
javaslat: [ti.'mokʰ] PF fn. *timok* (eredete: *mok javasol*)
javaslat: [sæ.'mokʰ] PF fn. *sämok* (eredete: *mok javasol*)

iskola: [ʰnum.tɕɛŋ] PF fn. *numtseng* (összetétel ebből: *nume tanul* és *tseng hely*)
ismeretlen: [kaw.'no.mum] PF mn. *kawnomum* (összetétel ebből: *ke nem* és *omum tud*)
ismeretlen személy, idegen: [ʰkɛ.tu.woŋ] PF fn. *ketuwong*
ismeretlen, idegen: [ʰkɛ.woŋ] PF mn. *ke Wong*
ismeretlen, különös, szokatlan: [st'oŋ] PF mn. *stxong*
ismerni: [sm.on] PF i.(tn) *smon*
ismertetőjel, vonás, jellegzetesség, tulajdonság, jellemvonás, külső megjelenés, oldal, tulajdonság: [sjon] PF fn. *syon*
ismerős (leendő barát): [ʔɛj.la.'na] PF fn. *'eylanay* (eredete: *'eylan barát*)
ismétel, újra csinál: [l-ɛjn] PF i.(t) *leyn*
ismételten előforduló cselekvések egyike, eset, alkalom: [a.lo] PF fn. *alo*
szik: [n.ækʰ] PF i.(t) *näk*
ital, innivaló: [na.'ɛɾ] PF fn. *naer*
itt, ez(en) a hely(en): [fi.'tɕɛŋ(ɛ)] PF mut.n., fn. *fitseng(e)* (eredete: *tseng hely*)
ivás útján: [ni.'nækʰ] PF hsz. *ninäk* (eredete: *näk iszik*)
ivóedény (kagylóhéjból): [ʰsum.sɛj] PF fn. *sumsey* (összetétel ebből: *sum kagylóhéj* és *sey csésze*)
izgalmas, mókás: [ʔoʔ] PF mn. *'o'*
izgalom, móka: [ti.'ʔoʔ] PF fn. *tì'o'* (eredete: *'o' izgalmas*)
izgatottnak lenni valami miatt, lelkesnek lenni valami iránt, lelkesedést mutatni valamiért, lelkesedni: [s-oʔ.h-a] PF i.(t) *so'ha* (Megjegyzés: A „lelkesedni” mindig tárgyas a na'vi nyelvben -PF)
izmos: [tsaw.'sɲɛm] PF mn. *tsawsngem* (eredete: *tsawl nagy* és *tsngem izom*)
izom: [tsɲɛm] PF fn. *tsngem*
izé, ööö: [ɾ] PF „töltelékszó” *ì*

javasol: [m-okʰ] PF i.(t) *mok*
javul, (meg)gyógyul: [zo.sl.u] PF i.(tn) *zoslu* (összetétel ebből: *zo jól lenni* és *slu válik vmivé*)
javul, jobb lesz: [ʰtsan.ʔ-ul] PF i.(tn) *tsan'ul* (összetétel ebből: *siltan jó* és *'ul jobban, inkább*)

- javulás (konkrét esetben):** [sæ.ʔsan.ʔul] *PF* fn. *sätsan'ul* (eredete: *tsan'ul javul*)
- javulás (általános, elvont értelemben):** [ti.ʔsan.ʔul] *PF* fn. *titsan'ul* (eredete: *tsan'ul javul*)
- javít, (meg)gyógyít:** [zɛj.'k-o] *PF* i.(t) *zeyko* (eredete: *zo jól lenni* és «*eyk*» *műveltető in-fixum*)
- jel, jelzés:** [sæ.'vɿ] *PF* fn. *sävll* (eredete: *vll jelez, mutat*)
- jelen:** [ʔse.kɿ] *PF* fn. *sekrr* (összetétel ebből: *set most* és *krr idő*)
- jelenleg, mostanában:** [ni.'fkɿ] *PF* hsz. *nìfkrr* (eredete: *fikrr most*)
- jelentés:** [ral] *PF* fn. *ral*
- jelentés, fontosság, jelentőség:** [wa.'wɛ] *PF* fn. *wawe*
- jelentős, személyesen fontos:** [t'an.wa.'wɛ] *PF* mn. *txanwawe* (összetétel ebből: *txan sok* és *wawe jelentőség*)
- jelentősen, értelmesen:** [ni.wa.'wɛ] *PF* hsz. *nìwawe* (eredete: *wawe jelentés, jelentőség*)
- jelentőség, jelentés, fontosság:** [wa.'wɛ] *PF* fn. *wawe*
- jelez, mutat:** [v.ɿ] *PF* i.(tn), i.(t) *vll*
- jellegzetesség, vonás, tulajdonság, ismertetőjel, jellemvonás, külső megjelenés, oldal, tulajdonság:** [sjon] *PF* fn. *syon*
- jellemvonás, vonás, jellegzetesség, tulajdonság, ismertetőjel, külső megjelenés, oldal, tulajdonság:** [sjon] *PF* fn. *syon*
- jellemzői: fültépő hangja és halálos ereje (megszámlálható, erős vízésés, de csak ritkán):** [k'or] *PF* fn. *kxor*
- jelzés, jel:** [sæ.'vɿ] *PF* fn. *sävll* (eredete: *vll jelez, mutat*)
- jobb (nem bal):** [ʔski.ɛn] *PF* mn. *skien*
- jobb lesz, javul:** [ʔsan.ʔul] *PF* i.(tn) *tsan'ul* (összetétel ebből: *siltsan jó* és *'ul jobban, inkább*)
- jobb oldal:** [ʔski.ɛm.pa] *PF* fn. *skiempa* (összetétel ebből: *skien jobb* és *pa'o oldal*)
- jobban szeret, preferál:** [nul.'n-ɛw] *PF* i.(tm) *nulnew* (eredete: *new akar*)
- jobbra:** [ni.'ski.ɛn] *PF* hsz. *nìskien* (eredete: *skien jobb*)
- jogász, ügyvéd:** [pæŋ.'k'o.ju ɛ.ko.'rɛn] *PF* fn. *pängkxoyu lekoren* (összetétel ebből: *pängkxoyu beszélgető* és *lekoren szabályos, jogi*)
- jut eszembe, apropó, mellesleg:** [ni.'viŋ.kapʔ] *PF* hsz. *nìvingkap* (eredete: *vingkap eszébe jut, "beugrik"*)
- játszik:** [u.'van 's-i] *PF* i.(tn) *uvan si* (eredete: *uvan játék*)
- játék:** [u.'van] *PF* fn. *uvan*
- jég:** [ʔtsk'ɛ.paɿ] *PF* fn. *tskxepay* (eredete: *tskxeko és pay víz*)
- jégeső:** [ʔtsk'aj.ʔsjipʔ] *PF* fn. *tskxaytsyip* (eredete: *tskxepay jég*)
- jó (megfelelő):** [sil.'ʔsan] *PF* mn. *siltsan*
- jó (válasz), helyes:** [ɛ.'jawɿ] *PF* mn. *eyawɿ*
- jó valamiben:** [fn.an] *PF* i.(t) *fnan*
- jó ízű, finom:** [ft'i.'lor] *PF* mn. *ftxilor* (összetétel ebből: *ftxi nyelv* és *lor szép*)
- jó, jóság (elvont fogalom):** [ʔsil.'ʔsan] *PF* fn. *tsiltsan* (eredete: *siltsan jó*)
- jókedvű, vidám:** [nit.'ram] *PF* mn. *nitrām*
- jóképzű, helyes:** [ʔsaj.ɿipʔ] *PF* mn. *sayriɿ* cs.sz. (férfira)
- jól:** [nil.'ʔsan] *PF* hsz. *nìltsan* (eredete: *siltsan jó*)
- jól hangzó:** [mik.'lor] *PF* mn. *miklor* (eredete: *mikyun fülsz és lor kellemes*)
- jól lenni, rendben lenni, rendben működni:** [z-o] *PF* i.(átn) *zo*
- jól, helyesen:** [ni.'jawɿ] *PF* hsz. *nìyawɿ* (eredete: *eyawɿ helyes, jó*)
- jóllakott, tele:** [ʔje.hakʔ] *PF* mn. *yehakx* (eredete: *ye tele* és *ohakx éhes*)
- jólét, béke:** [fpom] *PF* fn. *fpom*
- jóslat:** [ti.'srɛ.sɛ.ʔa] *PF* fn. *tisrese'a* (eredete: *srese'a megjósol*)
- jószagú:** [on.'lor] *PF* mn. *onlor* (összetétel ebből: *ontu orr* és *lor kellemes*)
- jóság (elvont fogalom), jó:** [ʔsil.'ʔsan] *PF* fn. *tsiltsan* (eredete: *siltsan jó*)
- jön:** [ʔz.a.ʔu] *PF* i.(tn) *za'u*
- jövendő, megjósol, előre meglát:** [srɛ.s-ɛ.'ʔ.a] *PF* i.(t) *srese'a* (összetétel ebből: *sre+ megelőzőleg* és *tse'a lát*)
- jövő:** [zu.'saw.kɿ] *PF* fn. *zusawkrr* (összetétel ebből: *z«us»a'u jövő* és *krr idő*)
- jövő hétvége:** [ʔmun.tɿ.aj] *PF* fn. *muntrray* (eredete: *muntrr hétvége*)
- jövő hónap:** [vo.sp'i.'aj] *PF* fn. *vospxiay* (eredete: *vospxi hónap*)
- jövő év:** [zi.sit.aj] *PF* fn. *zìsitay* (eredete: *zìsità év*)

K

- "**kancsó**", **több személye ivóedény**: [ˈswo.a.sej a.ʃj] _{PF} fn. *swoasey ayll* (összetétel ebből: **swoasey** ivóedény **részegítő** italokhoz és **yll** közös)
- "**kedvesem, kicsim**": [ˈyawntu.tsjɪp] _{PF} fn. *yawntutsyɪp* (eredete: **yawntu** szeretett **sze-mély**)
- "**korsó**"(kagylóhéjból, **egy személyes ivóedény, részegítő italokhoz**): [ˈswo.a.sej] _{PF} fn. *swoasey* (összetétel ebből: **swoa** **rés-zegítő** ital, **szesz** és **sey** csésze)
- (**ki**)**lövelli**: [ts̥.æʔ] _{PF} ige *tsäʔ*
- (**ki**)**próbál, értékkel, ellenőriz**: [m.a.jʔ] _{PF} i.(tm) *mayʔ*
- (**ki**)**színez**: [ˈʔo.pin.s.uŋ] _{PF} i.(t) *ʔopinsung* (összetétel ebből: **ʔopin** szín és **sung** ad)
- (**kötött morféma**) **túlzás**: [hawŋ] _{PF} fn. *hawng*
- (**kötőszó**), **hogy**: [ts̥ni] _{PF} alár. *tsni* (kötőmódú igével, alárendelt tagmondatban)
- ként, akként/úgy...**, **mint/ahogy**: [na] _{PF} esz. *na-*
- kacag, nevet**: [ˈh.aŋ.h.am] _{PF} i.(tn) *hangham*
- kagylóhéj (tengeri), csigaház**: [sum] _{PF} fn. *sum*
- kalap**: [haw.ˈrɛʔ] _{PF} fn. *hawreʔ* (összetétel ebből: **hawnu** véd, óv és **reʔ** fej)
- kamera, fényképezőgép**: [sjɛp.ˈrɛl] _{PF} fn. *syeprel* (összetétel ebből: **syep** csapdába ejt és **rel** kép)
- kampó (lógatni, felfüggeszteni valamit)**: [ˈkur.fja.vi] _{PF} fn. *kurfyavi* (eredete: **kurfy-an** fogas, **függesztett tartó**)
- kantár, kötőfék**: [sæ.ˈzæ.rɪpʔ] _{RL,PF} fn. *säzärɪp* (eredete: **zaʔärɪp** húz)
- kaotikus, rendetlen, rendezetlen, összevissza**: [ˈvɛl.ke] _{PF} mn. *velke* (összetétel ebből: **veʔ** rend, **rendezettség** és **luke** nélkül)
- kap**: [t.ɛl] _{PF} i.(t) *tel*
- kap, megszerez**: [k.a.n.om] _{PF} i.(t) *kanom*
- kapcsolat, kapcsolódás**: [sæ.ˈta.rɛ] _{PF} fn. *sätare* (eredete: **tare** összekapcsol, **kapcsolatban van**)
- kapcsolat, szinapszis (idegsejtek közt)**: [ts̥a.ˈhɛj.lu] _{JC,PF} fn. *tsaheylyu*
- kapcsolatban van, összeköt, összekapcsol**: [ˈt.a.r.ɛ] _{PF} i.(t) *tare*
- kapcsolódás, kapcsolat**: [sæ.ˈta.rɛ] _{PF} fn. *sätare* (eredete: **tare** összekapcsol, **kapcsolatban van**)
- kar**: [pʰun] _{PF} fn. *pxun*
- karjaiban tart, ölel, karol**: [m.ɛ.ˈy.am] _{PF} i.(t) *meyam*
- karkötő, karszalag**: [pʰaw.pʰun] _{PF} fn. *pxawpxun* (összetétel ebből: **pxaw** körül és **px-un** kar)
- karnyújtásnyira, közelben**: [a.ˈsim] _{PF} hs. *asim* (eredete: **sim** közel *van*)
- karol, ölel, karjaiban tart**: [m.ɛ.ˈy.am] _{PF} i.(t) *meyam*
- karolás, ölelés**: [sæm.ˈyam] _{PF} fn. *sämyam* (eredete: **meyam** ölel)
- karom, köröm**: [ts̥in] _{PF} fn. *tsin*
- karszalag, karkötő**: [pʰaw.pʰun] _{PF} fn. *pxawpxun* (összetétel ebből: **pxaw** körül és **px-un** kar)
- katonai egység, szakasz, csapat**: [ˈwɛm.po.ŋu] _{PF} fn. *wempongu* (összetétel ebből: **wem** harcol és **pongu** csoport)
- kavics (szétmorzsolts kő)**: [nɪkʰ] _{PF} fn. *nɪkx*
- kavics (természetes erők által simára csiszolt apró kő)**: [ˈtskʰ.ɛ.vi] _{PF} fn. *tskxevi* (eredete: **tskxe** kő)
- kb. haza, fontos és szeretett hely**: [tʰan.ˈwɛ.tsɛŋ] _{PF} fn. *txanwetseng* (eredete: **txanwawe(a)** jelentős és **tseng** hely)
- kb.: ország, törzsi birtok / tartomány**: [tʰan.lo.ˈkʰɛ] _{PF} fn. *txanlokxe* (összetétel ebből: **txan**; **oloʔ** nagy; **klán** és **atxkxe** föld)
- kecsesség, elegancia, báj**: [lo.ran] _{PF} fn. *loran* (összetétel ebből: **lor** gyönyörű és **ran** belső tulajdonság)
- kedd**: [tr̥.pʰɛj.vɛ] _{PF} fn. *tr̥pxeyve* (összetétel ebből: **tr̥** nap és **pxeyve** harmadik)
- kedves**: [tɪ.ˈstun.wi.ŋaʔ] _{PF} mn. *tɪstunwingaʔ* (összetétel ebből: **tɪstunwi** kedves és **ŋgaʔ** tartalmaz)n.e.
- kedves, figyelmes, tapintatos**: [ˈtstun.wi] _{PF} mn. *tstunwi*
- kedves, gyengéd, lágy (személy vagy dolog)**: [fl̥r] _{PF} mn. *flrr*
- kedves, imádnivaló, cuki**: [ˈho.na] _{PF} mn. *hona*

- kedvesen, édesen:** [ni.'ho.na] *PF* *hsz.* *nìhona* (eredete: *hona kedves*)
- kedveskedő kifejezés), édes bogyó (gyengéd:** [pa.ska.'lin] *PF* *fn.* *paskalin* (eredete: *pasuk bogyó és (a)kalin édes*)
- kedvesség:** [ti.'tstun.wi] *PF* *fn.* *tìtstunwi* (eredete: *tstunwi kedves*)
- kedvesség, cukiság:** [ti.'ho.na] *PF* *fn.* *tìhona* (eredete: *hona kedves*)
- kedvező, előnyös:** ['et.t.rɪp'] *PF* *mn.* *etrìp*
- kefe, fésű:** [sl.a.jk'] *PF* *i.(t)* *slayk*
- kell:** ['z.ɛ.n.ɛ] *PF* *i.(tnm)* *zene*
- kellemes, enyhe, mérsékelt:** ['tsj.a.fɛ] *PF* *mn.* *tsyafe*
- kellemes, gyönyörűsége:** [lor] *PF* *mn.* *lor*
- kellemes, nyugodalmas, derűs:** [lɛ.'fpom] *PF* *mn.* *lefpom* (eredete: *fpom boldogság, béke*) *n.e.*
- kellemes, élvezhető (fizikailag, szexuálisan):** [mo.'wan] *PF* *mn.* *mowan*
- kellemetlen hang, zaj:** ['væ.pam] *PF* *fn.* *väpam* (eredete: *vä kellemetlen és pam hang*)
- kellemetlen, undorító:** [væʔ] *PF* *mn.* *vä'*
- kellene:** ['swej.l.u] *PF* *ige* *sweylu* (eredete: *swey a legjobb és lu lenni*)
- kemény:** [t'aʔ] *PF* *mn.* *txa'*
- keményen, szorgalmasan:** [kawɪ] *PF* *hsz.* *kawɪ*
- kendő, ponchó, köpeny:** ['ʔa.rɛ] *PF* *fn.* *'are*
- kenu:** [ja.'neɟ] *PF* *fn.* *yaney*
- kenuvező:** [spul.ja.'neɟ] *PF* *fn.* *spulyaney* (összetétel ebből: *spule hajt és yaney kenu*)
- kerekített, hajlított, görbe:** ['ko.um] *PF* *mn.* *koum*
- keres:** [fw.ɛw] *PF* *i.(t)* *fwew*
- keresztül (vmi közepén át), át:** ['k'am.læ] *PF* *told.* *kxamlä-* (eredete: *kxam közép*)
- keresztül, által(a), révén, mentén:** [i.læ] *or* [i.'læ] *PF* *told.* *ilä+*
- keresztül, át az ellenkező oldalra:** [fɛw] *PF* *told.* *few-*
- kerület, határ, perem:** [p'aw.pa] *PF* *fn.* *pxawpa* (összetétel ebből: *pxaw körül és pa'o oldal*)
- keserű:** ['sjæ.ʔæ] *PF* *mn.* *syä'ä*
- keserű, savanyú:** ['we.ʔaj] *PF* *mn.* *we'ay*
- keskeny:** [snɛp'] *PF* *mn.* *snep*
- kesztyű:** [hawn.'tsjok'] *PF* *fn.* *hawntsyokx* (összetétel ebből: *hawnu véd, óv és tsyokx kéz*)
- kettő, 2:** ['mu.nɛ] *PF* *szám* *mune*
- kevés (kis mennyiség):** [ʔit'] *PF* *fn.* *'it*
- kevés, csekély:** [him] *PF* *mn.* *hìm*
- kevés, néhány:** [hol] *PF* *mn.* *hol*
- kevésbé:** [ni.'næn] *PF* *hsz.* *nìnän* (eredete: *nän csökkent*)
- kevésbé, kicsit:** [ni.'ʔit'] *PF* *hsz.* *nì'it* (eredete: *'it kevés*)
- kezdet:** ['sɲæ.ʔi.kɪ] *PF* *fn.* *sngä'ikrr* (összetétel ebből: *sngä'i (el)kezdődik és krr idő*)
- kezdet, kezdő helyzet:** ['sɲæ.ʔi.tɕɛŋ] *PF* *fn.* *sngä'itseng* (összetétel ebből: *sngä'i start és tseng hely*)
- kezdetben vagy kezdettől fogva létező, eredeti, első a sorban:** [lɛ.'sɲæ.ʔi] *PF* *mn.* *lesngä'i* (eredete: *sngä'i kezd*)
- kezdő:** ['sɲæ.ʔi.ju] *PF* *fn.* *sngä'iyu* (eredete: *sngä'i (el)kezdődik*)
- kezdő helyzet, kezdet:** ['sɲæ.ʔi.tɕɛŋ] *PF* *fn.* *sngä'itseng* (összetétel ebből: *sngä'i start és tseng hely*)
- kezel (érzelmileg), tart, viselkedik valakivel szemben:** [z.ɛt'] *PF* *i.(t)* *zet*
- ki(-felé), belülről:** ['ftum.fa] *PF* *told.* *ftumfa-* (eredete: *mifa belül*)
- ki(csoda)?:** [pɛ.'su] *PF* *kérd.* *pesu* másik alakja: **tupe**
- ki(csoda)?:** ['tu.pɛ] *PF* *kérd.* *tupe* másik alakja: **pesu**
- kicserél, helyettesít:** [r'awn] *PF* *i.(t)* *rawn*
- kicserélés, helyettesítés:** [ti.'rawn] *PF* *fn.* *tìrawn* (eredete: *rawn kicserél*)
- kicsi te, csekélységed:** ['ɲa.tɕɪp'] *PF* *nm.* *ngatsyìp* (eredete: *nga you*)
- kicsi, apró, parányi:** ['hi.ʔi] *PF* *mn.* *hì'i*
- kicsim", "kedvesem:** ['yawn.tu.tɕɪp] *PF* *fn.* *yawntutsyìp* (eredete: *yawntu szeretett személy*)
- kicsit, kevésbé:** [ni.'ʔit'] *PF* *hsz.* *nì'it* (eredete: *'it kevés*)
- kicsit, kissé:** [ni.'hol] *PF* *hsz.* *nìhol* (eredete: *hol kevés*)
- kiegészít, illik, megfelel, illeszkedik, természeténél fogva erősít:** [h'aʔ] *PF* *i.(tn)* *ha'*
- kiejtés, hangsúly:** ['li.ʔu.pam] *PF* *fn.* *lì'upam* (összetétel ebből: *lì'u szó és pam hang*)
- kifejezés, nyelvi elem:** ['li.ʔa.vi] *PF* *fn.* *lì'fyavi* (eredete: *lì'fya nyelv*)
- kifejezés, szókapcsolat:** ['li.ʔu.kɪŋ.vi] *PF* *fn.* *lì'ukìŋvi* (eredete: *lì'ukìŋ mondat*)
- kihasznál:** ['kawɪ.s.aɪ] *PF* *i.(t)* *kawngsar*

- kihívás (ünnepélyes):** [fpe.'i.o] *PF* fn. *fpeio*
- kijelölt/egységnyi munka, feladat:** [ti.'kaŋ.kɛm.vi] *nihøet* (eredete: **hoet** *hatalmas, terjedelmes, PF* fn. *tikangkemvi* (eredete: **tikangkem munka**)
- kijön, előbukkan:** [wɾ.'z.a.ʔu] *PF* i.(tn) *wrr-za'u* (eredete: **wrrpa** *kívül* és **za'u** *jön*)
- kikapcsol, relaxál:** [sj.ɔɾ] *PF* i.(tn) *syor*
- kiképzés, edzés, gyakorlat:** [tʰsk'ɛ.kɛŋ] *PF* fn. *tskxekeng*
- kilincs, fogantyú:** [sæ.'fjɛpʰ] *PF* fn. *säfyep* (eredete: **fyep** *megfog*)
- kilovagol:** [kæ.'m.ak.t.o] *PF* ige *kämakto* (összetétel ebből: **kä** *megy* és **makto** *lovagol, megül*)
- kilő, felszáll:** [ja.'w.o] *PF* i.(tn) *yawo* (összetétel ebből: **ya** *levegő* és **wo** *nyúl*)
- kimutat, felfed, leleplez (szó szerint és átvitt értelemben is):** [k.u.l.atʰ] *PF* i.(t) *kulat*
- kincs; ritka és értékes dolog:** [tʰsjɛjm] *PF* fn. *tsyeym*
- kinyit:** [pi.'akʰ.s-i] *PF* i.(tn) *piak si* (eredete: **piak** *nyitót*)
- kinyílik, kivirágzik:** [ʔ.ɔŋ] *PF* ige 'ong
- kinyílás, virágzás:** [ti.'ʔɔŋ] *PF* fn. *tí'ong* (eredete: 'ong *virágzik*)
- kinézet, látvány, megjelenés:** [ʔur] *PF* fn. 'ur
- kinézet, megjelenés:** [ti.'lam] *PF* fn. *tilam* (eredete: **lam** *látszik*)
- kis pillanat, másodperc:** [swaw.tʰsjipʰ] *PF* fn. *swawtsyip* (eredete: **swaw** *pillanat*)
- kis rész, kisebbség:** [him.'p'i] *PF* fn. *himpxi*
- kis tó, medence:** [ʔo.ra.tʰsjipʰ] *PF* fn. 'oratsyip (eredete: 'ora *tó*)
- kisebb betegség, gyengélkedés:** [sæ.'sp'in.tʰsjipʰ] *PF* fn. *säspxintsyip* (eredete: **säspxin** *betegség*)
- kisebb csoporté pl. vadászoké), vezető (ideiglenesen):** [ɛjk.ju] *PF* fn. *eykyu* (eredete: **eyk** *vezet*)
- kisebb seb, vágás, horzsolás:** [sk'ir.tʰsjipʰ] *PF* fn. *skxirtsyip* (eredete: **skxir** *seb*)
- kisebbség, kis rész:** [him.'p'i] *PF* fn. *himpxi*
- kislány (kedveskedő kifejezés):** [ʔi.te.tʰsjipʰ] *PF* fn. 'itetsyip (eredete: 'ite *lány*)
- kissé, kicsit:** [ni.'hol] *PF* hsz. *nihol* (eredete: **hol** *kevés*)
- kiterjedt, hatalmas, terjedelmes:** [ho.ɛtʰ] *PF* mn. *hoet*
- kiterjedten, széles körben:** [ni.'ho.ɛtʰ] *PF* hsz. *kiterjedt*)
- kitűnő:** [t'an.tʰsan] *PF* mn. *txantsan*
- kitűnő, rendkívüli, fenséges stílusú:** [fjo.lupʰ] *PF* mn. *fyolup* (összetétel ebből: **fyole** *fenséges* és **lupra** *stílus*)
- kivirágzik, kinyílik:** [ʔ.ɔŋ] *PF* ige 'ong
- kivétel:** [ti.muŋ.'wɾ] *PF* fn. *timumgwrr* (eredete: **mungwrr** *kivételével*)
- kivételezik, kivételt tesz:** [ti.muŋ.'wɾ.s-i] *PF* i.(tn) *timumgwrr si* (eredete: **timumgwrr** *kivétel*)
- kivételet tesz, kivételezik:** [ti.muŋ.'wɾ.s-i] *PF* i.(tn) *timumgwrr si* (eredete: **timumgwrr** *kivétel*)
- kivételezéssel:** [muŋ.'wɾ] *PF* told. *mungwrr-*
- kizár, távol tart:** [ɛ.'k'an.s-i] *PF* i.(tn) *ekxan si* (eredete: **ekxan** *barikád, akadály*)
- kizökölt, megszakít, félbeszakít:** [m.æ.'k'u] *PF* i.(t) *mäkxu* (eredete: **kxu** *baj*)
- kiábrándulás, csalódás, meghiúsult elvárások miatti érzelmi csalódottság:** [jɛw.la] *PF* fn. *yewla*
- kiábrándító:** [lɛ.'jɛw.la] *PF* mn. *leyewla* (eredete: **yewla** *kiábrándulás*)
- kiábrándítóan, csalódást okozva:** [ni.'jɛw.la] *PF* hsz. *nüyewla* (eredete: **yewla** *csalódás*)
- kiáll, sikerrel vesz (próbát):** [ɛm.'z.a.ʔ.u] *PF* i.(t) *emza'u* (összetétel ebből: **za'u** *jön*)
- kiállítás, bemutató:** [sæ.wm.'t'u] *PF* fn. *säwintxu* (eredete: **wintxu** *mutat*)
- kiált:** [l.ɛjm] *PF* i.(tnm) *leym*
- kiáltás:** [ti.'lɛjm] *PF* fn. *tileyem* (eredete: **leym** *kiált*)
- kiűz, elüldöz:** [k.u.'t.akʰ] *PF* i.(t) *kurakx*
- klassz, csodálatos, fantasztikus:** [ko.'sman] *PF* mn. *kosman*
- klán:** [o.'loʔ] *PF* fn. *olo'*
- klánvezető, törzsfő:** [o.lo.'ʔɛjk.tan] *JC* fn. *olo'eyktan* (összetétel ebből: **olo'** *klán* és **eyktan** *vezető*)
- kocsonyás, nyúlós, sűrű:** [k'um] *PF* mn. *kxum*
- kolléga:** [lɛɾ.tu] *PF* fn. *lertu*
- koncentrál valamire, specializálódik, különösen érdeklődik:** [k'an.ʔ.m] *PF* i.(t) *kan'in* (összetétel ebből: **kan** *elfoglalt* és 'in *be busy*)

- koncentrál, összpontosít:** [ˈk·an·fp·il] *PF* i.(tn) *kanfpil* (összetétel ebből: **kan** *cél* és **fpil** *gon-dol*)
- konferencia, nagygyűlés:** [ˈtsawl·ul·t'·a] *PF* fn. *tsawlultxa* (összetétel ebből: **tsawl** *nagy* és **ultxa** *találkozó*)
- konténer, tároló, tartály:** [sæ·'hɛ·na] *PF* fn. *sä-hena* (eredete: **hena** *hord*)
- koponya:** [ˈtɛk·rɛ] *PF* fn. *tekre*
- kor:** [ˈkɛ·wan] *PF* fn. *kewan* (eredete: **koak** *öreg* és **'ewan** *fiatal*)
- kora délután:** [k'am·tɿ·maw] *PF* fn. *kxamtrr-maw* (összetétel ebből: **kxamtrr** *dél* és **maw** *után*)
- korai:** [lɛ·'jɛʔ·kɿ] *PF* mn. *leye'krr* (eredete: **ye'krr** *korán*)
- korábban, megelőzőleg:** [srɛ] *PF* esz. *sre+*
- korábban, már:** [srɛ·kɿ] *PF* hsz. *srekrr* (össze-tétel ebből: **sre** *előtt* és **krr** *idő*)
- korábbi, régi :** [ˈspu·win] *PF* mn. *spuwin* n.e.
- korán:** [ˈjɛʔ·kɿ] *PF* hsz. *ye'krr* (eredete: **ye'rìn** *hamarosan* és **krr** *idő*)
- koszos:** [ˈtsɛwt'] *PF* mn. *tsewtx*
- kultúra, életmód:** [ˈrɛj·fja] *PF* fn. *reyfya* (össze-tétel ebből: **rey** *élet* és **fya'o** *út, mód*)
- kulturális:** [lɛ·'rɛj·fja] *PF* mn. *lereyfya* (eredete: **reyfya** *kultúra*)
- kurtán (időben), röviden:** [ni·'jol] *PF* hsz. *nìyol* (eredete: **yol** *rövid* (*idő*))
- kurzus (tanórák sorozata), tanfolyam:** [sna·nu·mul·t'a] *PF* fn. *snanumultxa* (ere-dete: **numultxa** *tanóra*)
- kutató:** [ti·fti·a·tu] *PF* fn. *tiftiatu* (eredete: **tif-tia** *tanulás*)
- kék, zöld:** [ˈɛ·an] *PF* mn. *ean*
- kék/zöld szín:** [ˈɛ·am·pin] *PF* fn. *eampin* (ere-dete: **ean** *kék, zöld*)
- ként, akként/úgy..., mint/ahogy:** [p'ɛl] *PF* told. *pxel-*
- kényelem:** [ˈho·an] *PF* fn. *hoan*
- kényelmes:** [nikʰ] *PF* mn. *nik*
- kényelmes:** [lɛ·'ho·an] *PF* mn. *lehoan* (eredete: **hoan** *kényelem*)
- kényelmesen:** [ni·'ho·an] *PF* mn. *nìhoan* (ere-dete: **hoan** *kényelem*)
- kényelmetlen:** [kɛl·'ho·an] *PF* mn. *kelhoan* (eredete: **hoan** *kényelem*)
- kép:** [rɛl] *PF* fn. *rel*
- képes, tud:** [ˈts·un] *PF* i.(tnm) *tsun*
- képesség:** [ˈtsu·ʔo] *PF* fn. *tsu'o*
- képművészet:** [ˈrɛl·tsɛ·o] *PF* fn. *reltseo* (össze-tétel ebből: **rel** *kép* és **tseo** *művészet*)
- képzlet:** [ti·'ron·srɛl] *PF* fn. *tìronsrel* (eredete: **ronsrelngop** *elképzel*)
- képzlet útján, képzletben:** [ni·'ron·srɛl] *PF* hsz. *nìronsrel* (eredete: **ronsrelngop** *elkép-zel*)
- képzletbeli:** [lɛ·'ron·srɛl] *PF* mn. *leronsrel* (eredete: **ronsrelngop** *elképzel*)
- képzletben, képzlet útján:** [ni·'ron·srɛl] *PF* hsz. *nìronsrel* (eredete: **ronsrelngop** *elkép-zel*)
- kér:** [v·in] *PF* i.(t) *vin*
- kérdez:** [p·awm] *PF* ige *pawm*
- kérdés:** [ti·'pawm] *PF* fn. *tìpawm* (eredete: **pawm** *kérdez*)
- kérés:** [æ·t'æ·lɛ] *PF* fn. *ätxäle*
- kérés (tsnì majd a tárgyi mellékmondat):** [æ·t'æ·lɛ 's·i] *PF* i.(tn) *ätxäle si* (eredete: **ätx-äle** *kérés*)
- kés:** [ˈtstal] *PF* fn. *tstal*
- késtok:** [ˈtstal·sɛ·na] *PF* fn. *tstalsena* (összetétel ebből: **tstal** *kés* és **sähena** *tartó*)
- kész, befejezett:** [ha·'sej] *PF* mn. *hasej*
- kész, felkészült:** [a·'lak·si] *PF* mn. *alaksi*
- készlet, csoport, halom, rakás:** [ˈsna·ʔo] *PF* fn. *sna'o* n.e.
- készít, alkot, létrehoz:** [ŋ·opʰ] *PF* i.(t) *ngop*
- készít, létrehoz:** [slɛj·'k·u] *PF* i.(t) *sleyku* (ere-dete: **slu** *válik valamivé* és «**eyk**» *műveltető igei infixum*)
- készül(ődik):** [h·awl] *PF* i.(t) *hawol*
- késő délután, este (alkonyat előtt):** [kajm] *PF* fn. *kaym*
- később, után, utána:** [ˈmaw·kɿ] *PF* hsz. *mawkrr* (összetétel ebből: **maw** *után* és **krr** *idő*)
- késői:** [lɛ·'hawŋ·kɿ] *PF* mn. *lehawŋkrr* (eredete: **hawŋkrr** *későn*)
- későn:** [ˈhawŋ·kɿ] *PF* hsz. *hawŋkrr* (összetétel ebből: **hawŋ** *túlzás* és **krr** *idő*)
- két nap múlva, holnapután:** [mɛ·sr̥·'aj] *PF* fn., hsz. *mesrray* (eredete: **trr** *nap*)
- két napja, tegnapelőtt:** [mɛ·sr̥·'am] *PF* fn., hsz. *mesrram* (eredete: **trr** *nap*)
- két szem:** [mɛ·'na·ri] *PF* fn. *menari* (eredete: **me+** *kettes szám jele* és **nari** *szem*)
- kétbalkezes, ügyetlen:** [pi·'saw] *PF* mn. *pìsaw*

- kétszer:** [ˈmɛ.lo] _{PF} *hsz. melo* (eredete: **me+** *kettesszám képző és alo idő*)
- kétség:** [am.ˈʔa] _{PF} *fn. am'a*
- kétség nélkül:** [am.ˈʔa.lu.ke] _{PF} *hsz. am'aluke* (eredete: **am'ake** *biztos, magabiztos*)
- kétségbeesett, sietős:** [lɛ.ˈt'i] _{PF} *mn. letxi* (eredete: **txi** *sietség*)
- kétségbeesetten, sietve:** [ni.ˈt'i] _{PF} *hsz. nìtxi* (eredete: **txi** *sietség*)
- kéz:** [tʃjok'] _{PF} *fn. tsyokx*
- kézben tart, (meg)fog, markol:** [fj·ɛp'] _{PF} *i.(t) fyep*
- kézzelfogható), világ (fizikai):** [ki.ˈfkɛj] _{PF} *fn. kifkey*
- kísélet, próba:** [ti.ˈfmi] _{PF} *fn. tífmi* (eredete: **fmi** *megpróbál*)
- kísérlet, próba:** [sæ.ˈfmi] _{PF} *fn. säfmi* (eredete: **fmi** *megpróbál*)
- kísérteties, hátborzongató:** [ˈsnɛw.sjɛ] _{PF} *mn. newsye* (összetétel ebből: **snew** *szorít, fészésít és syeha* *lélegzet*)
- kíván, követel:** [fj·oʔ] _{PF} *i.(t) fngo'*
- kíván, óhajt:** [ˈr·a.ŋ·al] _{PF} *i.(tn) rangal*
- kíváncs:** [lɛ.ˈno.mum] _{PF} *mn. lenomum* (eredete: **newomum** *kíváncsi(nak lenni)*)
- kíváncsi(nak lenni), tudni akar:** [n·ɛw.ˈo.mum] _{PF} *i.(átn) newomum* (összetétel ebből: **new** *akar és omum* *tud*)
- kíváncsiság:** [ti.ˈno.mum] _{PF} *fn. tìnomum* (eredete: **newomum** *kíváncsi(nak lenni)*)
- kívánság, követelés:** [sæ.ˈfjɔʔ] _{PF} *fn. säfngo'* (eredete: **fngo'** *kíván*)
- kór, betegség:** [sæ.ˈsp'in] _{PF} *fn. säspxin* (eredete: **spxin** *beteg*)
- kóstol:** [t·ŋ ft'i] _{PF} *i.(tn) tìng ftxi* (eredete: **tìng** *ad és ftxi* *nyelv*)
- köd, pára, gőz:** [ja.paj] _{PF} *fn. yapay* (összetétel ebből: **ya** *levegő és pay* *víz*)
- ködfolt:** [pi.ˈwop' tʃjip] _{PF} *fn. pìwopxtsyip* (eredete: **pìwopx** *felhő*) *szó sz...: 'kis felhő'*
- ködös, homályos:** [lɛ.ˈja.paj] _{PF} *mn. leyapay* (eredete: **yapay** *köd*)
- kölcsön ad:** [kæ.ˈsr·m] _{PF} *i.(t) käsriñ* (eredete: **sriñ** *ideiglenesen átad egyiktől a másiknak*)
- kölcsön adott vagy kölcsön vett dolog:** [sæ.ˈsr·m] _{PF} *fn. säsrìñ* (eredete: **sriñ** *ideiglenesen átad egyiktől a másiknak*)
- kölcsön vesz:** [za.ˈsr·m] _{PF} *i.(t) zaszriñ* (eredete: **sriñ** *ideiglenesen átvesz a másiktól*)
- köldök:** [ŋɛp'] _{PF} *fn. ngep*
- könny:** [ˈtsɲaw.paj] _{PF} *fn. tsngawpay* (összetétel ebből: **tsngawvik** *sír és pay* *víz*)
- könnycsepp:** [ˈtsɲaw.paj.vi] _{PF} *fn. tsngawpayvi* (összetétel ebből: **tsngawvik** *sír és pay+vi* *víz, rész-egész viszonyt jelző toldalékkal*)
- könnyen, egyszerűen:** [ni.ˈftu.ɛ] _{PF} *hsz. niftue* (eredete: **ftue** *könnyű*)
- könnyít magán; WC-zik:** [fj·æʔ] _{PF} *i.(tn) fngä'*
- könnyű (fizikai értelemben):** [sjo] _{PF} *mn. syo*
- könnyű, egyszerű:** [ˈftu.ɛ] _{PF} *mn. ftue*
- könyök:** [ˈp'un.til] _{PF} *fn. pxuntil* (összetétel ebből: **pxun** *kar és til* *izület*)
- köp:** [ˈhi-up'] _{PF} *i.(t), i.(tn) hiup*
- köpeny, ponchó, kendő:** [ˈʔa.rɛ] _{PF} *fn. 'are*
- kör:** [ˈjoʔ.ko] _{PF} *fn. yo'ko* (eredete: **yo'** *tökéletes és ko'on* *kör*)
- kör, ovális, nagyjából kerek forma:** [ˈko.ʔon] _{PF} *fn. ko'on* (eredete: **koum** *kerekített és 'on* *alak*)
- környezet:** [ˈp'aw.ŋip'] _{PF} *fn. pxawngip* (összetétel ebből: **pxaw** *körül és ngip* *tér, hely*)
- köröm, karom:** [ˈtsin] _{PF} *fn. tsin*
- körül(ötte):** [p'aw] _{PF} *told. pxaw-*
- körülbelül, durván:** [wum] _{PF} *hsz. wum*
- körülmény, állapot, helyzet:** [ti.ˈfkɛj.tok'] _{PF} *fn. tífkeytok* (eredete: **fkeytok** *létezik*)
- köszön(t), üdvözl:** [kal.ˈt'i 's-i] _{PF} *ige kaltxi si* (eredete: **kaltxi** *helló*)
- köszönet, köszönöm!:** [i.ˈra.jo] _{JC} *fn., gesz. irayo*
- köszönöm!, köszönet:** [i.ˈra.jo] _{JC} *fn., gesz. irayo*
- kötekedve, húzódozva:** [ni.wæ.ˈtɛ] _{PF} *hsz. nìwäte* (eredete: **wäte** *vitatkozik*)
- kötekedő, okoskodó (személy):** [lɛ.wæ.ˈtɛ] _{PF} *mn. lewäte* (eredete: **wäte** *vitatkozik*)
- kötelesség:** [ˈtson] _{PF} *fn. tson*
- kötelességtudóan, engedelmesen:** [ni.ˈtson] _{PF} *hsz. nìtson* (eredete: **tson** *kötelesség*)
- kötél:** [ˈt'ur.tel] _{PF} *fn. txurtel* (összetétel ebből: **txur** *erős és telem* *zsinór*)
- kötőfék, kantár:** [sæ.ˈzæ.rɪp'] _{RL,PF} *fn. säzärìp* (eredete: **za'ärìp** *húz*)
- kötőszó:** [ˈti.l.ʔu] _{PF} *fn. tilì'u* (összetétel ebből: **til** *izület és lì'u* *szó*)
- követ:** [n·oŋ] _{PF} *i.(t) nong*
- követel, kíván:** [fj·oʔ] _{PF} *i.(t) fngo'*

- követelés, kívánság:** [sæ.'fŋoʔ] *PF* fn. *säfnogo'* (eredete: *fngo'* kíván)
- következő:** [haj] *PF* mn. *hay*
- következően:** [ni.'haj] *PF* hs. *nihay* (eredete: *hay* következő)
- követően, időben utána:** [maw] *PF* esz. *maw-*
- közben, alatt, folyamán:** ['kɾ.ka] *PF* told. *krrka-* (eredete: *krr* idő)
- közel van:** [s'im] *PF* i.(átn) *sim*
- közel(ében):** [l.okʔ] *PF* told. *lok-*
- közelben folyó víz, eső vagy nedves növényzet kellemes illatára emlékeztető:** [so.'sul] *PF* mn. *sosul*
- közelben, karnyújtásnyira:** [a.'sim] *PF* hs. *asim* (eredete: *sim* közel van)
- közismerten (köznapi beszédben:** [naw.'no.mum])**,ke** (összetétel ebből: **fte** a célból/azért, hogy és **ke** nem (valami tagadása)) (kötőmódú igével, alárendelt tagmondatban)
- köztudottan:** [ni.aw.'no.mum] *PF* hs. *nianomum* (eredete: «awn» befejezett melléknévi igenévi infixum és **omum** tud, ismer)
- központi hely:** ['k'am.tseŋ] *PF* fn. *kxamtseng* (összetétel ebből: **kxam** közép és **tseng** hely)
- köztudottan, közismerten (köznapi beszédben:** [naw.'no.mum]): [ni.aw.'no.mum] *PF* hs. *nianomum* (eredete: «awn» befejezett melléknévi igenévi infixum és **omum** tud, ismer)
- közép, középpont:** [k'am] *PF* fn. *kxam*
- középpont, közép:** [k'am] *PF* fn. *kxam*
- középszerű, olyan amilyen:** [kɛ.'sran] *PF* mn. *kesran* (összetétel ebből: **ke** nem és **sran** igen) (Ennek a szónak a származása nem teljesen egyértelmű. Lehet, hogy eredetileg kesrankekehe volt, szó szerint 'nem igen, nem nem,' arra vonatkozóan hogy valami jól vagy rosszul sikerült. Idővel lerövidült kesran-ra, jelentése pedig kibővült, és középszerűséget is kifejez.)
- középszerűen:** [nik.'sran] *PF* hs. *niksran* (eredete: *kesran* középszerű)
- középszint:** ['k'am.ji] *PF* fn. *kxamyi* (összetétel ebből: **kxam** közép és **yi** szint)
- közönséges, durva, udvariatlan:** [ræp.'tum] *PF* mn. *räptum*
- közös módon, közösen:** [ni.'j] *PF* hs. *nijll* (eredete: *yll* közösségi)
- közös tűz vagy tűzhely:** ['j.t'ɛpʔ] *PF* fn. *ylltxep* (összetétel ebből: *yll* közös és **txep** tűz)
- közös, közösségi:** [j] *PF* mn. *yll*
- közösen, együtt:** [ʔaw.si.'tɛŋ] *PF* hs. *'awsiteng* (összetétel ebből: *'aw* egy és *teng* megegyező)
- közösen, közös módon:** [ni.'j] *PF* hs. *nijll* (eredete: *yll* közösségi)
- közösségi, közös:** [j] *PF* mn. *yll*
- között(e):** [kipʔ] *PF* esz. *kip-*
- között(e):** [mi.'kam] *PF* told. *mikam-*
- közül(ről):** [ta.'kipʔ] *PF* told. *takip-* (összetétel ebből: *ta* felől és *kip-* között)
- kút:** [ra.'mu.noŋ] *PF* fn. *ramunong*
- külső megjelenés, vonás, jellegzetesség, tulajdonság, ismertetőjel, jellemvonás, oldal, tulajdonság:** [sjon] *PF* fn. *syon*
- különben, hogy nehogy:** ['ftɛ.ke] *PF* ksz. *fte-*
- különbség:** [ti.'kɛ.tɛŋ] *PF* fn. *tiketeng* (összetétel ebből: **ke** nem és **teng** azonos)
- különböző, különleges:** [zɛj] *PF* mn. *zey*
- különleges, különböző:** [zɛj] *PF* mn. *zey*
- különös módon, furcsa módon:** [ni.'hɛkʔ] *PF* hs. *nihɛk* (eredete: **hek** furcsának lenni) (mondat eleji határozószó, és nem módhatározószó)
- különös, furcsa:** ['hi.jikʔ] *PF* mn. *hiyik*
- különös, szokatlan, ismeretlen:** [st'oŋ] *PF* mn. *stxong*
- különösen érdeklődik, koncentrálni valamire, specializálódik:** [k'an.ʔ.in] *PF* i.(t) *kan'in* (összetétel ebből: **kan** elfoglalt és **'in** be busy)
- különösen, nyomatékkal, féltreérthetetlenül:** [ni.'p'i] *PF* hs. *nipxi* (eredete: **pxi** éles)
- különösnek, furcsának, idegennek, váratlannak lenni:** [h.ɛkʔ] *PF* i.(tn) *hek*
- kürt, dуда:** [pawkʔ] *PF* fn. *pawk*
- küzdelem:** [ti.wu.'sem] *PF* fn. *tüwusem* (eredete: **wem** küzd)
- küzdeni, harcolni:** [w.ɛm] *PF* i.(tn) *wem*
- kő:** [tsk'ɛ] *PF* fn. *tskxe*
- kő-, kőből készült:** [ɛ.'tsk'ɛ] *PF* mn. *letskxe* (eredete: *tskxe* kő)
- kőből készült, kő-:** [ɛ.'tsk'ɛ] *PF* mn. *letskxe* (eredete: *tskxe* kő)
- ködedény, mérges rovar tárolására:** [ɛ.'p'aŋ] *PF* fn. *epxang*

L

- (le)esni: [z·up^ɿ] *PF* i.(tn) *zup*
- a legnagyobb, legnagyszerűbb:** [tu.'vom] *PF* mn. *tuvom*
- labda:** [ɾum] *PF* fn. *rum*
- lakik:** ['kɛl.ku 's-i] *PF* i.(tn) *kelku si* (eredete: *kelku otthon*)
- lassan:** [nik.'ʔoŋ] *PF* hsz. *nik'ong* (eredete: *kì'ong lassú*)
- lassú:** [ki.'ʔoŋ] *PF* mn. *kì'ong*
- laza:** [um] *PF* mn. *um*
- lazaság, szorosság:** [ʔɛ.'k'i.num] *PF* fn. *'ekxinum* (összetétel ebből: *'ekxin szoros* és *um laza*)
- lazán, gyengén:** [ni.'mɛjp^ɿ] *PF* hsz. *nimeyp* (eredete: *meyp gyenge*)
- lebeg, levegőben úszik:** [l·iŋ] *PF* i.(tn) *liŋg*
- lebukik, alámerül, zuhan:** [t·awŋ] *PF* i.(tn) *tawŋg*
- lecke, tanóra:** [sæ.'num.vi] *PF* fn. *sānumvi* (eredete: *sānume tanítás*)
- ledőf, leszúr:** [ts·uk^ɿ] *PF* i.(t) *tsukx*
- leendő mester:** [tsul.fæ.tu.'na:j] *PF* fn. *tsulfätunay* (eredete: *tsulfätu mester*)
- leendő tanár:** [kar.ju.'na:j] *PF* fn. *karyunay* (eredete: *karyu tanár*)
- leendő vezető, helyettes, megbízott:** [ɛjk.ta.'na:j] *JC,PF* fn. *eyktanay* (eredete: *eyktan vezető*)
- leereszkedik, alászáll:** [kl.'k·æ] *PF* i.(tn) *klkã* (összetétel ebből: *klpa alj(a)* és *kã megy*)
- leereszkedik, lejön:** [kl.'z·a.ʔ·u] *PF* i.(tn) *klz·a'u* (összetétel ebből: *klkte föld* és *z·a'u jön*)
- lefektet (vmit) a földre:** [kl.t'ɛj.'k·a:j] *PF* i.(t) *kltxeykay* (összetétel ebből: *klkte föld* és *txay laponan fekszik*) tárgyas változata a *kltxay-nak*
- lefelé:** [nɛ.'kɿ] *PF* hsz. *nekl*
- legalább, minimálisan:** [him.'t'ɛw.va:j] *PF* hsz. *hìmtxewway* (eredete: *hìmtxew minimum*)
- legfeljebb, maximálisan:** [t'an.'t'ɛw.va:j] *PF* hsz. *txantxewway* (eredete: *txantxew maximum*)
- leginkább, elsősorban, főként:** [ni.'ʔaw.vɛ] *PF* mn. *nì'awve* (eredete: *'awve első*)
- legjobb:** [swɛj] *PF* mn. *swɛy*
- legjobban, optimálisan:** [ni.'swɛj] *PF* hsz. *nìswɛy* (eredete: *swɛy legjobb*)
- legközelebb:** [ha.'ja.lo] *PF* hsz. *hayalo* (összetétel ebből: *hay következő* és *alo idő*)
- legnagyszerűbb, a legnagyobb:** [tu.'vom] *PF* mn. *tuvom*
- legrosszabb:** [ʔɛ.ʔal] *PF* mn. *'e'al*
- legtöbb, többség, nagyrészt:** [t'am.'p'i] *PF* fn. *txampxì* (eredete: *txan sok*)
- legyőzöttség, vereség:** [sæ.læ.'t'ajŋ] *PF* fn. *sälätxayn* (eredete: *lätxayn legyőz*)
- lehalkít, elcsendesül:** [fn·u] *PF* i.(tn) *fnu*
- lehet, szabad:** [ts·un.sl·u] *PF* i.(tn) *tsunslu* (összetétel ebből: *tsun tud* és *slu válni vmivé*)
- lehetetlen:** [kɛl.'tsun] *PF* mn. *keltsun* (összetétel ebből: *ke nem* és *tsun tud*)
- lehetséges:** [lɛ.'tsun.slɔ] *PF* mn. *letsunslu* (eredete: *tsunslu tud, képes*)
- lehetőség:** [ti.'tsun.slɔ] *PF* fn. *tìtsunslu* (eredete: *tsunslu lehet, szabad*)
- lehetőség, esély:** [sk'om] *PF* fn. *skxom*
- lejtősen folyó patak (megszámlálható), sziklák között:** [ru.'ruɾ] *PF* fn. *rurur*
- lejön, leereszkedik:** [kl.'z·a.ʔ·u] *PF* i.(tn) *klz·a'u* (összetétel ebből: *klkte föld* és *z·a'u jön*)
- leköt(öz), odaerősít:** [j·æŋ] *PF* i.(t) *yän*
- leleplez (szó szerint és átvitt értelemben is), felfed, kimutat:** ['k·u.l.at^ɿ] *PF* i.(t) *kulat*
- lelkes, buzgó:** [lɛ.'soʔ.ɦa] *PF* mn. *leso'ha* (eredete: *so'ha lelkesnek lenni*) cs.sz.
- lelkesedni, lelkesnek lenni valami iránt, lelkesedést mutatni valamiért, izgatottnak lenni valami miatt:** ['s·oʔ.h·a] *PF* i.(t) *so'ha* (Megjegyzés: A „lelkesedni” mindig tárgyas a na'vi nyelvben -PF)
- lelkesedés, pozitív hozzáállás:** [ti.'soʔ.ɦa] *PF* fn. *tìso'ha* (eredete: *so'ha lelkesnek lenni*)
- lelkesedést mutatni valamiért, lelkesnek lenni valami iránt, izgatottnak lenni valami miatt, lelkesedni:** ['s·oʔ.h·a] *PF* i.(t) *so'ha* (Megjegyzés: A „lelkesedni” mindig tárgyas a na'vi nyelvben -PF)
- lelkesen:** [ni.'soʔ.ɦa] *PF* hsz. *nìso'ha* (eredete: *so'ha lelkesnek lenni*)
- lelkesnek lenni valami iránt, lelkesedést mutatni valamiért, izgatottnak lenni valami miatt, lelkesedni:** ['s·oʔ.h·a] *PF* i.(t)

- so'ha (Megjegyzés: A „lelkessedni” mindig tárgyas a na'vi nyelvben -PF)
- lelkileg, erős (érzelmileg, nem fizikailag), magabiztos:** [sej.'k'el] PF mn. *seykxel*
- lenni, van:** [l·u] PF i.(tn),i.(átn) *lu* (állítmányi kapcsolószó, létezést kifejező ige) (a birtokos részesesetével birtoklást fejez ki)
- lenyel:** [k'·uk'] PF i.(t) *kxukx*
- lenézést jelöl), fúj! (megvetést:** [pak'] PF part. *pak*
- lepecsétel, hozzáférhetetlenné tesz:** [fy·el] PF i.(t) *fyel*
- lerohan, támad:** [k' | 's·i] PF i.(tn) *kxll si* (eredete: *kxll lerohanás*)
- lerohanás:** [k'] PF fn. *kxll*
- lerombol, (el)pusztít, megsemmisít:** [sk·a.'?·a] PF i.(t) *ska'a*
- leszáll, földet ér:** [kl.'w·o] PF i.(tn) *kllwo* (összetétel ebből: *kllte föld* és *wo nyúl*)
- leszáll, földet ér:** [kl.'p·æ] PF i.(tn) *kllpä* (összetétel ebből: *kllte föld* és *pähem érkezik*)
- leszúr, ledöf:** [ts·uk'] PF i.(t) *tsukx*
- lesújt, (meg)üt, eltalál:** ['t·a.k·uk'] PF i.(t) *takuk*
- letesz:** [k·ejn] PF i.(t) *keyn*
- levegő:** [ja] PF fn. *ya*
- levegőben úszik, lebeg:** [l·ŋ] PF i.(tn) *lŋg*
- leveles, levél-borította:** [le.'rik'] PF mn. *lerik* (eredete: *rik levél*)
- levesz, eltávolít, elvisz:** ['?·a.k·u] PF i.(t) *'aku*
- levél (növényi rész):** [rik'] PF fn. *rik*
- levél-borította, leveles:** [le.'rik'] PF mn. *lerik* (eredete: *rik levél*)
- levél-zöld:** ['ri.kε.an] PF mn. *rikean* (összetétel ebből: *rik levél* és *ean zöld*)
- levéltányér:** ['jom.yo le.'rik'] PF fn. *yomyo lerik* (összetétel ebből: *yomyo tányér* és *lerik levél*)
- lezár (a cselekvés eredményes), befejez:** ['?·i?·a] PF i.(tn) *'i'a*
- leír (jellemez):** ['sl·a?·ts·u] PF i.(t) *sla'tsu*
- leírás:** [ti.'sla?·tsu] PF fn. *tisla'tsu* (eredete: *sla'tsu leír*)
- lila:** [?om] PF mn. *'om*
- lila szín:** ['?om.pin] PF fn. *'ompin* (eredete: *'om lila*)
- liszt:** [tsjo] PF fn. *tsyo*
- lisztből készült étel:** ['tsjo.sju] PF fn. *tsyosyu* (összetétel ebből: *tsyo liszt* és *syuve étel*)
- logikusan, természetesen, értelemszerűen:** [ni.'lun] PF hsz. *nilun*
- lovagol, megül:** ['m·ak.t·o] PF i.(t) *makto*
- lusta, fásult, tespedt:** [ŋoŋ] PF mn. *ngong*
- lustaság, fásultság:** [ti.'ŋoŋ] PF fn. *tingong* (eredete: *ngong lusta*)
- lustán, fásultan:** [ni.'ŋoŋ] PF hsz. *nŋngong* (eredete: *ngong lusta*)
- lyuk (átmenő) :** [rop'] PF fn. *ropx*
- lyuk, üreg (aminek van vége vagy alja):** [tsŋoŋ.rop'] PF fn. *tsongropx* (összetétel ebből: *tsong völgy* és *ropx lyuk*)
- láb:** [ki.'nam] PF fn. *kinam*
- lábfej:** ['ve.nu] PF fn. *venu*
- lábcsővédő (harcban használatos):** [ra.'spu?] PF fn. *raspu'*
- lábujj:** ['ven.zεk'] PF fn. *venzek* (összetétel ebből: *venu lábfej* és *zekwä ujj*)
- lágý (személy vagy dolog), gyengéd, kedves:** [flr] PF mn. *flrr*
- lágýan, gyengéden:** [ni.'flr] PF mn. *niflrr* (eredete: *flrr gyengéd*)
- lámpa, ragyogás, fény:** [sæ.'nr] PF fn. *sänrr* (eredete: *nrr ragyog, fénylik*)
- lándzsa:** [tuk.'ru] PF fn. *tukru*
- láný:** ['?ε.ve.ŋε] PF fn. *'evenge* (eredete: *'eveng gyerek*)
- láný (köznapi):** ['?ε.ve] PF fn. *'eve* (eredete: *'evenge lány*)
- láný testvér:** ['tsmu.kε] PF fn. *tsmuke* (eredete: *tsmuk testvér*)
- lánýgyermek:** ['?i.tε] JC,PF fn. *'ite*
- lát (szemével):** [ts·ε.'?·a] PF i.(t) *tse'a*
- láthatóvá válik, megjelenik, megvalósul:** [sr·εr] PF i.(tn) *srer*
- látomás, vízió:** [æ.'i.ε] PF fn. *äie*
- látszik, (fel)tűnik:** [l·am] PF i.(tn) *lam*
- látszólag:** [tat.'lam] PF hsz. *tatlam* (eredete: *lam látszik*)
- látszólag:** [ni.'lam] PF hsz. *nilam* (eredete: *lam látszik*)
- látvány, kinézet, megjelenés:** [?ur] PF fn. *'ur*
- látvány, látás:** [tse.'?a.tswō] PF fn. *tse'atswo* (eredete: *tse'a lát*)
- látás, látvány:** [tse.'?a.tswō] PF fn. *tse'atswo* (eredete: *tse'a lát*)
- láva, magma:** [t'ε.'k'um.pa] PF fn. *txekxumpay* (eredete: *txep tűz* és *kxumpay sűrű folyadék*)
- légý szíves! kérlek!:** [ru.'t'ε] PF gesz. *rutxe*

lélegzet: [ˈsʲjɛ.ha] *PF* fn. *syeha*
lélegzik: [ˈsʲjɛ.ha s-i] *PF* i.(tn) *syeha si* (eredete: *syeha lélegzet*)
lélek: [vit.ˈra] *PF* fn. *vitra*
lény(eg)ében megért/felismer, (bele)lát (spirituális értelemben), 'grockol': [ˈk.a.m.ɛ] *PF* i.(t) *kame*
lényeg: [ˈt'ɛ.lɛ] *PF* fn. *txele*
lényeg, belső tulajdonság, valaminek az alapvető természete, személyiség: [ra.n] *PF* fn. *ran*
lényegében, alapvetően, alapjában: [ni.ˈra.n] *PF* hsz. *nìran* (eredete: *ran belső tulajdonság*)
lépcsősor: [sna.ˈjɪ] *PF* fn. *snayì* (eredete: *yì szint*)

M

magma, láva: [t'ɛ.ˈk'um.pa.j] *PF* fn. *txekxum-pay* (eredete: *txep tűz és kxumpay sűrű folyadék*)
'Milyen szomorú!', boldogtalan, szomorú: [kɛ.ˈft'o] *PF* gesz. *keftxo*
(meg)csíp, megszúr: [sɲ.apˈ] *PF* i.(t) *sngap*
(meg)csókol, (meg)puszil: [p.om] *PF* i.(t) *pom*
(meg)céloz: [k.an] *PF* i.(tm), i.(t) *kan*
(meg)elégedett, hiánytalan, tele: [jɛ] *PF* mn. *ye*
(meg)fog, kézben tart, markol: [fj.ɛpˈ] *PF* i.(t) *fyep*
(meg)fordul, tengely körül forog: [m.im] *PF* i.(tn) *mìn Mìn ne ftärpa Fordulj balra*
(meg)gyógyul, javul: [ˈzo.sl.u] *PF* i.(tn) *zoslu* (összetétel ebből: *zo jól lenni* és *slu válik omivóé*)
(meg)gyógyít, javít: [zɛj.ˈk-o] *PF* i.(t) *zeyko* (eredete: *zo jól lenni* és «*eyk*» műveltető infixum)
(meg)hajt, mozgásba hoz: [ˈsp.u.l.ɛ] *PF* i.(t) *spule*
(meg)hall: [st.awm] *PF* i.(t) *stawm*
(meg)hallgat: [ˈt.ɲ 'mik.jun] *PF* i.(tn) *tìng mikyun* (eredete: *tìng ad* és *mikyun fiül*)
(meg)köt: [j.im] *PF* i.(t) *yìm*
(meg)látogat: [ˈf.ɪ.f.ɛn] *PF* i.(t) *frfen*
(meg)ment, véd: [z.on] *PF* i.(t) *zong*
(meg)mozdít, mozgat: [ˈʔ.æ.ɪ.pˈ] *PF* i.(t) *'ärìp*
(meg)próbál, megkísérel: [fm.i] *PF* i.(tm) *fmi* (kötőmóddal)

lépést tart: [l.a.ˈts.i] *LA* ige *latsi*
létezik: [ˈfkɛj.t.okˈ] *PF* i.(tn) *fkeytok* (eredete: *kifkeyti tok van a világon*)
létrehoz, alkot, készít: [ɲ.opˈ] *PF* i.(t) *ngop*
létrehoz, készít: [slɛj.ˈk.u] *PF* i.(t) *sleyku* (eredete: *slu válik valamivóé* és «*eyk*» műveltető igei infixum)
lóg: [k.ur] *PF* i.(tn) *kur*
lök, rúg: [p'ɛkˈ] *PF* i.(t) *pxek*
lök, tol, taszít: [kæ.ˈʔ.æ.ɪ.pˈ] *PF* i.(t) *kä'ärìp* (összetétel ebből: *kä megy* és *'ärìp mozgat (meg)mozdít*)
lő: [t.ɛm] *PF* i.(tn) *tem*
lő: [t.ol.ˈt.ɛm] *PF* i.(t) *toltem*

(meg)puszil, (meg)csókol: [p.om] *PF* i.(t) *pom*
(meg)talál, felfedez: [ɾ.un] *PF* i.(t) *run*
(meg)tisztel: [mɛ.ˈu.i.a s-i] *PF* i.(tn) *meuia si* (eredete: *meuia tisztesség*)
(meg)történik, bekövetkezik: [l.ɛn] *PF* i.(tn) *len*
(meg)vizsgál, ellenőriz: [st.ɛ.ˈft'.aw] *PF* i.(t) *steftxaw*
(meg)vizsgál, felfedez: [l.aɲ] *PF* i.(t) *lang*
(meg)véd, (meg)óv: [ˈh.aw.n.u] *PF* i.(t) *hawnu*
(meg)áld: [t.ɲ sjawn] *PF* i.(tn) *tìng syawn* (eredete: *syawn áldás*)
(meg)érint: [ˈʔ.am.p.i] *PF* i.(t) *'ampi*
(meg)érkezik, megjön: [p.æ.h.ɛm] *PF* i.(tn) *pähem*
(meg)ért: [tsl.am] *PF* i.(t) *tslam*
(meg)óv, (meg)véd: [ˈh.aw.n.u] *PF* i.(t) *hawnu*
(meg)üt, lesújt, eltalál: [ˈt.a.k.ukˈ] *PF* i.(t) *takuk*
-mód, módjára, módon: [ni.ˈfja.ʔo] *PF* hsz. *nì-fya'o* (eredete: *fya'o mód*)
a megfelelő mód, valaminek a mikéntje: [e.ˈjawf.fya] *PF* fn. *eyawrfya* (eredete: *eyawrfya helyes* és *fya'o mód*)
a múlt (előző) hét: [kin.tɾam] *PF* fn. *kintrram* (eredete: *kintrr hét*)
ma: [fi.tɾ] *PF* hsz. *fitrr* (eredete: *trr nap*)
ma este: [fi.t'on] *PF* hsz., fn. *fitxon* (eredete: *txon este*)
madár: [ja.jo] *PF* fn. *yayo* (összetétel ebből: *ya levegő* és *ioang állat*)_D

- madárfészek:** [ʃa.jo.ʈsɾul] *PF* fn. *yayotsrul* (összetétel ebből: **yayo** *madár* és **tsrul** *fészek*)
- madaré, állat kicsinye (emlőse, halé, rovaré):** [ʃi.ni] *PF* fn. *lini*
- mag:** [ʃi.'naʔ] *PF* fn. *rina'* (eredete: **atokirina'** *A Szent Fa magja*)
- magabiztos, biztos:** [am.'ʔa.kɛ] *PF* mn. *am'ake* (összetétel ebből: **am'a** *kétség* és **ke** *nem*)
- magabiztos, erős (érzelmileg, lelkiileg, nem fizikailag):** [sɛj.'k'ɛl] *PF* mn. *seykxel*
- magabiztosan:** [nam.'ʔa.kɛ] *PF* hsz. *nam'ake* (eredete: **am'ake** *magabiztos*)
- magas:** [k'ajl] *PF* mn. *kxayl*
- magas szint:** [k'ajl.ji] *PF* fn. *kxaylyi* (összetétel ebből: **kxayl** *magas* és **yi** *szint*)
- magas, nagy:** [ʈsawl] *PF* mn. *tsawl* cs.sz.
- magasztos, fenséges, a tökéletesnél is jobb:** [ʃj'o.ɛ] *PF* mn. *fyole*
- magyarázat:** [ti.'o.ɛjk.tiŋ] *PF* fn. *tioeyktŋ* (eredete: «**eyk**» *műveltető igei infixum*) (köznyelvi használat [ti.'o.ɛjk.tiŋ])
- magán terület, ahova vissza lehet vonulni:** [ʃno.mo] *PF* fn. *snomo* (összetétel ebből: **sno** *saját* és **mo** *terület*)
- magányos, egyedül lévő:** [ɛ.'ʔaw.tu] *PF* mn. *le'awtu* (összetétel ebből: **'aw** *egy* és **tute** *sze-mély*)
- majdnem:** [stum] *PF* hsz. *stum*
- marad:** [ʔ.i.'ʔawn] *PF* i.(tn) *'awn*
- markol, (meg)fog, kézben tart:** [ʃj.ɛpʔ] *PF* i.(t) *fyep*
- maximum:** [t'an.'t'ɛw] *PF* fn. *txantxew* (összetétel ebből: **txan** *sok* és **txew** *határ, széle valaminek, vég*)
- maximálisan, legfeljebb:** [t'an.'t'ɛw.va] *PF* hsz. *txantxewvay* (eredete: **txantxew** *maximum*)
- medence, kis tó:** [ʔ'o.ra.ʈsɟipʔ] *PF* fn. *'oratsyip* (eredete: **'ora** *tó*)
- meg(romlik), rohad:** [sn.æm] *PF* i.(tn) *snäm*
- megad(ja magát), felad:** [v.ɛ.l.ɛkʔ] *PF* i.(tn) *velek*
- megaláz, megszegyenít:** [fwɪŋ s-i] *PF* i.(tn) *fwɪŋ si* (eredete: **fwɪŋ** *megaláztatás, szegyen-en*)
- megaláztatás, szegyen:** [fwɪŋ] *PF* fn. *fwɪŋ*
- megbeszélés, beszélgetés:** [ti.pæŋ.'k'o] *PF* fn. *típängkxo* (eredete: **pängkxo** *beszélget*)
- megbocsájtás:** [t'o.a] *PF* fn. *txoa*
- megbánt, megsért:** [ti.'sraw sɛj.'k-i] *PF* i.(t) *tisraw seyki* (összetétel ebből: **tisraw** *fájdalom* és **s«eyk»i** *csinál (műveltető)*)
- megbízható, szavahihető:** [mal] *PF* mn. *mal*
- megbízhatóság:** [ti.'mal] *PF* fn. *timal* (eredete: **mal** *megbízható*)
- megbízott, helyettes, leendő vezető:** [ɛjk.ta.'na] *JC,PF* fn. *eyktanay* (eredete: **eyktan** *vezető*)
- megegyező, azonos, egyenlő:** [tɛŋ] *PF* mn. *teng*
- megelőzőleg, korábban:** [srɛ] *PF* esz. *sre+*
- megemlékezés napja:** [ʔok.tr] *PF* fn. *'oktrr* (összetétel ebből: **'ok** *emlék, emlékezés* és **trr** *nap*)
- megerősít, érvényesít:** [ka.'ŋaj s-i] *PF* i.(tn) *kangay si* (eredete: **kangay** *érvényes*)
- megfelel, illik, kiegészít, illeszkedik, természeténél fogva erősít:** [h.aʔ] *PF* i.(tn) *ha'*
- megfelelő:** [ɛ.'tam] *PF* mn. *letam* (eredete: **tam** *rendben*)
- megfelelő időben, alkalmasint:** [nik.'mar] *PF* hsz. *nikmar* (eredete: **kimar** *szezonális*)
- megfigyel, szemügyre vesz, tanulmányoz:** [ʃt.i.'a] *PF* i.(t) *ftia*
- megfog, megragad:** [n.i.'æ] *PF* i.(t) *niä*
- megfélemlít, megijeszt:** [t'o.pu slej.'k-u] *PF* i.(t) *txopu sleyku* (eredete: **txopu** *félelem* és **sleyku** *létrehoz*)
- meghal:** [t.ɛf.k-upʔ] *PF* i.(tn) *terkup*
- meghiúsult elvárások miatti érzelmi csalódottság, csalódás, kiábrándulás:** [jɛw.la] *PF* fn. *yewla*
- meghódít, csatában legyőz:** [l.æ.'t'.ajn] *PF* i.(t) *lätxayn*
- megijeszt, megfélemlít:** [t'o.pu slej.'k-u] *PF* i.(t) *txopu sleyku* (eredete: **txopu** *félelem* és **sleyku** *létrehoz*)
- megjegyez, észrevesz, tudatában van:** [ʃs.ɛ.r-i] *PF* i.(t) *tseri*
- megjegyzés:** [sæ.pl.'t'ɛ.vi] *PF* fn. *säplltxevi* (eredete: **säplltxe** *állítás*)
- megjelenik, megvalósul, láthatóvá válik:** [sr.ɛf] *PF* i.(tn) *srer*
- megjelenés, kinézet:** [ti.'lam] *PF* fn. *tilam* (eredete: **lam** *látszik*)
- megjelenés, látvány, kinézet:** [ʔur] *PF* fn. *'ur*
- megjósol, jövendöl, előre meglát:** [srɛ.s.ɛ.'ʔ.a] *PF* i.(t) *srese'a* (összetétel ebből:

sre+ megelőzőleg és tse'a lát)
megjön, (meg)érkezik: [p·æ.h·ɛm] PF i.(tn)
pähem
megkísérel, (meg)próbál: [fm·i] PF i.(tm) *fmi*
 (kötőmóddal)
megköszön: [i.'ra.jo 's·i] PF i.(tn) *irayo si* (eredete: *irayo köszönet*)
megközelít: [l·ok⁷] PF i.(t) *lok*
megmagyaráz (miért): [o.'ɛjk.t·ɪŋ] PF i.(t)
oeyktɪŋ (összetétel ebből: *oeyk ok* és *tɪŋ ad*)
megmászni: [t̂sj·ɪl] PF i.(t) *tsyil*
megmászás, mászás: [sæ.'t̂sjɪl] PF fn. *sätsyil*
 (eredete: *tsyil mászik*)
megnyerő(nek) vagy szeretetre méltó(nak lenni): [s·u.n·u] PF i.(tn) *sunu*
megpillant, ránéz: [n·m] PF i.(t) *nin*
megragad, megfog: [n·i.'æ] PF i.(t) *niä*
megsebesít: [sk'ir 's·i] PF i.(tn) *skxir si* (eredete: *skxir seb*)
megsemmisít, (el)pusztít, lerombol:
 [sk·a.'ʔ·a] PF i.(t) *ska'a*
megszakít, félbeszakít, kizökkent: [m·æ.'k'u] PF i.(t) *mäxku* (eredete: *kxu baj*)
megszerez, kap: [k·a.n·om] PF i.(t) *kanom*
megszámlálhatatlan, végtelen (sok):
 [kɛ.t̂suk.'ti.am] PF mn. *ketsuktiam* (eredete: *ketsuk– -hatatlan, -hetetlen* és *tiam számol*)
megszégyenít, megaláz: [fwɪŋ s·i] PF i.(tn)
fwɪŋ si (eredete: *fwɪŋ megaláztatás, szégyen*)
megszólító eset jele: [ma] PF part. *ma*
megszúr, (meg)csíp: [sɪŋ·ap⁷] PF i.(t) *sngap*
megsért, megbánt: [ti.'sraw sej.'k·i] PF i.(t) *tisraw seyki* (összetétel ebből: *tisraw fájdalom* és *s«eyk»i csinál (műveltető)*)
megtagad, visszautasít, nem hajlandó valamire: [st·o] PF i.(tm) *sto*
megteszi; rendben; jó lesz: [t·am] PF i.(tn);
 gesz. *tam*
megvalósul, megjelenik, láthatóvá válik:
 [sr·ɛɪ] PF i.(tn) *srer*
megváltoztatott, módosított, nem eredeti állapotú: [zæ.fɪ] PF mn. *zäfi*
megy: [k·æ] PF i.(tn) *kä*
megáll: [t'·ɛj] PF ige *txey*
megállás nélkül, folyamatosan: [nɪl.ke.'ftaŋ] PF hsz. *nilleftang* (összetétel ebből: *luke nélkül* és *ftang abbahagy*)

megállás, félbe-/megszakítás, hangszalagzárhang: [ti.'ftaŋ] PF fn. *tiftang* (eredete: *ftang megáll*)
megállít: [ti.'ftaŋ s·i] PF i.(tn) *tiftang si* (eredete: *tiftang megállítás*)
megéri, értékes: [l·ɛj] PF i.(tn) *ley*
megérkezik, eljut/elér valahová: [p·a.t·ɛ] ZS ige *pate*
megérzés alapján cselekedve, találgatva:
 [ni.'ʔɛŋ] PF hsz. *n'ɛn* (eredete: *'ɛn találgatás*)
megérzés, tipp, találgatás, gyanú: [ʔɛŋ] PF fn. *'ɛn*
megül, lovagol: [m·ak.t·o] PF i.(t) *makto*
meleg: [saŋ] PF mn. *sang*
mellesleg, apropó, jut eszembe: [ni.'viŋ.kap⁷] PF hsz. *nivɪŋkap* (eredete: *vingkap eszébe jut, "beugrik"*)
mellkas: [hɛjɪ] PF fn. *heyɪ*
mellkast takaró nyaklánc: [fk'i.lɛ] PF fn. *fkxile*
mellvért (páncél): [ma.sat] PF fn. *masat*
melléknév: [sʃon.li.ʔu] PF fn. *syonli'u* (összetétel ebből: *syon tulajdonság* és *li'u szó*)
menedék: [zɔŋ.t̂seŋ] PF fn. *zongtseng* (összetétel ebből: *zong megment* és *tseng hely*)
menekül, szökik: [h·i.fw·o] PF i.(tn) *hifwo*
menetirány, irány: [sa.'lɛw.fja] PF fn. *salewfya* (eredete: *salew folytat* és *fya'o út*)
mennydörgés: [ʔɪ.p'om] PF fn. *'rrpxom*
mennyi?: [him.'t'am.pɛ] PF kérd. *hìmtxampe*
 másik alakja: *pìmtxan*
mennyi?: [pim.'t'an] PF kérd. *pìmtxan*
 másik alakja: *hìmtxampe*
mennyire összetett?: [pɛ.fjin.ɛp.'ʔaŋ] PF kérd. *pefyinep'ang* (eredete: *fyinep'ang összetettség foka*)
 másik alakja: *fyinep'angpe*
mennyire összetett?: [fjin.ɛp.'ʔaŋ.pɛ] PF kérd. *fyinep'angpe* (eredete: *fyinep'ang összetettség foka*)
 másik alakja: *pefyinep'ang*
mennyiség, összeg: [him.'t'an] PF fn. *hìmtxan*
 (összetétel ebből: *him kevés* és *txan sok*)
mentén: [ro.fa] PF told. *rofa–*
mentén, által(a), révén, keresztül: [i.læ] or [i.'læ] PF told. *ilä+*
mert: [ta.'lun(a)] PF ksz. *talun(a)* (összetétel ebből: *ta felől* és *lun ok*)
mert, „azon oknál fogva“: [ta.'wɛjk(a)] PF ksz. *taweyk(a)*

- merész, bátor:** [tɪ.ˈtstɛw.ŋaʔ] *PF* mn. *títstewnga'* (eredete: *títstew* *bátorság*, *merészség*) n.e. (pl. bátor tett)
- merészség, bátorság:** [tɪ.ˈtstɛw] *PF* fn. *títstew*
- merít (folyadékba):** [jɛm.ˈfpaj ˈs-i] *PF* i.(tn) *yemfpay si* (eredete: **yemfpay** *merítés*)
- merítés (folyadékba), bemártás:** [jɛm.ˈfpaj] *PF* fn. *yemfpay* (összetétel ebből: **yem** *rak* és **pay** *víz*)
- messze van:** [l-ɪm] *PF* i.(átn) *lìm*
- messze, távol:** [a.ˈlɪm] *PF* hsz. *alìm* (eredete: *lìm* *messze van*)
- mester:** [tsul.ˈfæ.tu] *PF* fn. *tsulfätu* (eredete: **tsulfä** *ügyesség*)
- mesterséges tárgy, ami a földtől távol és tisztán tart valamit:** [fjan] *PF* fn. *fyan*
- meztelen, ruha nélküli:** [luk.ˈpɛn] *PF* mn. *lukpen* (összetétel ebből: **luke** *nélkül* és **pen** *ruházat (gyűjtőfogalom)*)
- mező, nyílt terep, síkság:** [ˈt'a.jo] *PF* fn. *txayo*
- mi:** [aw.ˈŋa] *PF* nm. *awnga* (eredete: **ayoeng** *mi*)
- mi (beleértő):** [aj.ˈwɛŋ] *PF* nm. *ayoeng* (eredete: **oe** *én*) (**ayoenga**–szótő a told.-okhoz) *én* veletek (*én* és *ti* többen)
- mi (kizáró):** [aj.ˈo.ɛ] *PF* nm. *ayoe* (eredete: **oe** *én*) *én* övelük (*én* és *ők* többen)
- mi ketten (beleértő) (te és én):** [ˈwɛŋ] *PF* nm. *oeng* (eredete: **oe** *én*)
- mi ketten (kizáró):** [ˈmo.ɛ] *PF* nm. *moe* (eredete: **me+** *kettes szám jele* és **oe** *én*)
- mi történik? mit csinál?:** [ˈkɛm.pɛ] *PF* kérd. *kempe* másik alakja: **pehem** (eredete **kem** *tett*, *cselekedet*)
- mi történik? mit csinál?:** [pɛ.ˈhɛm] *PF* kérd. *pehem* másik alakja: **kempe** (eredete **kem** *tett*, *cselekedet*)
- Mi? (Mit?):** [ˈli.ʔu.pɛ] *PF* kérd. *li'upe* másik alakja: **peli'u**
- mi? mit? micsoda? micsodát?:** [ˈʔu.pɛ] *PF* kérd. *'upe* (összetétel ebből: **'u** *dolog* és **pe** *kérdőszó*)
- mi? mit? micsoda? micsodát?:** [pɛ.ˈu] *PF* kérd. *peu* másik alakja: **'upe**
- mialatt, amíg, miközben:** [tɛŋ.ˈkɪ] *PF* ksz. *ten-gkrr* (összetétel ebből: **teng** *megegyező* és **krr** *idő*)
- miféle?:** [ˈfnɛ.pɛ] *PF* kérd. *fnepɛ* másik alakja: **pefnel**
- miféle?:** [pɛ.ˈfnɛl] *PF* kérd. *pefnel* másik alakja: **fnepɛ**
- mikor?:** [ˈkɪ.pɛ] *PF* kérd. *krrpe* másik alakja: **pehrr** (eredete **krr** *idő*)
- mikor?:** [pɛ.ˈhɪ] *PF* kérd. *pehrr* másik alakja: **krrpe** (eredete **krr** *idő*)
- miközben, amíg, mialatt:** [tɛŋ.ˈkɪ] *PF* ksz. *ten-gkrr* (összetétel ebből: **teng** *megegyező* és **krr** *idő*)
- Milyen hőmérsékletű?:** [pɛ.som.ˈwɛw] *PF* kérd. *pesomwew* (eredete: **somwew** *hőmérséklet*)
- Milyen hőmérsékletű? (gyakoribb):** [som.ˈwɛw.pɛ] *PF* kérd. *somwewpe* (eredete: **somwew** *hőmérséklet*)
- milyen laza, milyen szoros:** [ʔɛ.ˈk'i.num.pɛ] *PF* kérd. *'ekxinumpe* (eredete: **'ekxinum** *szorosság*, *lazaság*)
- milyen laza?, milyen szoros:** [pɛ.ˈk'in.um] *PF* kérd. *pekxinum* (eredete: **'ekxinum** *szorosság*, *lazaság*)
- milyen szoros, milyen laza:** [ʔɛ.ˈk'i.num.pɛ] *PF* kérd. *'ekxinumpe* (eredete: **'ekxinum** *szorosság*, *lazaság*)
- milyen szoros, milyen laza?:** [pɛ.ˈk'in.um] *PF* kérd. *pekxinum* (eredete: **'ekxinum** *szorosság*, *lazaság*)
- milyen széles:** [pɛ.slo.ˈsnɛpˈ] *PF* kérd. *peslosnep* (eredete: **snep** *keskeny*) (másik alakja: *slosneppe*)
- milyen széles?:** [slo.ˈsnɛ.pɛ] *PF* kérd. *slosneppe* (eredete: **snep** *keskeny*) (másik alakja: *peslosnep*)
- milyen szó? :** [pɛ.ˈli.ʔu] *PF* kérd. *peli'u* másik alakja: **li'upe**
- mindazonáltal:** [tsal.su.ˈŋaj] *PF* hsz. *tsalsung-ay*
- mindegy, bármi:** [ke.ˈtsran] *PF* mn., ksz. *ketsran* (összetétel ebből: **ke** *nem* és **tsranten** *számít*)
- minden:** [ˈfra.ʔu] *PF* fn. *fra'u* (eredete: **'u** *dolog*)
- minden alkalommal, minden esetben, minden időben:** [ˈfra.lo] *PF* hsz. *fralo* (eredete: **alo** *idő*)
- minden esetben, minden alkalommal, minden időben:** [ˈfra.lo] *PF* hsz. *fralo* (eredete: **alo** *idő*)
- minden időben, minden alkalommal, minden esetben:** [ˈfra.lo] *PF* hsz. *fralo* (eredete:

- alo idő)**
- minden nap, naponta:** [fra.'tɾ] *PF* hsz. *fratrr* (eredete: **trr nap**)
- minden OK, Minden rendben:** [fraw.'zo] *PF* gesz. *frawzo* (eredete: **fra'u minden és zo jól lenni**)
- Minden rendben, minden OK:** [fraw.'zo] *PF* gesz. *frawzo* (eredete: **fra'u minden és zo jól lenni**)
- minden éjjel:** [fra.'t'on] *PF* hsz. *fratxon* (eredete: **txon éj**)
- mindenhogy:** [fra.'fja] *PF* hsz. *frafya* (összetétel ebből: **fra'u minden és fya'o út**)
- mindenhol, mindenütt:** [fra.'tsɛŋ] *PF* hsz. *fratseng* (eredete: **tseng hely**)
- mindenki:** [fra.'po] *PF* nm. *frapo* (eredete: **po ő**)
- mindennapi:** [ɛ.'tɾ] *RL* mn. *letrr* (eredete: **trr nap**)
- mindennapos, hétköznapi:** [ɛ.'tɾ.tɾ] *PF* mn. *letrrrrr* (eredete: **trr nap**)
- mindenütt, mindenhol:** [fra.'tsɛŋ] *PF* hsz. *fratseng* (eredete: **tseng hely**)
- mindig:** [fra.'kɾ] *PF* hsz. *frakrr* (eredete: **krr idő**)
- mindjárt (nem olyan hamar, mint pxiswaway):** [p'i.'jɛʔ.ɾm] *PF* hsz. *pxiyé'rìn* (összetétel ebből: **ye'rìn hamarosan és pxi éles**)
- minimum:** [hɪm.'t'ɛw] *PF* fn. *hɪmtxew* (összetétel ebből: **hɪm kevés és txew határ**)
- minimálisan, legalább:** [hɪm.'t'ɛw.vaʃ] *PF* hsz. *hɪmtxewvay* (eredete: **hɪmtxew minimum**)
- mint a na'vik, na'viul:** [ni.'naʔ.vi] *PF* hsz. *nì-Na'vi* (eredete: **Na'vi a Nép**)
- mint ez a dolog, olyan:** [na.'fi.'ʔu] *PF* mn. *nafi'u* (összetétel ebből: **na olyan, mint és fi'u ez**)
- mint mi (köznapi beszédben:** [naj.'wɛŋ]): [ni.'aj.'wɛŋ] *PF* hsz. *nìayoeng* (eredete: **ayoeng mi (beleértő)**)
- mint mindig:** [ni.'fra.'kɾ] *PF* hsz. *nìfrakrr* (eredete: **frakrr mindig**)
- mint pxiswaway), mindjárt (nem olyan hamar:** [p'i.'jɛʔ.ɾm] *PF* hsz. *pxiyé'rìn* (összetétel ebből: **ye'rìn hamarosan és pxi éles**)
- mint, ugyanúgy (mint) (hasonló cselekedet):** [ni.'tɛŋ.'fja] *PF* hat. *nìtengfya* (eredete: **tengfya úgy mint (ksz.)**)
- mint..., ... szerepében:** [sko] *PF* told. *sko+*
- mint/ahogy, -ként, akként/úgy...:** [na] *PF* esz. *na-*
- mint/ahogy, ként, akként/úgy...:** [p'ɛl] *PF* told. *pxel-*
- mint:** [rɛ.'nu] *PF* fn. *renu*
- mintha kockán forogna az élete., Úgy:** [nɛm.'rɛj] *PF* hsz.,gesz. *nemrey* (eredete: **emrey túlél**)
- mire, amíg, addigra:** [li.'srɛ] *PF* hsz. *lisre+* (összetétel ebből: **li már és sre+ előtt**)
- miért?:** [lum.'pɛ] *PF* kérd. *lumpe* másik alakja: **pelun**
- miért?:** [pɛ.'lun] *PF* kérd. *pelun* másik alakja: **lumpe**
- moha:** [pɾ.'w] *PF* fn. *prrwll* (összetétel ebből: **prnren csecsemő és 'ewll növény**)
- mohó, falánk:** [t'a.'nɛw] *PF* mn. *txanew* (összetétel ebből: **txan sok és new akar**)
- mohóság, falánkság:** [ti.'t'a.'nɛw] *PF* fn. *títxanew* (eredete: **txanew falánk, mohó**)
- mond:** [p.'ɛŋ] *PF* i.(t) *peng*
- mondani sem kell, természetesen:** [kɛ.zɛm.pl.'t'ɛ] *PF* hsz. *kezempltɛ* (összevonás: **ke+zene+pivlltɛ**)
- mondat:** [li.'ʔu.kiŋ] *PF* fn. *li'ukìng* (összetétel ebből: **li'u szó és kìng fonal111**)
- mos:** [j.'ur] *PF* i.(t) *yur*
- mosdó, WC (a Földön):** [fɪŋæʔ.'tsɛŋ] *PF* fn. *fngä'tseng* (összetétel ebből: **fngä' könnyít magán és tseng hely**)
- mosdó, WC (a Földön):** [mo a 'fɪŋæʔ] *PF* fn. *mo a fngä'* (összetétel ebből: **mo bekerített terület és (a) fngä' könnyít magán**)
- mosoly:** [lɾ.'tokʔ] *PF* fn. *lrrtok*
- mosolyog:** [lɾ.'tokʔ 's:i] *PF* i.(tn) *lrrtok si* (eredete: **lrrtok mosoly**)
- most:** [sɛtʔ] *PF* hsz. *set*
- mostantól (a jövőben):** [ka:j] *PF* told. *kay-*
- mostanában, jelenleg:** [ni.'fkɾ] *PF* hsz. *nìfkrr* (eredete: **fikrr most**)
- mozgat, (meg)mozdít:** [ʔ.æ.'ɾ.ɪpʔ] *PF* i.(t) *'ärìp*
- mozgásba hoz, (meg)hajt:** [sp.'u.l'ɛ] *PF* i.(t) *spule*
- mozog:** [ɾ.'ikʔ] *PF* i.(tn) *rikx*
- mulatságos történet, vicc:** [haŋ.'vur] *PF* fn. *hangvur* (összetétel ebből: **hangham nevet és vur történet**)

mulattató, humoros, vicces: [ʔi.pu] *PF* mn. *'ipu*
munka: [ti.'kaŋ.kɛm] *PF* fn. *tikangkem* (eredete: **kem** *cselekvés, tett*)
mutat: [w.m.'t'u] *PF* i.(t) *wìntxu*
mutat, jelez: [v.·] *PF* i.(tn), i.(t) *vll*
már: [li] *PF* *hsz. li*
már, korábban: [sɛ.'kɿ] *PF* *hsz. srekr* (összetétel ebből: **sre** *előtt* és **krr** *idő*)
más: [ʔa.hɛ] *PF* nm. *lahe*
más: [kɛ.tɛŋ] *PF* mn. *keteng* (összetétel ebből: **ke** *nem* és **teng** *megegyező*)
más szóval, azaz hogy: [ʔa.lu] *PF* *ksz. alu* (eredete: **a** *a melléknévjelző* és **lu** *van*) (toldalékokhoz)
más, másik ember vagy dolog: [ʔa.pɔ] *PF* nm. *lapo* (összetétel ebből: **lahe** *más* és **po** *ő*)
másik ember vagy dolog, más: [ʔa.pɔ] *PF* nm. *lapo* (összetétel ebből: **lahe** *más* és **po** *ő*)
második (sorszámnev): [mu.vɛ] *PF* mn. *muve* (eredete: **mune** *kettő*)
másodperc, kis pillanat: [swaw.'tsjip] *PF* fn. *swawtsyip* (eredete: **swaw** *pillanat*)
másodperc, nagyon rövid idő: [hi.kɿ] *PF* fn. *hikrr* (összetétel ebből: **hì'i** *kis* és **krr** *idő*)
mászva: [ni.'tsjil] *PF* *hsz. nìtsyil* (eredete: **tsyil** *mászik*)
mászás, megmászás: [sæ.'tsjil] *PF* fn. *sätsyil* (eredete: **tsyil** *mászik*)
még (fokozósó): [kɛŋ] *PF* *hsz. keng*
még mindig: [mi] *PF* *hsz. mi*
méltó, érdemes: [p'an] *PF* mn. *pxan*
mély (fizikailag): [t'uk'] *PF* mn. *txukx*
méreg: [t'um] *PF* fn. *txum*
méret: [tsawl.'hiʔ] *PF* fn. *tsawlhì'* (összetétel ebből: **tsawl** *nagy (méret)* és **hì'i** *kis (méret)*)
mérges rovar tárolására, kőedény: [ɛ.'p'aŋ] *PF* fn. *ɛpxang*

N

(nyilvános) beszélő, szónok: [ft'u.'li.ʔu.ju] *PF* fn. *ftxulì'uyu* (eredete: **ftxulì'u** *szónokol, beszédet mond*)
-nál/-nél: [ɾɔ] *PF* *esz. ɾɔ+*
a nantang üvöltése, vonyítás: [ŋu.waŋ] *PF* fn. *nguway* (eredete: **way** *dal*)
a na'vikkal mint néppel kapcsolatos: [lɛ.'naʔ.vi] *PF* *hsz. leNa'vi* (eredete: **Na'vi**

mérgesen, dühösen: [ni.'sti] *PF* *hsz. nìsti* (eredete: **sti** *dühöng*)
mérgező: [t'um.ŋaʔ] *PF* mn. *txumnga'* (eredete: **txum** *méreg* és **nga'** *tartalmaz*)
mérkőzés: [sæ.'wæ.sul.'tsjip] *PF* fn. *säwäsultsyip* (eredete: **säwäsul** *verseny*)
mérsékelt, enyhe, kellemes: [tsja.fɛ] *PF* mn. *tsyafe*
mód, ösvény, út: [fja.ʔɔ] *PF* fn. *fya'o*
módjára, módon, -mód: [ni.'fja.ʔɔ] *PF* *hsz. nìfya'o* (eredete: **fya'o** *mód*)
módon, módjára, -mód: [ni.'fja.ʔɔ] *PF* *hsz. nìfya'o* (eredete: **fya'o** *mód*)
módosított, megváltoztatott, nem eredeti állapotú: [zæ.fi] *PF* mn. *zäfi*
módszer, rendszer, eljárás, folyamat: [vɛ.fja] *PF* fn. *vefya* (összetétel ebből: **ve'o** *rend, rendezettség* és **fya'o** *mód, módszer*)
móka, izgalom: [ti.'ʔoʔ] *PF* fn. *tì'o'* (eredete: **'o'** *izgalmas*)
mókás, izgalmas: [ʔoʔ] *PF* mn. *'o'*
mögött: [u.o] *PF* told. *uo-*
múlt: [ftaw.'nɛm.kɿ] *PF* fn. *ftawnemkrr* (összetétel ebből: **ft«awn»em** *elhalad (vmi. mellett)* (*befejezett melléknévi igenévi alak*) és **krr** *idő*)
múlt hétvége: [mun.tɿ.am] *PF* fn. *muntrram* (eredete: **muntr** *hétvége*)
múlt hónap: [vo.sp'i.'am] *PF* fn. *vospxiam* (eredete: **vospxi** *hónap*)
Múlt éjjel: [t'o.'nam] *PF* *hsz. txonam* (eredete: **txon** *éj* és **ham** *előző*)
múltkor: [ha.'ma.lo] *PF* *hsz. hamalo* (összetétel ebből: **ham** *előző* és **alo** *idő*)
művész (vizuális): [rɛl.'tse.o.tu] *PF* fn. *reltseotu* (eredete: **reltseo** *vizuális művészet*)
művész (általános értelemben): [tse.o.tu] *PF* fn. *tseotu* (eredete: **tseo** *művészet*)
művészet: [tse.o] *PF* fn. *tseo*

a Nép)

na'vi bőr-kék: [taʔ.lɛ.ŋɛ.an] *PF* mn. *ta'lengɛan* (összetétel ebből: **ta'leng** *bőr* és **ean** *kék*)
nagy: [a.'p'a] *PF* mn. *apxa* n.e.
nagy ember, hős: [nawm.tu] *PF* fn. *nawmtu* (eredete: **nawm** *nagy*)
nagy tett, hőstett, teljesítmény: [sæ.'ɾo.ʔa] *PF* fn. *säro'a*

- nagy tettét hajt végre:** [sæ.'to.ʔa s-i] _{PF} i.(tn) *säro'a si* (eredete: **säro'a nagy tett**)
- nagy öröm:** [law.nol] _{PF} fn. *law nol*
- nagy, magas:** [tsawl] _{PF} mn. *tsawl* cs.sz.
- nagy, nemes:** [nawm] _{PF} mn. *nawm*
- nagyban, nagyon:** [ni.'p'a:j] _{PF} hsz. *nipxay* (eredete: **pxay sok**)
- nagygyűlés, konferencia:** [tsawl.ul.'t'a] _{PF} fn. *tsawlultxa* (összetétel ebből: **tsawl nagy** és **ultxa találkozó**)
- nagyjából kerek forma, kör, ovális:** [ko.ʔon] _{PF} fn. *ko'on* (eredete: **koum kerekített** és **'on alak**)
- nagyon:** [ni.'t'an] _{PF} hsz. *nixan* (eredete: **txan sok**)
- nagyon forró:** [t'a.som] _{PF} mn. *txasom* (eredete: **txan sok** és **som forró**)
- nagyon hideg:** [t'a.wew] _{PF} mn. *txawew* (eredete: **txan sok** és **wew hideg**)
- nagyon régi, ősi:** [t'an.lal] _{PF} mn. *txanlal* (összetétel ebből: **txan sok** és **lal régi**)
- nagyon rövid idő, másodperc:** [hi.kɿ] _{PF} fn. *hikrr* (összetétel ebből: **hi'i kis** és **krr idő**)
- nagyon, nagyban:** [ni.'p'a:j] _{PF} hsz. *nipxay* (eredete: **pxay sok**)
- nagyrészt, többség, legtöbb:** [t'am.'p'i] _{PF} fn. *txampxi* (eredete: **txan sok**)
- nap (napszak):** [tɿ] _{PF} fn. *trr*
- nap (égitest):** [tsaw.kɛ] _{PF} fn. *tsawke*
- nap-éj változás Pandorán, egy pandorai nap:** [tɿ.t'on] _{PF} fn. *trrtxon* (összetétel ebből: **trr nap** és **txon éj**)
- napi szinten, rendszeresen:** [ni.'tɿ.tɿ] _{PF} hsz. *nitrtrtr* (eredete: **trr nap**)
- napkelte után:** [tɿ.'ʔoŋ.maw] _{PF} fn. *trr'ongmaw* (összetétel ebből: **trr'ong hajnal** és **maw után**)
- napkelte, hajnal:** [tɿ.'ʔoŋ] _{PF} fn. *trr'ong* (összetétel ebből: **trr nap** és **'ong kinyílik**)
- naplemente után, alkony, sötétedés előtti időszak:** [t'on.'ʔoŋ.maw] _{PF} fn. *txon'ongmaw* (összetétel ebből: **txon'ong naplemente** és **maw után**)
- naplemente, napszállta:** [t'on.'ʔoŋ] _{PF,Prtr} fn. *txon'ong* (összetétel ebből: **txon éj** és **'ong kinyílik**)
- naponta, minden nap:** [fa.'tɿ] _{PF} hsz. *fratrr* (eredete: **trr nap**)
- napszállta, naplemente:** [t'on.'ʔoŋ] _{PF,Prtr} fn. *txon'ong* (összetétel ebből: **txon éj** és **'ong kinyílik**)
- narancssárga:** [t'ɛp.tun] _{PF} mn. *txeptun* (összetétel ebből: **txep tűz** és **tun piros, narancs**)
- narancssárga, piros:** [tun] _{PF} mn. *tun*
- nasi, falat, rágcsa:** [tsjɛj] _{PF} fn. *tsyey*
- na'viul, mint a na'vik:** [ni.naʔ.vi] _{PF} hsz. *nə-Na'vi* (eredete: **Na'vi a Nép**)
- ne! (tiltószó):** [ɾæ.'ʔæ] _{PF} part. *rə'ü*
- nedves, nyirkos, páras:** [pa.j.ŋaʔ] _{PF} mn. *paynga'* (eredete: **pay víz** és **nga' tartalmaz**)
- negyedik (sorszámnev):** [tsi.vɛ] _{PF} mn. *tsiwe* (eredete: **tsing négy**)
- nehéz, bonyolult:** [ŋæ.zikʔ] _{PF} mn. *ngäzik*
- nehéz, súlyos (fizikai értelemben):** [ku.ʔupʔ] _{PF} mn. *ku'up*
- nehézség, probléma:** [ti.ŋæ.zikʔ] _{PF} fn. *ting-äzik* (eredete: **ngäzik nehéz**)
- nekivág, valamely kihívásra felkészül:** [s.a] _{PF} i.(tn) *sa*
- nektár:** [tsmi] _{PF} fn. *tsmi*
- nektárlámpás, hólyaglampa:** [tsmi.snɿ] _{PF} fn. *tsmishrr* (összetétel ebből: **tsmi nektár** és **nrr ragyog**)
- nem:** [kɛ] _{PF} hsz. *ke*
- nem (főnév előtt):** [kɛ.a] _{PF} mn. *kea*
- nem (tagadás):** [kɛ.he] _{PF} hsz. *kehe*
- nem csak:** [kɛn.'ʔaw] _{PF} hsz. *ken'aw* (összetétel ebből: **ke nem** és **nə'aw csak**)
- nem eredeti állapotú, módosított, megváltoztatott:** [zæ.fi] _{PF} mn. *zäfi*
- nem fizikailag, erős (érzelmileg, lelkileg, magabiztos):** [sej.'k'ɛl] _{PF} mn. *seykxel*
- nem hajlandó valamire, megtagad, visszautasít:** [st.o] _{PF} i.(tm) *sto*
- nem határtalan, véges:** [t'ɛw.ŋaʔ] _{PF} mn. *txewnga'* (összetétel ebből: **txew határ** és **nga' tartalmaz**)
- nem helyes, helytelen, téves:** [kɛ.'jawɿ] _{PF} mn. *keyawɿ* (összetétel ebből: **ke nem** és **eyawɿ helyes**)
- nem más forrásból származó, eredeti, egyedi:** [ɛ.'tsim] _{PF} mn. *letsim* (eredete: **tsim forrás**)
- nem szabad, tilos:** [z.ɛŋ.kɛ] _{PF} i.(tnm) *zenke* (összetétel ebből: **zene kell** és **ke nem**)
- nem szükséges:** [kɛn.'zen] _{PF} mn. *kenzen* (összetétel ebből: **ke nem** és **nizen kell**)
- nem tömör, üreges:** [mo.məkʔ] _{PF} mn. *momek*

nem üreges, tömör: [vawtʰ] PF mn. *vawt*
nemes, nagy: [nawm] PF mn. *nawm*
nevet, kacag: [h·aŋ.h·am] PF i.(tn) *hangham*
nincs többszáma), étel, ennivaló
(gyűjtőnév): [ʃju.vɛ] PF fn. *syuwe*
nos (bevezető szó társalgásnál): [tʃɛ] PF part.
tse
nosza!: [ko] PF part. *ko*
nulla, 0: [kɛw] PF szám *kew*
nyak: [pɛwn] PF fn. *pɛwn*
nyelv: [liʔ.fja] PF fn. *liʔfya* (összetétel ebből:
liʔu szó és *fyaʔo* út w)
nyelv (testrészt): [ftʰi] PF fn. *ftxi*
nyelvcsoporth, nyelvhasználók: [liʔ.fja.o.ʔoʔ]
 PF fn. *liʔfyaoloʔ* (összetétel ebből: *liʔfya ny-*
elv és *oloʔ klán*)
nyelvet illető, nyelvi: [lɛ.liʔ.fja] PF mn.
leliʔfya (eredete: *liʔfya nyelvo*)
nyelvhasználók, nyelvcsoporth: [liʔ.fja.o.ʔoʔ]
 PF fn. *liʔfyaoloʔ* (összetétel ebből: *liʔfya ny-*
elv és *oloʔ klán*)
nyelvi elem, kifejezés: [liʔ.fja.vi] PF fn.
liʔfyavi (eredete: *liʔfya nyelvo*)
nyelvi, nyelvet illető: [lɛ.liʔ.fja] PF mn.
leliʔfya (eredete: *liʔfya nyelvo*)
nyer: [j·o.ʔ·aʔ] PF i.(t) *yoraʔ*
nyereség, előny, haszon: [ʔsan.kum] PF fn.
tsankum (összetétel ebből: *tsanʔul javul* és
kum eredmény)
nyereséges, előnyös, hasznos: [ʔsan.kum.ŋaʔ]
 PF mn. *tsankumŋaʔ* (eredete: *tsankum*
előny, haszon, nyereség)
nyerés, győzelem: [ti.joʔ.raʔ] PF fn. *tijoraʔ* (ere-
 dete: *yoraʔ nyer*)
nyilvános beszéd: [ti.ftʰu.li.ʔu] PF fn. *tiftx-*
ulʔu (eredete: *ftxulʔu szónokol, beszédet*
mond)
nyirkos szagú (nem állati), rothadó fa és le-
velek szagára emlékeztető: [ŋɛtʰ] PF mn.
nɛt
nyirkos, nedves, párás: [paj.ŋaʔ] PF mn.
payŋaʔ (eredete: *pay víz* és *ŋaʔ tartalmaz*)
nyitott, tiszta (pl.: felhőtlen ég): [pi.ʔakʰ] PF
 mn. *piak*
nyolc, 8: [vol] PF szám *vol*
nyolcadik: [ʔvol.vɛ] PF mn. *volve* (eredete: *vol*
nyolc)(sorszámnév)
nyomatékkal, különösen, féélreérthet-
lenül: [ni.pʰi] PF hsz. *nipxi* (eredete: *pxi*

éles)
nyomon követ: [s·utʰ] PF i.(t) *sutx*
nyugalom! elég (legyen)! csitulj! semmi baj!
 [tam ʔtam] M gesz. *tam tam*
nyugodalmos, derűs, kellemes: [lɛ.ʔpɔm] PF
 mn. *lefpom* (eredete: *fpom boldogság, béke*)
 n.e.
nyugodt: [ma.ʔwɛj] CM mn. *maɔwey*
nyugodtan, békésen: [nim.ʔwɛj] PF hsz.
nimwey (eredete: *mawey nyugodt*)
nyugodtan, ráérősen: [ni.ʔtʰi.lu.kɛ] PF hsz.
nixiluke (összetétel ebből: *txi sietség* és *lu-*
ke nélkül)
nyugtalanító, aggasztó: [ʃŋu.ŋaʔ] PF mn.
sngungaʔ (eredete: *sngum aggodalom*)
nyíl(vessző): [swi.ʔzaw] PF fn. *swizaw*
nyílpuska, számszerij: [ʔska.lɛpʰ] PF fn. *tska-*
lep
nyílt terep, mező, síkság: [tʰa.jo] PF fn. *txayo*
nyúl (valamiért): [w·o] PF i.(t) *wo*
nyúlós, kocsonyás, sűrű: [kʰum] PF mn. *kxum*
ntesz, csinál, összetett igékben szerepel: [s·i]
 PF si képző toldalék
négy, 4: [ʔsiŋ] PF szám *tsing*
néhány, egy kevés: [ʔa.ʔaw] PF mn. *aʔaw*
 (egyesszámú, megszámlálható főnevekkel)
néhány, kevés: [hol] PF mn. *hol*
nélkül(e): [ʔlu.kɛ] PF told. *luke-*
némaság, csend: [ti.ʔfnu] PF fn. *tifnu* (eredete:
fnu elcsendesül)
néprétegek megmozdulása: [ŋr.po.ŋu] PF fn.
ngrrpongu (összetétel ebből: *ngrr gyökér* és
pongu csoport)
név: [ʔstʰo] PF fn. *tstxo*
növekedés: [ti.ʔʔul] PF fn. *tʔul*
növekvő mértékben, egyre inkább:
 [ni.ʔʔul.ʔʔul] PF hsz. *nʔulʔul* (eredete: *ʔul nö-*
vel)
növel: [ʔ·ul] PF i.(tn) *ʔul*
növény: [ʔɛ.w] PF fn. *ewll*
nő: [tu.ʔtɛ] PF fn. *tuté* (eredete: *tute személy*)
nő, nőstény: [ʔfnɛ.lɛ] PF fn. *fnɛle* (eredete: *fnɛl*
fajta)
női hitves, feleség: [mun.ʔtʰa.tɛ] PF fn. *muntx-*
ate (eredete: *muntxatu hitves*)
női-, nőstény-: [lɛ.ʔfnɛ.lɛ] PF mn. *lefnɛle* (ere-
 dete: *fnɛle nőstény, nő*)
nőni: [ʔsawl ʔsl·u] PF i.(tn) *tsawl slu* (összetétel
 ebből: *tsawl nagy* és *slu válni vmivé*)

nőstény, nő: [ʰnɛ.ɛ] *PF* fn. *fnele* (eredete: **fnel fajta**)

nőstény-, női-: [ɛ.ʰnɛ.ɛ] *PF* mn. *lefnele* (ere-

dete: **fnele nőstény, nő**)

O

-on/-en/-ön, bent, benne, rajta, -ban/-ben:
[mi] *PF* *ESZ. mī+*

oda vonatkozót mond, értekezik, beszél valamiről: [l·awkʰ] *PF* i.(t) *lawk*

odabent, belseje, belül: [ʰmi.fə] or [mi.ʰfə] *PF* fn., *HSZ. mīfa*

odaerősít, leköt(öz): [j·æŋ] *PF* i.(t) *yän*

odafigyel, vigyáz, óvatosan cselekszik: [ʰna.ri s·i] *PF* i.(tn) *nari si* (eredete: **nari szem**)

odakint: [kæ.ʰsa.tɕɛŋ] *PF* *HSZ. käsatseng* (összetétel ebből: **kä megy** és **tseng hely**)

ok, indok: [lun] *PF* fn. *lun*

ok, indok: [o.ʰɛjkʰ] *PF* fn. *oeyk*

okos, eszes, értelmes: [ʰka.nu] *PF* mn. *kanu* *CS.SZ.*

okosan, intelligensen: [ni.ʰka.nu] *PF* *HSZ. nīka-nu* (eredete: **kanu okos**)

okoskodó (személy), kötekedő: [ɛ.wæ.ʰtɛ] *PF* mn. *lewäte* (eredete: **wäte vitatkozik**)

oktató jellegű, értelmes, tanulságos: [ʰral.ŋaʔ] *PF* mn. *ralngaʰ* (összetétel ebből: **ral jelentés** és **ngaʰ tartalmaz**)

oké, aha, ja: [sran] *PF* *HSZ., GESZ. sran*

oldal(a): [ʰpa.ʔo] *PF* fn. *paʰo*

oldal, vonás, jellegzetesség, tulajdonság, ismertetőjel, jellemvonás, külső megjelenség, tulajdonság: [sjon] *PF* fn. *syon*

olvas (e.g. az erdőt), érzékelés útján tudást szerez valamiről: [i.ʰn·an] *PF* i.(t) *inan* (a hangsúly az első szótagra kerül, ha infixet kap)

olvasva: [ʰni.nan] *PF* *HSZ. ninan* (eredete: **inan olvas**)

olvasás: [ʰti.nan] *PF* fn. *tinan* (eredete: **inan olvas**)

olyan amilyen, középszerű: [kɛ.ʰsran] *PF* mn. *kesran* (összetétel ebből: **ke nem** és **sran igen**) (Ennek a szónak a származása nem

teljesen egyértelmű. Lehet, hogy eredetileg kesrankekehe volt, szó szerint 'nem igen, nem nem,' arra vonatkozóan hogy valami jól vagy rosszul sikerült. Idővel lerövidült kesran-ra, jelentése pedig kibővült, és középszerűséget is kifejez.)

olyan módon, úgy: [tsa.ʰfja] *PF* nm. *tsafya* (összetétel ebből: **tša- az** és **fyaʰo mód**)

olyan érzés/szagú/ízű/ mint... , úgy néz ki/hangzik mint...: [fk·an] *PF* i.(tn) *fkan*

olyan, mint ez a dolog: [na.fi.ʰʔu] *PF* mn. *nafiʰu* (összetétel ebből: **na olyan, mint** és **fiʰu ez**)

olyanképpen (helyzetből adódó hasonlóság), (ugyan)úgy, ahogy/mint...; ahogy: [ʰtɛŋ.fja] *PF* *KSZ. tengfya* (összetétel ebből: **teng megegyező** és **fyaʰo út**)

optimálisan, legjobban: [ni.ʰswɛj] *PF* *HSZ. nīswɛy* (eredete: **swɛy legjobb**)

orca, arc: [flawm] *PF* fn. *flawm*

orca, arc, ábrázat: [kɛj] *PF* fn. *key*

orr: [ʰon.tu] *JC* fn. *ontu*

orrgyűrű: [ʰon.tsaŋ] *PF* fn. *ontsang* (összetétel ebből: **ontu orr** és **tsang testékszer**)

orvosság, gyógyszer: [ʰʔum.tsa] *PF* fn. *ʰumtsa*

osztályterem: [ʰnum.tɕɛŋ.vi] *PF* fn. *numtsengvi* (eredete: **numtseng iskola**)

osztálytárs, egy osztály tagja: [nu.mul.ʰtʰa.tu] *PF* fn. *numultxatu* (eredete: **numultxa tanóra**)

ott, az(on) a hely(en): [tsa.ʰtɕɛŋ] or [ʰtsa.tɕɛŋ] *PF* mut.n., fn. *tsatseng* (összetétel ebből: **tša az** és **tseng hely**)

otthon, ház: [ʰkɛl.ku] *PF* fn. *kelku*

ovális, kör, nagyjából kerek forma: [ʰko.ʔon] *PF* fn. *koʰon* (eredete: **koum kerekített** és **ʰon alak**)

P

pad, szék, bármely egyéb ülőalkalmatosság:
[sɛjn] *PF* fn. *seyn* (eredete: **säʰo eszköz** és

heyn ül)

panasz: [sæ.lɛjm.ʰfɛʔ] *PF* fn. *säleymfɛʰ* (eredete:

- leymfe'** *panaszkodik*
- panaszkodik:** [l·ɛj·m·'fɛʔ] _{PF} i.(tn) *leymfe'* (összetétel ebből: **leym** *kiált* és **fe'** *rossz*)
- panaszkodás:** [ti.lɛj·m·'fɛʔ] _{PF} fn. *tileyymfe'* (eredete: **leymfe'** *panaszkodik*)
- parancsnok, főnök:** ['k'im·ju] _{PF} fn. *kxìmyu* (eredete: **kxìm** *parancsol*, *utasít*)
- parancsol, utasít:** [k'·im] _{PF} i.(t) *kxìm*
- parancsolás, utasítás:** [ti.'k'im] _{PF} fn. *tikxìm* (eredete: **kxìm** *parancsol*, *utasít*)
- partvonal:** [paj.'t'ɛw] _{PF} fn. *paytxew* (összetétel ebből: **pay** *víz* és **txew** *határ*)
- parányi, kicsi, apró:** [hi.'ʔi] _{PF} mn. *hì'i*
- parázs, hamu:** [t'ɛ.pi.va] _{PF} fn. *txepiva* (eredete: **txep** *tűz* és **ilva** *csepp*)
- patak, folyam, vízfolyás:** [paj.fja] _{PF} fn. *payfya* (összetétel ebből: **pay** *víz* és **fya'o** *út*)
- pazarlás:** [ti.'ʔal] _{PF} fn. *tì'al* (eredete: **'al** *pazarol*)
- pazarló:** [lɛ.'ʔal] _{PF} mn. *le'al* (eredete: **'al** *pazarol*) n.e.
- pazarlóan:** [ni.'ʔal] _{PF} hsz. *nì'al* (eredete: **'al** *pazarol*)
- pazarol:** [ʔ·al] _{PF} i.(t) *'al*
- pehely, csepp, szilánk:** [il.va] _{PF} fn. *ilva*
- perem, kerület, határ:** [p'aw.pa] _{PF} fn. *pxawpa* (összetétel ebből: **pxaw** *körüli* és **pa'o** *oldal*)
- perem, szint, fok, széle valaminek:** [ji] _{PF} fn. *yì* (Használható képletesen is, bármilyen mérhető dologra, aminek szintje vagy foka lehet; magasság, mélység, vízszint, hőmérséklet, tehetség, düh, stb.)
- piercing/testékszer:** [tsaŋ] _{PF} fn. *tsang*
- pihenni:** [ts·u.'t·ok'] _{PF} i.(t) *tsurokx*
- pihenés, rövid szünet, relaxáció:** [ti.'sjor.tsjip'] _{PF} fn. *tisjortsyip* (eredete: **syor** *relaxál*)
- pillanat:** [swaw] _{PF} fn. *swaw*
- piros:** [fɛj.paj.tun] _{PF} mn. *reypaytun* (összetétel ebből: **reypay** *vér* és **tun** *piros, narancs*)
- piros / narancs szín:** [tun.pin] _{PF} fn. *tumpin* (összetétel ebből: **tun** *piros, narancssárga* és **'opin** *szín*)
- piros, narancssárga:** [tun] _{PF} mn. *tun*
- polc:** [fjan.ji] _{PF} fn. *fyanyì* (összetétel ebből: **fyán** *mesterséges tárgy, ami a földtől távol és tisztán tart valamit* és **yì** *szint*)
- pompás, ízletes, bőséges:** [fwaŋ] _{PF} mn. *fwang*
- ponchó, köpeny, kendő:** [ʔa.fɛ] _{PF} fn. *'are*
- por (a levegőben):** [fwop'] _{PF} fn. *fwopx* (eredete: **fwep** *por* és **pìwopx** *felhő*)
- por (felületen):** [fwɛp'] _{PF} fn. *fwep*
- post script, addition:** [ti.'suŋ] _{LN} fn. *tìsung* (eredete: **sung** *add*)
- pozitív hozzáállás, lelkesedés:** [ti.'soʔ.ha] _{PF} fn. *tìso'ha* (eredete: **so'ha** *lelkesnek lenni*)
- precíz, finom, részletes, bonyolult (dolog):** [hi.'no] _{PF} mn. *hìno*
- preferál, jobban szeret:** [nul.'n·ɛw] _{PF} i.(tm) *nulnew* (eredete: **new** *akar*)
- prefixum:** [ɛ.o.li.ʔu.vi] _{PF} fn. *eolì'uvi* (eredete: **eo-** *elő-* és **lì'u** *szó*)
- probléma, nehézség:** [ti.'ŋæ.zik'] _{PF} fn. *tìng-äzik* (eredete: **ngäzik** *nehéz*)
- préda, zsákmány:** [smaɾ] _{PF} fn. *smar*
- próba(tétel):** [ti.'fmɛ.tok'] _{PF} fn. *tìfmetok* (eredete: **fmetok** *próbára tesz*)
- próba, kísérlet:** [ti.'fmi] _{PF} fn. *tìfmi* (eredete: **fmi** *megpróbál*)
- próba, kísérlet:** [sæ.'fmi] _{PF} fn. *säfmi* (eredete: **fmi** *megpróbál*)
- próbára tesz, tesztel:** [fm·ɛ.t·ok'] _{PF} i.(t) *fmetok*
- puha (tárgy):** [hɛw.nɛ] _{PF} mn. *hewne*
- pusztítás:** [ti.ska.'ʔa] _{PF} fn. *tìska'a* (eredete: **ska'a** *pusztít*)
- páfrány:** [i.'p'a] _{RL,PF} fn. *ipxa*
- pálca:** [vul.tsjip'] _{PF} fn. *vultsyip* (eredete: **vul** *faág*)
- pálca, bot:** [swɛk'] _{PF} fn. *swek*
- pánikba esik:** [l·op'] _{PF} i.(tn) *lopx*
- pár:** [mun.sna] _{PF} fn. *munsna* (eredete: **mune** *kettő* és **sna'o** *készlet, csoport*)
- pára, köd, gőz:** [ja.paj] _{PF} fn. *yapay* (összetétel ebből: **ya** *levegő* és **pay** *víz*)
- párosodik, szeretkezik (valakivel):** [mun.'t'a's·i] _{PF} i.(tn) *muntxa si* (eredete: **muntxa** *egyesült*)
- párvás, házasság:** [ti.mun.'t'a] _{PF} fn. *tìmuntxa* (eredete: **muntxa** *egyesült*)
- párás, nedves, nyirkos:** [paj.ŋaʔ] _{PF} mn. *paynga'* (eredete: **pay** *víz* és **nga'** *tartalmaz*)
- példa:** [ti.'kɛ.noŋ] _{PF} fn. *tikenong* (eredete: **kenong** *példát mutat*)
- példát mutat, elől jár:** [k·ɛ.n·oŋ] or [kɛ.n·oŋ] _{PF} i.(tn) *kenong* (összetétel ebből: **ke** *nem* és **nong** *követ*)

például: [nat. 'kɛ.noŋ] *PF* ksz. *natkenong* (összetétel ebből: **na** *mint* és **tikenong** *példa*)
péntek: [tɿ. 'pu.ve] *PF* fn. *trpuve* (összetétel

ebből: **trr** *nap* és **puve** *hatodik*)
pörget, forgat: [k.ɪm] *PF* i.(t) *kɪm* **Pol** *rumit*
kolim *Pörgette a labdát*

R

(rovárszárnyból készült, védőszemüveg, fából faragott, stb.): [ʔɛn.tɛn] *PF* fn. *renten*
-ról/-ről, vonatkozóan, illetően: [tɛ. 'ri] *PF* told. *teri-*

ragadozó: [ʔaɾ.ni.o.ang] *PF* fn. *tarnioang* (összetétel ebből: **taron** *vadászik* és **ioang** *állat*)

ragyog, fénylik: [n.ɿ] *PF* i.(tn) *nrr*

ragyogás, fény, lámpa: [sæ. 'nɿ] *PF* fn. *sänrr* (eredete: **nrr** *ragyog, fénylik*)

rajongó(ja vminek): [ʔan. 'soʔ.ha.ju] *PF* fn. *txanso'hayu* (összetétel ebből: **txan** *sok* és **so'ha** *lelkessedni*)

rajongó(ja vminek) (társalgási nyelvben): [ʔso.ju] *PF* fn. *so'yu*

rajta, bent, benne, -ban/-ben, -on/-en/-ön: [mi] *PF* esz. *mì+*

rajta, rá: [sm] *PF* esz. *sìn-*

rajzkréta: [ʔo.pin.vul.ʔsɿpʔ] *PF* fn. *'opinvultsyip* (összetétel ebből: **'opin** *szín* és **vultsyip** *pálca*)

rajzkréta: [ʔpin.vul] *PF* fn. *pinvoul* (összetétel ebből: **'opin** *szín* és **vul** *faág*) *'opinvultsyip* rövid alakja

rajzol, illusztrál: [w.ɛjn] *PF* i.(t) *weyn*

rak, helyez: [j.ɛm] *PF* i.(t) *yem*

rakás, készlet, csoport, halom: [ʔsna.ʔo] *PF* fn. *sna'o* n.e.

redszerez, rendbe rak: [ve.zɛj. 'ko] *PF* i.(t) *vezeyko* (eredete: **vezo** *rendben lenni*)

reggel: [ʔɛ.won] *PF* fn. *rewon*

rejtve, titokban, rejtőzve: [ni. 'wan] *PF* hsz. *nìwan* (eredete: **wan** *elrejt*)

rejtvény, rejtély, talány, titokzatosság: [ʔiŋ.jɛn.ʔsim] *PF* fn. *ingyentsim* (összetétel ebből: **ingyen** *titokzatosság* *érzése* és **tsim** *forrás*)

rejtély, talány, rejtvény, titokzatosság: [ʔiŋ.jɛn.ʔsim] *PF* fn. *ingyentsim* (összetétel ebből: **ingyen** *titokzatosság* *érzése* és **tsim** *forrás*)

rejtélyes módon, titokzatosan: [ʔniŋ.jɛn] *PF* hsz. *ningyen* (eredete: **ingyen** *titokzatosság* *érzése*)

rejtélyes, titokzatos: [ʔiŋ.jɛ.ŋaʔ] *PF* mn. *ingyenga'* (eredete: **ingyen** *titokzatosság* *érzése*)

rejtőzve, titokban, rejtve: [ni. 'wan] *PF* hsz. *nìwan* (eredete: **wan** *elrejt*)

relaxáció: [ti. 'sjor] *PF* fn. *tisyor* (eredete: **syor** *relaxál*)

relaxáció, rövid szünet, pihenés: [ti. 'sjor.ʔsɿpʔ] *PF* fn. *tisyortsyip* (eredete: **syor** *relaxál*)

relaxál, kikapcsol: [sj.ɔɾ] *PF* i.(tn) *syor*

remeg, rázkódik, reszket: [ɾ.ɪ. 'k'i] *PF* i.(tn) *rikxi*

remegve, rázkódva, reszketve: [ni.ɾ. 'k'i] *PF* hsz. *nìrikxi* (eredete: **rikxi** *remeg, rázkódik, reszket*)

remél (tsnì majd a remélt dolog, hacsak nem különálló mondat) (ii): [sil. 'p.ɛj] *PF* i.(tn) *silpey* (összetétel ebből: **siltsan** *jó* és **pey** *vár*)

remélhetőleg: [ni.sil. 'pej] *PF* hsz. *nìsilpey* (eredete: **silpey** *remél*)

remény (elvont fogalom): [ʔsil. 'pej] *PF* fn. *tsilpey* (eredete: **silpey** *remél*)

rend (rendetlenség vagy káosz ellentéte), rendezettség: [ʔve.ʔo] *PF* fn. *ve'o*

rendbe hoz za magát(képletesen): [spæ. 'p.ɛŋ] *PF* i.(tn) *späpeng* (eredete: **speng** *rendbe hoz*)

rendbe hoz, helyreállít: [sp.ɛŋ] *PF* i.(t) *speng*

rendbe rak, redszerez: [ve.zɛj. 'ko] *PF* i.(t) *vezeyko* (eredete: **vezo** *rendben lenni*)

rendben lenni, jól lenni, rendben működni: [z.ɔ] *PF* i.(átn) *zo*

rendben működni, jól lenni, rendben lenni: [z.ɔ] *PF* i.(átn) *zo*

rendben van, rendezett: [ve. 'z.ɔ] *PF* i.(tn) *vezo* (összetétel ebből: **ve'o** *rend* és **zo** *jól van*)

rendetlen, kaotikus, rendezetlen, összevissza: [ʔvel.ke] *PF* mn. *velke* (összetétel ebből: **ve'o** *rend, rendezettség* és **luke** *nélkül*)

rendezetlen, kaotikus, rendetlen, összevissza: [ʔvel.ke] *PF* mn. *velke* (összetétel ebből: **ve'o** *rend, rendezettség* és **luke** *nélkül*)

rendezett: [ʔve.ŋaʔ] *PF* mn. *venga'* (összetétel ebből: **ve'o** *rend, rendezettség* és **nga'** *tartal-maz*)

- rendezett, rendben van:** [vɛ.ˈz̥o] *PF* i.(tn) *vezo* (összetétel ebből: **ve'o** *rend* és **zo** *jól van*)
- rendezettség, rend (rendetlenség vagy káosz ellentéte):** [ˈvɛ.ʔo] *PF* fn. *ve'o*
- rendhagyó, véletlenszerű:** [ˈɾɛ.nul.kɛ] *PF* mn. *renulke* (eredete: **renu** *minta* és **luke** *nélkül*)
- rendkívül:** [ni.ˈtʰan.kɛl.tɾ.tɾ] *PF* hsz. *n̄txankel-trrtrr* (eredete: **txankeltrrtrr** *rendkívüli*)
- rendkívüli:** [tʰan.kɛl.tɾ.tɾ] *PF* mn. *txankeltrrtrr* (eredete: **txan** *nagyon* és **keltrrtrr** *szokatlan*)
- rendkívüli, kitűnő, fenséges stílusú:** [ˈfjo.lupʰ] *PF* mn. *fyolup* (összetétel ebből: **fyole** *fenséges* és **lupra** *stílus*)
- rendszer, eljárás, folyamat, módszer:** [ˈvɛ.fja] *PF* fn. *vefya* (összetétel ebből: **ve'o** *rend*, *rendezettség* és **fya'o** *mód, módszer*)
- rendszeresen, napi szinten:** [ni.ˈtɾ.tɾ] *PF* hsz. *n̄trrtrr* (eredete: **trr** *nap*)
- rendületlenül, erősen, állhatatosan:** [nik.lo.ˈnu] *PF* hsz. *n̄iklonu* (eredete: **ke lonu** *nem ereszt*) szó szerint: 'anélkül, hogy eleresztené'
- repül:** [ˈtsw.aj.ˌon] *PF* i.(t) *tswayon*
- repülés (repülés esete):** [sæ.ˈtswaj.on] *PF* fn. *s̄atswayon* (eredete: **tswayon** *repül*)
- reszket, remeg, rázkódik:** [ɾ.ɪ.ˈk'ːi] *PF* i.(tn) *rikxi*
- reszketve, remegve, rázkódva:** [ni.ɾ.ˈk'ːi] *PF* hsz. *n̄irikxi* (eredete: **rikxi** *remeg, rázkódik, reszket*)
- ritmus:** [ˈka.to] *PF* fn. *kato*
- ritmus, ütem:** [ˈʔɛ.koŋ] *PF* fn. *'ekong*
- rohad, meg(romlik):** [sn.æm] *PF* i.(tn) *sn̄äm*
- rosszuindulatú, gonosz:** [ˈkawŋ.lan] *PF* mn. *kawŋlan* (összetétel ebből: **kawŋ** *rossz, gonosz* és **txe'lan** *szív*)
- rossz:** [fɛʔ] *PF* mn. *fe' n.e.*
- rossz szagú:** [on.ˈvæʔ] *PF* mn. *onv̄ä'* (összetétel ebből: **ontu** *orr* és **v̄ä'** *kellemetlen*)
- rossz természet, valami rosszul kitervelt vagy eredendően hibás:** [ˈfɛʔ.ɾan] *PF* fn. *fe'ran* (összetétel ebből: **fe'** *rossz* és **ran** *belső tulajdonság*)
- rossz tulajdonság, hiba, deformáltság, folt:** [ˈfɛʔ.ɾan.vi] *PF* fn. *fe'ranvi* (eredete: **fe'ran** *rossz természet, eredendően hibás*)
- rossz valamiben:** [w.æʔʰ] *PF* i.(t) *w̄äʔx*
- rossz ízű:** [ft'ɪ.ˈvæʔ] *PF* mn. *ftx̄iv̄ä'* (összetétel ebből: **ftx̄i** *nyelv* és **v̄ä'** *kellemetlen*)
- rossz, gonosz:** [kawŋ] *PF* mn. *kawŋg*
- rossz, helytelen, igazságtalan:** [kɛm.ˈwi.æ] *PF* mn. *kemwiä* (összetétel ebből: **ke** *nem* és **muiä** *helyes, igazságos, jó*)
- rosszabbodik:** [ˈfɛ.ʔul] *PF* i.(tn) *fe'ul* (összetétel ebből: **fe'** *rossz* és **'ul** *inkább*)
- rosszabbodás:** [sæ.ˈfɛ.ʔul] *PF* fn. *s̄äfe'ul* (eredete: **fe'ul** *rosszabbodás*)
- rosszabbodás (általános, elvont értelemben):** [ti.ˈfɛ.ʔul] *PF* fn. *t̄ife'ul* (eredete: **fe'ul** *rosszabbodik*)
- rosszalkodik:** [ˈsti.wi s-i] *PF* i.(tn) *stiw̄i si* (eredete: **stiw̄i** *csíny*)
- rosszalkodás, csíny:** [ˈsti.wi] *PF* fn. *stiw̄i*
- rosszat tesz, elront, hibát vét:** [ti.ˈk'ɛj ˈs-i] *PF* i.(tn) *t̄ikxey si* (eredete: **t̄ikxey** *hiba*)
- rosszul:** [ni.ˈfɛʔ] *PF* hsz. *n̄ife'* (eredete: **fe'** *rossz*)
- rosszul hangzó:** [mik.ˈvæʔ] *PF* mn. *mikv̄ä'* (eredete: **mikyun** *fül* és **v̄ä'** *kellemetlen*)
- rothadó fa és levelek szagára emlékeztető, nyirkos szagú (nem állati):** [ŋɛtʰ] *PF* mn. *nget*
- rovar:** [ˈhi.ʔaŋ] *PF* fn. *hi'ang* (összetétel ebből: **hi'i** *kis* és **ioang** *állat*)
- rovaré), állat kicsinye (emlőse, madaré, halé):** [ˈli.ni] *PF* fn. *lini*
- ruha nélküli, meztelen:** [luk.ˈpɛn] *PF* mn. *lukpen* (összetétel ebből: **luke** *nélkül* és **pen** *ruházat (gyűjtőfogalom)*)
- rá, rajta:** [sim] *PF* esz. *s̄in-*
- ráadásul, emellett, továbbá:** [ni.ˈsuŋ] *PF* hsz. *n̄isung* (eredete: **sung** *hozzáad*)
- rágcsa, falat, nasi:** [tsjɛj] *PF* fn. *tsyey*
- ránéz, megpillant:** [n.ɪn] *PF* i.(t) *n̄in*
- rázkódik, remeg, reszket:** [ɾ.ɪ.ˈk'ːi] *PF* i.(tn) *rikxi*
- rázkódva, remegve, reszketve:** [ni.ɾ.ˈk'ːi] *PF* hsz. *n̄irikxi* (eredete: **rikxi** *remeg, rázkódik, reszket*)
- ráterős (sietség nélküli):** [lɛ.ˈtʰi.lu.kɛ] *PF* mn. *letxiluke* (összetétel ebből: **txi** *sietség* és **luke** *nélkül*)
- ráterősén, nyugodtan:** [ni.ˈtʰi.lu.kɛ] *PF* hsz. *n̄itxiluke* (összetétel ebből: **txi** *sietség* és **luke** *nélkül*)
- régi (mip ellentéte):** [lal] *PF* mn. *lal* n.e.

régi, korábbi: [ʰspu.wɪn] _{PF} mn. *spuwin* n.e.
régóta: [tʰaŋ.kr̩] _{PF} *hsz. txankrr* (összetétel ebből: **txan** sok és **krr** idő)
rés, hézag: [ʰmɛk.tʰɛŋ] _{PF} fn. *mektseng* (összetétel ebből: **mek** üres és **tseng** hely)
rész: [ha.ʰpʰi] _{PF} fn. *hapxi*
részegnek lenni, vagy berúgni: [ʰr̩.o.u] _{PF} i.(tn) *rou* (pl.: **rou fa pxir**)
részegítő ital, vagy "szesz": [ʰswo.a] _{PF} fn. *swoa*
részegítő italokhoz), egy személyes ivóedény, "korsó"(kagylóhéjból: [ʰswo.a.sɛj] _{PF} fn. *swoasey* (összetétel ebből: **swoa** részegítő ital, **szesz** és **sey** csésze)
részekre vág, feloszt: [pʰi.m.un.ʔʰi] _{PF} i.(t) *pximun'i* (összetétel ebből: **hapxi** rész és **mun'i** vág)
részletes, finom, precíz, bonyolult (dolog): [hi.ʰno] _{PF} mn. *hino*
részletesen, alaposan: [ni.ʰno] _{PF} *hsz. nino*
részletesség, alaposság: [ti.ʰno] _{PF} fn. *tino*

S

szokatlan: [kɛl.tʰr̩.tʰr̩] _{PF} mn. *keltrrrr* (eredete: **ke** nem és **letrrrr** mindennapos)
a szóváltás oka, a vita tárgya, a vitatott dolog: [sæ.wæ.ʰtɛ] _{PF} fn. *säwäte* (eredete: **wäte** vitatkozik)
sajna, bocs, szánom-bánom, sajnós, az én saram (megbánás vagy vétkesség beismerése): [ŋaj.ʰtʰo.a] _{PF} *gesz. ngaytxoa* (összetétel ebből: **ngeyä** tiéd és **txoa** megbocsátás)
sajnos, bocs, szánom-bánom, sajna, az én saram (megbánás vagy vétkesség beismerése): [ŋaj.ʰtʰo.a] _{PF} *gesz. ngaytxoa* (összetétel ebből: **ngeyä** tiéd és **txoa** megbocsátás)
saját fogas: [ʰsnok.fjan] _{PF} fn. *snokfyan* (összetétel ebből: **sno** saját és **kurfyan** fogas)
saját(ja) egyes szám első személy: [sne.ʰjæ] _{PF} nm. *sneyä* (eredete: **sno** sajátja)
sarkifény: [taw.sju.ʰra.tan] _{PF, LN} fn. *tawsyuratan* (összetétel ebből: **taw** ég(bolt) és **syuratan** fénykibocsátás)
savanyú, keserű: [ʰwe.ʰaj] _{PF} mn. *we'ay*
seb: [sk'ir] _{PF} fn. *skxir*
sebesült: [le.ʰsk'ir] _{PF} mn. *leskxir* (eredete: **skxir** seb)
sebzett szív, összetört szív: [jawn.ʰjɛw.la] _{PF}

részletességre törekvő (személy), alapos: [lɛ.ʰno] _{PF} mn. *leno*
révén, által(a), keresztül, mentén: [ʰi.læ] or [i.læ] _{PF} told. *ilä+*
rím: [ʰŋam.pam] _{PF} fn. *ngampam* (összetétel ebből: **ngam** visszhang és **pam** hang)
rímél: [ʰŋam.pam.s.i] _{PF} i.(tn) *ngampam si* (eredete: **ngampam** rím)
rögjön, egyből utána: [pʰi.ʰmaw] _{PF} told. *pximaw-* (összetétel ebből: **maw** után (időben) és **pxi** éles)
rövid (fizikai hosszúság): [pupʰ] _{PF} mn. *pup*
rövid szünet, pihenés, relaxáció: [ti.ʰsjor.tʰsjipʰ] _{PF} fn. *tisjortsyip* (eredete: **syor** relaxál)
röviden, kurtán (időben): [ni.ʰjol] _{PF} *hsz. nyol* (eredete: **yol** rövid (idő))
rúg, lök: [pʰ.ɛkʰ] _{PF} i.(t) *pxek*
rügy, bimbó: [pʰr̩.nɛ.sjul] _{PF} fn. *prnesyul* (összetétel ebből: **prnen** csecsemő és **syulang** virág)

fn. *yawnyewla* (összetétel ebből: **yawne** szeretett és **yewla** családás)
seggfej (vulgáris): [von.ʰvæʔ] _{PF} fn. *vonvä'* (összetétel ebből: **vitra** lélek és **onvä'** büdös)szó szerint: büdöslelkű
segéd, segítő: [ʰsr̩uŋ.si.ju] _{PF} fn. *srungsiyu* (eredete: **srung** segít)
segít(séget nyújt): [ʰsr̩uŋ.ʰs.i] _{PF} i.(tn) *srung si* (eredete: **srung** segítség)
segítség: [sr̩uŋ] _{PF} fn. *srung*
segítő, segéd: [ʰsr̩uŋ.si.ju] _{PF} fn. *srungsiyu* (eredete: **srung** segít)
sehol: [ʰkaw.tʰɛŋ] _{PF} *hsz. kawtseng* (összetétel ebből: **ke** 'aw egy se és **tseng** hely)
sekély (fizikailag): [rɛŋ] _{PF} mn. *reng* n.e.
semmi: [ʰkɛ.ʰu] _{PF} nm. *ke'u* (összetétel ebből: **ke** nem és **'u** dolog)
semmibe vesz, figyelmen kívül hagy: [j.ækʰ] _{PF} i.(t) *yäx*
semmibe vétel, figyelmen kívül hagyás: [ti.ʰjækʰ] _{PF} fn. *tiyäx* (eredete: **yäx** figyelmen kívül hagy, **semmibe** vesz)
semmibe vétel, figyelmen kívül hagyás: [sæ.ʰjækʰ] _{PF} fn. *säyäx* (eredete: **yäx** figyelmen kívül hagy, **semmibe** vesz)

- senki:** [ˈkaw.tu] *PF* nm. *kawtu* (összetétel ebből: **ke 'aw** *nem* és **tute** *személy*)
- sietni:** [ˈwin sɛ.ˈp.i] *PF* i.(tn) *win säpi* (összetétel ebből: **win** *gyors* és **s«äp»i** *csinál (visszaható)*)
- sietni, gyorsítani, siettetni:** [ˈwin ˈs.i] *PF* i.(tn) *win si* (eredete: **win** *gyors*)
- sietség, igyekezet:** [tʰi] *PF* fn. *txi*
- siettetni, gyorsítani, sietni:** [ˈwin ˈs.i] *PF* i.(tn) *win si* (eredete: **win** *gyors*)
- sietve, kétségbeesetten:** [ni.ˈtʰi] *PF* hsz. *n̄txi* (eredete: **txi** *sietség*)
- sietős, kétségbeesett:** [lɛ.ˈtʰi] *PF* mn. *letxi* (eredete: **txi** *sietség*)
- siker (konkrét dologban):** [sɛ.ˈflæ] *PF* fn. *säflä* (eredete: **flä** *sikerrel jár*)
- siker (általánosságban):** [ti.ˈflæ] *PF* fn. *tiflä* (eredete: **flä** *sikerrel jár*)
- sikeres:** [ti.ˈflæ.ŋa] *PF* mn. *tiflänga'* (összetétel ebből: **tiflä** *siker* és **nga'** *tartalmaz*)
- sikerrel jár, sikerül:** [fl.æ] *PF* i.(tn) *flä*
- sikerrel vesz (próbát), kiáll:** [ɛm.ˈz.a.ʔ.u] *PF* i.(t) *emza'u* (összetétel ebből: **za'u** *jön*)
- sikertelennek lenni, elbukni, hibázni:** [ˈn.u.i] *PF* i.(tn) *nui*
- sikertelenség (elvont fogalom):** [ti.ˈnu.i] *PF* fn. *t̄nui* (eredete: **nui** *sikertelennek lenni*)
- sikertelenség (konkrét esetben), bukás:** [sɛ.ˈnu.i] *PF* fn. *s̄nui* (eredete: **nui** *elbukni, sikertelennek lenni*)
- sikertelenül, hiába:** [ni.ˈnu] *PF* hsz. *n̄nu* (eredete: **nui** *sikertelennek lenni*)
- sikerül, sikerrel jár:** [fl.æ] *PF* i.(tn) *flä*
- siklik, csúszik:** [fw.i] *PF* i.(tn) *fwi*
- sikoll-lovagló napellenző / rostély (a szem fölött viselik):** [i.o.naʔ] *PF* fn. *ionar*
- sikolt:** [z.awŋ] *PF* i.(tn) *zawng*
- sima:** [ˈfa.o.i] *PF* mn. *faoi*
- sima, egyenletes (mozgásra!):** [lɛʔ] *PF* mn. *ler*
- simán:** [ni.ˈlɛʔ] *PF* hsz. *n̄ler* (eredete: **ler** *sima, egyenletes*)
- soha:** [ˈkaw.kʔ] *PF* hsz. *kawkr* (összetétel ebből: **ke 'aw** *nem* és **krr** *idő*)
- sok:** [tʰan] *PF* mn. *txan*
- sokasodik, terjed, szaporodik:** [v.i.ˈʔ.æ] *PF* ige *virä*
- sors:** [sja.j] *PF* fn. *syay*
- sorsszerűen, véletlenül:** [ni.ˈsja.j.vi] *PF* hsz. *n̄isyayvi* (eredete: **syayvi** *szerecsse*)
- specializálódik, koncentrálni valamire, különösen érdeklődik:** [k.an.ʔ.m] *PF* i.(t) *kan'in* (összetétel ebből: **kan** *elfoglalt* és **'in** *be busy*)
- spirál:** [ʔi.ˈhɛ.ju] *PF* fn. *'ihəy*
- sport, fizikai vagy atlétikai játék:** [u.ˈvan lɛ.ˈtokʔ] *PF* fn. *uvan letokx* (összetétel ebből: **uvan** *játék* és **letokx** *fizikai, testi*)
- stb.:** [saj.ˈla.hɛ] *PF* hsz. *saylahe* (eredete: **si** *aláhe* és **mások**) (összevonás)
- stb.), védőszemüveg, (rovarszárnyból készült, fából faragott:** [ʔɛn.tɛn] *PF* fn. *renten*
- stb.), állathang (ordítás, bőgés:** [zawʔ] *PF* fn. *zawʔ*
- stressz (érzelmi feszültség):** [fk.ˈa.ra] *PF* fn. *fkxara*
- stresszes (feszültségteli):** [fk.ˈa.ra.ŋaʔ] *PF* mn. *fkxaranga'* (eredete: **fkxara** *stressz*)
- stílus:** [ˈlup.ra] *PF* fn. *lupra*
- suttog:** [ˈts̄.i.sy.i] *PF* i.(tn) *ts̄isyi*
- suttogva:** [ni.ˈts̄i.sy.i] *PF* hsz. *n̄itsisyi* (eredete: **ts̄isyi** *suttog, ige*)
- suttogás:** [sɛ.ˈts̄i.sy.i] *PF* fn. *s̄itsisyi* (eredete: **ts̄isyi** *suttog*)
- szabad, akadálytalan:** [kaw.ˈk'an] *PF* mn. *kawkxan* (összetétel ebből: **ke 'aw** *egy se* és **ekxan** *akadály*)
- szabad, lehet:** [ˈts̄.un.sl.u] *PF* i.(tn) *tsunslu* (összetétel ebből: **tsun** *tud* és **slu** *válni vmivé*)
- szabadidő, teendők hiánya:** [tik.ˈʔm] *PF* fn. *tik'in* (eredete: **'in** *elfoglalt*)
- szabály:** [ko.ˈʔɛn] *PF* fn. *koren*
- szabályos:** [lɛ.ko.ˈʔɛn] *PF* mn. *lekoren* (eredete: **koren** *szabály*)
- szabályoz, irányít:** [hipʔ] *PF* i.(t) *hipx*
- szag:** [fa.ˈhɛw] *PF* fn. *fahew*
- szaglász:** [ˈhɛ.fi.tswo] *PF* fn. *hefitswo* (eredete: **hefi** *szagol*)
- szagol:** [sj.am] *PF* i.(t) *syam*
- szagol:** [t.ŋ ˈon.tu] *JC,PF* i.(tn) *t̄ing ontu* (eredete: **t̄ing** *ad* és **ontu** *orr*)
- szakasz, katonai egység, csapat:** [ˈwɛm.po.ŋu] *PF* fn. *wempongu* (összetétel ebből: **wem** *harcol* és **pongu** *csoporthoz*)
- szakács:** [ˈʔɛm.ju] *PF* fn. *'emyu* (eredete: **'em** *főz*)
- szaporodik, terjed, sokasodik:** [v.i.ˈʔ.æ] *PF* ige *virä*

szarv: [slukʰ] *PF* fn. *slukx*
szavahihető, megbízható: [mal] *PF* mn. *mal*
szegély, határ, széle vminek, vég: [tʰɛw] *PF*
 fn. *txew*
szellem(i) út (energiaháló), szellemösvény:
 [ti.ʰɛ.a.ʰja.ʔo] *PF* fn. *tireafya'o* (összetétel
 ebből: **tirea szellem és fya'o út**)
szellem, szellemiség: [ti.ʰɛ.a] *PF* fn. *tirea*
szellemiség, szellem: [ti.ʰɛ.a] *PF* fn. *tirea*
szellemállat: [ti.ʰɛ.a.i.o.aŋ] *PF* fn. *tireaioang*
 (összetétel ebből: **tirea szellem és ioang ál-**
lat)
szellemösvény, szellem(i) út (energiaháló):
 [ti.ʰɛ.a.ʰja.ʔo] *PF* fn. *tireafya'o* (összetétel
 ebből: **tirea szellem és fya'o út**)
szellő, enyhe szél: [hu.ʰfwe.tʰsjipʰ] *PF* fn.
hufwetsyip (eredete: **hufwe szél**)
szem: [ʰna.ri] *PF* fn. *nari*
személy: [ʰtu.te] *PF* fn. *tute*
személyek csoportja: [ʰpo.ŋu] *PF* fn. *pongu*
 (eredete: **po ő**) cs.sz.
személyesen fontos, jelentős: [tʰan.wa.ʰwe]
PF mn. *txanwawe* (összetétel ebből: **txan sok**
 és **wawe jelentőség**)
személyiség, belső tulajdonság, lényeg, vala-
minek az alapvető természete: [ran] *PF* fn.
ran
szemét: [sŋɛl] *PF* fn. *sngel*
szemétdomb: [sŋɛl.tʰɛŋ] *PF* fn. *sngeltseng* (ös-
 szetétel ebből: **sngel szemét és tseng hely**)
szemöldök, homlok: [za.ʰɛʔ] *PF* fn. *zare'* (ös-
 szetétel ebből: **zapxi elülső rész és re'o fej**)
szemügyre vesz, megfigyel, tanulmányoz:
 [ft.i.ʰa] *PF* i.(t) *ftia*
szent: [swokʰ] *PF* mn. *swok*
szent hely: [ʰswo.tu] *PF* fn. *swotu*
szenved (érzelmileg): [ŋ.æ.ʰʔ.æŋ] *PF* i.(tn)
ngä'an
szenvedély: [ti.ʰft'a.vaŋ] *PF* fn. *tiftxavang* (ere-
 dete: **ftxavang szenvedélyes**)
szenvedélyes: [ʰft'a.vaŋ] *PF* mn. *ftxavang*
szenvedélyesen, teljes szívből: [ni.ʰft'a.vaŋ]
PF hsz. *niftxavang* (eredete: **ftxavang szen-**
vedélyes)
szenvedés (érzelmi), depresszió: [sæ.ŋæ.ʰʔ.æŋ]
PF fn. *sängä'an* (eredete: **ngä'an szenved (ér-**
zelmileg))
szerda: [tʰ.tʰsl.vɛ] *PF* fn. *trrtsive* (összetétel
 ebből: **trr nap és tsive negyedik**)

szerencse, esély: [ʰsja.j.vi] *PF* fn. *syayvi* (eredete:
syay sors)
szerencsésen, boldogan: [ʰnet.rɪpʰ] *PF* hsz.
netrip
szereget: [ti.ʰjawn] *PF* fn. *tijawn* (eredete: **yaw-**
ne szeretett)
szeregett: [ʰjaw.nɛ] *PF* mn. *yawne*
szeregett személy: [ʰjaw.nɛ.tu] *PF* fn. *yawnetu*
 (eredete: **yawne szeretett**)
szeregett személy: [ʰjawn.tu] *PF* fn. *yawntu*
 (eredete: **yawne szeretett**)
szerekezik (valakivel), párosodik: [mun.ʰt'a
 's:i] *PF* i.(tn) *muntxa si* (eredete: **muntxa**
egyestült)
szerszám, eszköz: [ʰsæ.ʔo] *PF* fn. *sä'o*
szertartásos), dal (ősi: [waj] *PF* fn. *way*
szeremény, tulajdon: [sæ.ʰka.nom] *PF* fn. *sä-*
kanom (eredete: **kanom szerezt**)
szexuálisan), kellemes, élvezhető (fizikailag:
 [mo.ʰwan] *PF* mn. *mowan*
szeszónális (étel, zöldség vagy állat): [ki.ʰmar]
PF mn. *kimar*
szial, üdvözöllek! (találkozáskor): [kal.ʰt'i] *PF*
gesz. kaltxi
sziget: [ʰspo.no] *PF* fn. *spono*
szikla(szírt): [ʰawkʰ] *PF* fn. *awkx*
sziklák között, lejtősen folyó patak (megs-
zámálható): [ru.ʰruf] *PF* fn. *rurur*
szikra: [tʰɛp.vi] *PF* fn. *txepvi* (eredete: **txep**
tűz)
szilánk, pehely, csepp: [ʰil.va] *PF* fn. *ilva*
szilárdan : [nik.ʰʔæ.rɪpʰ] *PF* hsz. *nik'arip* (ere-
 dete: **ke arip nem mozgat**) szó sz.: 'anélkül,
 hogy hagyná mozogni'
szinapszis (idegsejtek közt), kapcsolat:
 [tsa.ʰhej.lu] *JC,PF* fn. *tsaheylyu*
szint, emelet: [ʰʔɛŋ.ɛŋ] *PF* fn. *'engeng*
szint, fok, perem, széle valaminek: [ji] *PF*
 fn. *yi* (Használható képletesen is, bármily-
 en mérhető dologra, aminek szintje vagy
 foka lehet; magasság, mélység, vízszint,
 hőmérséklet, tehetség, düh, stb.)
szintén, is: [kopʰ] *PF* hsz. *kop*
szintén, is: [kopʰ] *PF* hsz. *kop*
szitáló eső: [tom.pa.ʰmɛjpʰ] *PF* fn. *tompameyp*
 (eredete: **tompa eső és meyp gyenge**)
szociális vagy személyes), támogatás (érzel-
mi: [ti.ʰslan] *PF* fn. *tislan* (eredete: **slan tá-**
mogat) cs.sz.

- szociálisan vagy személyesen), támogat (é-
zelmileg:** [sɿ·an] _{PF} i.(t) *slan* cs.sz.
- szokatlan, különös, ismeretlen:** [st'oŋ] _{PF}
mn. *stxong*
- szolgál:** [kɿ.tɛ.'ʔɛ 's-i] _{PF} i.(tn) *kite'e si* (eredete:
kite'e szolgálat)
- szolgálat:** [kɿ.tɛ.'ʔɛ] _{PF} fn. *kite'e*
- szombat:** [tɿ.'ki.vɛ] _{PF} fn. *trrkive* (összetétel
ebből: **trr nap** és **kive hetedik**)
- szomjas:** [væŋ] _{PF} mn. *väng*
- szomját csillapított, szomját oltott:** ['jɛ.væŋ]
_{PF} mn. *yeväng* (eredete: **ye tele** és **väng
szomjas**)
- szomját oltott, szomját csillapított:** ['jɛ.væŋ]
_{PF} mn. *yeväng* (eredete: **ye tele** és **väng
szomjas**)
- szomjúság:** [tɿ.væŋ] _{PF} fn. *tiväng* (eredete:
väng szomjas)
- szomorú:** [tɿ.kɛ.'ft'o.ŋaʔ] _{PF} mn. *tikeftxonga'*
(eredete: **keftxo szomorú**) n.e.
- szomorú, boldogtalan, 'Milyen szomorú!':**
[kɛ.'ft'o] _{PF} gesz. *keftxo*
- szomorúan:** [nɿ.kɛ.'ft'o] _{PF} hsz. *nikeftxo* (ere-
dete: **keftxo szomorú**)
- szomorúság:** [tɿ.kɛ.'ft'o] _{PF} fn. *tikeftxo* (eredete:
keftxo szomorú)
- szorgalmasan, keményen:** [kawl] _{PF} hsz. *kawl*
- szoros:** [ʔɛ.'k'in] _{PF} mn. *'ekxin*
- szorosan, vasmarokkal:** [nɿ.'sʃɛp'] _{PF} hsz.
nisyep (eredete: **syep csapdába ejt**) szó sz.:
'mint egy csapda'
- szorosság, lazaság:** [ʔɛ.'k'i.num] _{PF} fn. *'ekxi-
num* (összetétel ebből: **'ekxin szoros** és **um
laza**)
- szorít, feszesít:** [sn·ɛw] _{PF} i.(t) *snew*
- szunyókálás:** ['haw.tʃjɪp'] _{PF} fn. *hawtsyɪp* (ere-
dete: **hahaw alszik**)
- száj:** [k'a] _{PF} fn. *kxa*
- szállító eszköz:** [sæ.'mu.ŋɛ] _{PF} fn. *sämun-
ge* (eredete: **munge visz, hoz**) Megjegyzés:
szöösszetételben az ä és e kiesik, marad: –
smung
- szám:** [hol.'p'aj] _{PF} fn. *holpxay* (összetétel
ebből: **hol kevés** és **pxay sok**)
- számít, függ valamitől, bízik:** [m·oŋ] _{PF} i.(t)
mong
- számol:** ['t·i·am] _{PF} i.(t) *tiam*
- számos:** [p'aj] _{PF} mn. *pxay* (egyesszámú és
többesszámú főnevekkel is használatos)
- számszeríj, nyílpuska:** [ʔska.lɛp'] _{PF} fn. *tska-
lep*
- számít valamire, elvár:** [sɛɛ.'f·ɛj] _{PF} i.(t), i.(tn)
srefey (összetétel ebből: **sre+ előtt** és **pey vár**)
- számít, fontos:** [ʔsr·an.t·ɛn] _{PF} i.(tn) *tsranten*
- számítógép ('fém agy'):** ['ɛl.tu.lɛ.'fŋap'] _{PF} fn.
eltu lefngap (összetétel ebből: **eltu agy** és **le-
fngap fém**)
- szándékosan, akarattal:** [nɿt.'kan] _{PF} hsz. *nít-
kan* (eredete: **tikan cél, szándék**)
- szánom-bánom, bocs, sajnós, sajna, az én sa-
ram (megbánás vagy vétkeesség beismeré-
se):** [ŋaj.'t'o.a] _{PF} gesz. *ngaytxoa* (összetétel
ebből: **ngeyã tiéd** és **txoa megbocsátás**)
- száraz:** [u.'k'o] _{PF} mn. *ukxo*
- szárazföld:** [ɛjɪm] _{PF} fn. *reym*
- szárny:** [ʔsʃal] _{PF} fn. *tsyal*
- szégyen, megaláztatás:** [fwɪŋ] _{PF} fn. *fwɪng*
- szégyenlős, félénk:** [nim] _{PF} mn. *nim*
- szék, pad, bármely egyéb ülőalkalmatosság:**
[sejn] _{PF} fn. *seyn* (eredete: **sä'o eszköz és
heyn ül**)
- szél (szellő):** [hu.'fwe] _{PF} fn. *hufwe*
- széle valaminek, szint, fok, perem:** [ji] _{PF}
fn. *yi* (Használható képletesen is, bármily-
en mérhető dologra, aminek szintje vagy
foka lehet; magasság, mélység, vízszint,
hőmérséklet, tehetség, düh, stb.)
- széle vminek, határ, szegély, vég:** [t'ɛw] _{PF}
fn. *txew*
- széles:** ['slo.a] _{PF} mn. *sloa*
- széles körben, kiterjedten:** [nɿ.'ho.ɛt'] _{PF} hsz.
nihot (eredete: **hoet hatalmas, terjedelmes,
kiterjedt**)
- szép (belső szépség):** ['ju.ɛj] _{PF} mn. *yuey*
cs.sz.
- szép (vizuálisan):** [nar.'lor] _{PF} mn. *narlör* (ere-
dete: **nari szem** és **lor kellemes**)
- szépség:** [tɿ.'lor] _{PF} fn. *tilör* (eredete: **lor szép**)
- szétvet, felrobban:** [p'·or] _{PF} i.(tn) *pxor*
- szín:** [ʔo.pin] _{PF} fn. *'opin*
- színes, tarka:** [p'aj.o.pin] _{PF} hsz. *pxayopin* (ös-
szetétel ebből: **pxay sok** és **'opin szín**)
- szív:** [t'ɛʔ.'lan] _{PF} fn. *txe'lan*
- szívdobbanás:** [t'ɛʔ.'lan.koŋ] _{PF} fn.
txe'lancong (összetétel ebből: **txe'lan szív**
és **'ekong ritmus**)
- szívni:** [ʔsw·ik] _{PF} i.(t) *tswik*
- szó:** ['li.ʔu] _{PF} fn. *li'u*

- szó sz.:** **szemet ad, figyel:** [t·ŋ 'na.ri] *PF* i.(tn) *ting nari* (eredete: **ting ad** és **nari szem**)
- szó szerint:** **írópálca (pamrelvul rövid alakja), toll, ceruza:** [tɛl.vul] *PF* fn. *relvul*
- szó szerint:** **írópálca fából, ceruza:** [pam.'rel.vul le.'rɪm] *PF* fn. *pamrelvul lerin* (összetétel ebből: **pamrelvul toll, ceruza** és **lerin fa-**)
- szó szerint:** **írópálca, toll, ceruza:** [pam.'rel.vul] fn. *pamrelvul* (összetétel ebből: **pamrel írás** és **vul faág**)
- szójáték, szóvicc:** [lɪ.ʔu.van] *PF* fn. *li'uvan* (összetétel ebből: **li'u szó** és **uvan játék**)
- szókapcsolat, kifejezés:** [lɪ.ʔu.kɪŋ.vi] *PF* fn. *li'ukingvi* (eredete: **li'uking mondat**)
- szólít, hív:** [sj.'aw] *PF* i.(tn) *syaw*
- szónok, (nyilvános) beszélő:** [ft'u.'li.ʔu.ju] *PF* fn. *ftxuli'uyu* (eredete: **ftxuli'u szónokol, beszédet mond**)
- szónoklat, beszéd:** [sæ.ft'u.'li.ʔu] *PF* fn. *säftxuli'u* (eredete: **ftxuli'u szónokol, beszédet mond**)
- szónokol, beszédet mond:** [ft'u.'li.ʔu] *PF* i.(tn) *ftxuli'u* (összetétel ebből: **täftxu szó** és **li'u szó**)
- szótag:** [lɪʔ.koŋ] *PF* fn. *li'kong* (összetétel ebből: **li'u szó** és **'ekong ütem**)
- szótár:** [lɪ.ʔu.pukʔ] *PF* fn. *li'upuk* (összetétel ebből: **li'u szó** és **puk könyv**)
- szóvicc, szójáték:** [lɪ.ʔu.van] *PF* fn. *li'uvan* (összetétel ebből: **li'u szó** és **uvan játék**)
- szökik, menekül:** [h.i.fw.o] *PF* i.(tn) *hifwo*
- szöveg nélkül énekel, dúdol:** [t·ŋ lawɾ] *PF* i.(tn) *ting lawɾ* (eredete: **ting ad** és **lawɾ dal-lam**)
- szövet:** [sræ] *PF* fn. *srä*
- szövőszék:** [ʔɛw.raŋ] *PF* fn. *'ewrang*
- szükség:** [ti.'kin] *PF* fn. *tikin* (eredete: **kin szüksége van vmire**)
- szüksége van valamire:** [k'in] *PF* i.(t) *kin*
- szükséges:** [ni.'zɛn] *PF* mn. *nizen* (eredete: **zene kell**)
- szükséges, szükségszerű:** [lɛ.'kin] *PF* mn. *le-kin* (eredete: **kin szüksége van vmire**)
- szükségszerű, szükséges:** [lɛ.'kin] *PF* mn. *le-kin* (eredete: **kin szüksége van vmire**)
- szükségtelen hang, zaj:** [h'awm.pam] *PF* fn. *hawmpam* (eredete: **hawng túlzás** és **pam hang**)
- szül (valakit):** [n.okʔ] *PF* i.(t) *nokx*
- születik:** [ʔ.o.ŋ.okʔ] *PF* i.(tn) *'ongokx* (összetétel ebből: **'ong kinyílik** és **nokx szül**)
- születés:** [ti.'ʔo.ŋokʔ] *PF* fn. *ti'ongokx* (eredete: **'ongokx születik**)
- szülő vagy szülőpár:** [saʔ.sɛm] *PF* fn. *sa'sem* (eredete: **sa'nok anya** és **sempul apa**)
- szürke:** [ŋul] *PF* mn. *ngul*
- szürke szín:** [ŋul.pin] *PF* fn. *ngulpin* (eredete: **ngul szürke**)
- szó:** [t.æ.'ft'.u] *PF* i.(t) *täftxu*
- sámán:** [ti.'tɛ.tu] *PF* fn. *tiretu* (eredete: **tirea szellem** és **tute személy**)
- sár:** [ŋo.a] *PF* fn. *ngoa*
- sárga:** [rim] *PF* mn. *rim*
- sárga szín:** [rim.pin] *PF* fn. *rimpin* (eredete: **rim sárga**)
- sétál:** [t.i.'t.an] *PF* i.(tn) *tiran*
- síkság, mező, nyílt terep:** [t'a.jo] *PF* fn. *txayo*
- sírni:** [tʂŋ.aw.v.ikʔ] *PF* i.(tn) *tsngawvik*
- sós:** [wipʔ] *PF* mn. *wip*
- sóvárgás:** [sæ.'ʔan.la] *PF* fn. *sä'anla* (eredete: **'anla sóvárog**)
- sóvárog (valami után):** [ʔ'an.l.a] *PF* i.(t) *'anla*
- sötét:** [vawm] *PF* mn. *vawm*
- sötét szín:** [vawm.pin] *PF* fn. *vawmpin* (eredete: **vawm sötét**)
- sötét, buta:** [snu.mi.na] *CP* mn. *snumina* cs.sz.
- sötétedés előtti időszak, alkony, naplemente után:** [t'on.'ʔoŋ.maw] *PF* fn. *txon'ongmaw* (összetétel ebből: **txon'ong naplemente** és **maw után**)
- sötétség:** [ti.'vawm] *PF* fn. *tivawm* (eredete: **vawm sötét**)
- súly (fizikai):** [sjo.'kupʔ] *PF* fn. *syokup* (eredete: **syo könnyű** és **ku'up nehéz**)
- súlyos (fizikai értelemben), nehéz:** [ku.ʔupʔ] *PF* mn. *ku'up*
- süket:** [kak.'pam] *PF* mn. *kakpam* (eredete: **pam hang**)
- süketség:** [ti.kak.'pam] *PF* fn. *tikakpam* (eredete: **kakpam süket**)
- sűrű folyadék, gél:** [k'um.pa] *PF* fn. *kxumpay* (eredete: **kxum nyúlós, kocsonyás, sűrű**)
- sűrű, nyúlós, kocsonyás:** [k'um] *PF* mn. *kxum*

T

-tól/-től, -ból/-ből, felől, irányából (időbenisre is utalhat más idővel kapcsolatos szavakkal): [tə] *PF* esz. *ta-*

a teljes nevekben szerepel: [tɛ] *JC* part. *te*

a többieknek: [aj.'la.ru] *PF* nm. *aylaru* (az ös-szevonás elemei: **ay+lahe-ru**)

a tökéletesnél is jobb, fenséges, magasztos: [ʔjɔ.lɛ] *PF* mn. *fyole*

takács: [tæ.ft'u.ju] *PF* fn. *täftxuyu* (eredete: **täftxu** szó és **-yu** főnévképző)

talaj (termő-): [ʔak.ra] *PF* fn. *'akra*

talaj, föld: [k].tɛ] *PF* fn. *kllte*

találgat: [ʔɛn 's-i] *PF* i.(tn) *'en si* (eredete: **'en találgatás**)

találgatva, megérzés alapján cselekedve: [ni.ʔɛn] *PF* hsz. *nien* (eredete: **'en találgatás**)

találgatás, tipp, gyanú, megérzés: [ʔɛn] *PF* fn. *'en*

találkozni (szándékosan) (-val, -vel használataival): [ul.t'a 's-i] *PF* i.(tn) *ultxa si* (eredete: **ultxa meeting**)

találkozás résztvevője: [ul.t'a.tu] *PF* fn. *ultx-atu* (eredete: **ultxa találkozó**)

találkozó: [ul.t'a] *PF* fn. *ultxa*

talán, esetleg: [k'awm] *PF* hsz. *kxawm*

talány, rejtély, rejtvény, titokzatosság: [iŋ.jɛn.tsim] *PF* fn. *ingyentsim* (összetétel ebből: **ingyen titokzatosság** érzése és **tsim forrás**)

tanfolyam, kurzus (tanórák sorozata): [sna.nu.mul.t'a] *PF* fn. *snanumultxa* (eredete: **numultxa tanóra**)

tanul: [n.u.m.ɛ] *PF* i.(tn) *nume*

tanulmányoz, figyel, szemügyre vesz: [ft.i.'a] *PF* i.(t) *ftia*

tanulságos, értelmes, oktató jellegű: [ʔal.ŋaʔ] *PF* mn. *ralnga'* (összetétel ebből: **ral jelentés** és **nga'** tartalmaz)

tanulás: [ti.fti'.a] *PF* fn. *tiftia* (eredete: **ftia tanul**)

tanuló, diák: [nu.mɛ.ju] *PF* fn. *numeyu* (eredete: **nume tanul**)

tanács: [mo.'waf] *PF* fn. *mowar*

tanácsadó: [mo.'waf.si.ju] *PF* fn. *mowarsiyu* (eredete: **mowar tanács**)

tanácskozik: [ti.'re.a.p.æŋ.k'o] *PF* ige *tire-apängkxo* (összetétel ebből: **tirea lélek** és **pängkxo beszélget**)

tanácsol: [mo.'war s-i] *PF* i.(tn) *mowar si* (eredete: **mowar tanács**)

tanít: [k.aɾ] *PF* i.(t) *kar*

tanítás: [sæ.'nu.mɛ] *PF* fn. *sänume* (eredete: **nume tanul**)

tanítás (cselekvés): [ti.ku.'saɾ] *PF* fn. *tikusar* (eredete: **kar tanít**)

tanító: [ʔkaɾ.ju] *PF* fn. *karyu* (eredete: **kar tanít**)

tanóra: [nu.mul.t'a] *PF* fn. *numultxa* (összetétel ebből: **nume tanul** és **ultxa találkozó**)

tanóra, lecke: [sæ.'num.vi] *PF* fn. *sänumvi* (eredete: **sänume tanítás**)

tapasztal: [ʔli.ɛ s-i] *PF* i.(tn) *lie si* (eredete: **lie tapasztalat**)

tapasztalat, élmény: [ʔli.ɛ] *PF* fn. *lie*

tapos, zúz: [sɾ.uʔ] *PF* i.(t) *sru'*

taposol: [t.ak.'syok'] *PF* i.(tn) *taksyokx* (eredete: **takuk üt** és **tsyokx kéz**)

tarka, színes: [p'aj.o.pin] *PF* hsz. *pxayopin* (összetétel ebből: **pxay sok** és **'opin szín**)

tart, kezel (érzelmileg), viselkedik valakivel szemben: [z.ɛtʔ] *PF* i.(t) *zet*

tartalmaz: [ŋaʔ] *PF* i.(t) *nga'*

tartály, tároló, konténer: [sæ.'hɛ.na] *PF* fn. *sähena* (eredete: **hena hord**)

taszít, tol, lök: [kæ.'ʔ.æ.r.ipʔ] *PF* i.(t) *kä'äríp* (összetétel ebből: **kä meg** és **'äríp mozgát** (meg)mozdít)

te: [ŋa] *PF* nm. *nga*

te (szertartásos forma): [ŋɛ.'ŋa] *PF* nm. *ngenga* (eredete: **nga te**)

teendők hiánya, szabadidő: [tik.'ʔm] *PF* fn. *tik'in* (eredete: **'in elfoglalt**)

tegez (az ikran nyergéhez erősített): [swi.'zaw.sɛ.na] *PF* fn. *swizawsena* (összetétel ebből: **swizaw nyíl** és **sähena hordozó**)

tegnap: [tɾ.'am] *PF* hsz. *trram* (eredete: **trr nap** és **ham előző**)

tegnapelőtt, két napja: [mɛ.sɾ.'am] *PF* fn., hsz. *mesrram* (eredete: **trr nap**)

tehetség: [ti.'naw.ri] *PF* fn. *tinawri* (eredete: **nawri tehetséges**)

tehetséges: [naw.ri] *PF* mn. *nawri*

tej: [o.kupʔ] *PF* fn. *okup*

- tekintélyes, hatalmas:** [fkɛw] *PF* mn. *fkew*
- tele:** [tɛ.ʃa] *PF* mn. *teya*
- tele, (meg)elégedett, hiánytalan:** [jɛ] *PF* mn. *ye*
- tele, jóllakott:** [jɛ.hakʰ] *PF* mn. *yehakx* (eredete: *ye tele* és *ohakx éhes*)
- telefon:** [spul.ʰmɔk.rɪ] *PF* fn. *spulmokra* (eredete: *spule mozgásba hoz* és *mokra hang*)
- teljes szívből, szenvedélyesen:** [ni.ʰftʰa.vaŋ] *PF* *hsz.* *niftxavang* (eredete: *ftxavang szenvedélyes*)
- teljes, egész:** [ʔæn.ʰsjɛm] *PF* nm. *ʰänsyem*
- teljesen:** [ni.wotʰ] *PF* *hsz.* *nìwotx* (eredete: *wotx teljesség, egész*)
- teljesség, egész:** [wotʰ] *PF* fn. *wotx*
- teljesítmény, hőstett, nagy tett:** [sæ.ʰto.ʔa] *PF* fn. *säroʰa*
- temet:** [kɪ.ʰj.ɛm] *PF* i.(t) *klyem* (összetétel ebből: *klte föld* és *yem rak*)
- tengely körül forog, (meg)fordul:** [m.ɪm] *PF* i.(tn) *mìn Mìn ne ftärpa Fordulj balra*
- tenger, óceán:** [tʰam.ʰpa] *PF* fn. *txampay* (összetétel ebből: *txan sok* és *pay víz*)
- tennivaló, feladat:** [tɪm.vi] *PF* fn. *tìnvì*
- teremtés:** [swi.ʰræ] *PF* fn. *swirä*
- terjed, szaporodik, sokasodik:** [v.i.ʰræ] *PF* ige *virä*
- terjedelmes, hatalmas, kiterjedt:** [ʰo.ɛtʰ] *PF* mn. *hoet*
- természetes (hamisítatlan, vad, eredeti, változatlan állapotú):** [jɪ] *PF* mn. *yrr*
- természetesen, hamisítatlanul:** [ni.ʰjɪ] *PF* *hsz.* *nìyrr* (eredete: *yrr természetes*)
- természetesen, logikusan, értelemszerűen:** [ni.ʰlun] *PF* *hsz.* *nìlun*
- természetesen, mondani sem kell:** [kɛ.zɛm.pɪ.ʰtʰɛ] *PF* *hsz.* *kezempltɛ* (összevonás: *ke+zene+pivlltɛ*)
- természettudomány, tudomány:** [ti.fti.ʰa.ki.ʰfkɛ.jæ] *PF* fn. *tiftia kifkeyä* (összetétel ebből: *tiftia tanulás* és *kifkey világ*)
- természeténél fogva erősít, illik, megfelel, kiegészít, illeszkedik:** [h.ʰaʔ] *PF* i.(tn) *haʰ*
- terv, előkészületek:** [ti.ʰhaw] *PF* fn. *tìhaw* (eredete: *haw készüldik*)
- terv, tervezet:** [sæ.ʰrɛ.ŋopʰ] *PF* fn. *särengop* (eredete: *rengop tervez*)
- tervez:** [rɛ.ŋopʰ] *PF* i.(t) *rengop* (összetétel ebből: *renu minta* és *ngop alkot*)
- tervez:** [ʔo.ŋopʰ] *PF* i.(t) *ʰongop* (összetétel ebből: *ʰon alak, forma* és *ngop alkot*)
- tervezet, tervek:** [sæ.ʰrɛ.ŋopʰ] *PF* fn. *särengop* (eredete: *rengop tervez*)
- tervezés:** [ti.ʰrɛ.ŋopʰ] *PF* fn. *tirengop* (eredete: *rengop tervez*)
- tervező:** [ʔo.ŋop.ju] *PF* fn. *ʰongopyu* (eredete: *ʰongop tervez*)
- terület:** [kɪ.ʰpɪl.tu] *PF* fn. *klpɪltu*
- terület, föld:** [at.ʰ.kʰɛ] *PF* fn. *atɪkɛ*
- terület, völgy, bekerített nyílt terület:** [mo] *PF* fn. *mo*
- tespedt, fásult, lusta:** [ŋoŋ] *PF* mn. *ngong*
- test:** [tokʰ] *PF* fn. *tokx*
- testi, fizikai:** [ɛ.ʰtokʰ] *PF* mn. *letokx* (eredete: *tokx test*)
- testvér:** [tɪmukʰ] *PF* fn. *tsmuk*
- testvér (csak emberekre (na'vikra) használandó):** [tɪmuk.tu] *PF* fn. *tsmuktu* (eredete: *tsmuk testvér*)
- tesztel, próbára tesz:** [ʰfm.ɛ.tokʰ] *PF* i.(t) *fmetok*
- tett, cselekedet:** [kɛm] *PF* fn. *kem*
- tett/cselekvés nélkül:** [kɛ.kɛm] *PF* nm., *hsz.* *kekem* (összetétel ebből: *ke nem* és *kem tett*)
- tető, csúcs:** [fæ.pa] *PF* fn. *fäpa*
- tevékeny, elfoglalt:** [ʔ.ɪm] *PF* i.(tn) *ʰin*
- textúra, érintés, érzés:** [zɪr] *PF* fn. *zir*
- ti sokan:** [aj.ʰŋa] *PF* nm. *aynga* (eredete: *nga te*)
- tilos, nem szabad:** [z.ɛŋ.kɛ] *PF* i.(tnm) *zenke* (összetétel ebből: *zene kell* és *ke nem*)
- tiltakozik:** [l.ɛjm.ʰkɛm] *PF* i.(tn) *leymkem* (összetétel ebből: *leym kiált* és *kemwiä helytelen, igazságtalan, rossz*)
- tiltakozás (elvont fogalom):** [ti.ɛjm.ʰkɛm] *PF* fn. *tileymkem* (eredete: *leymkem tiltakozik*)
- tiltakozás (konkrét):** [sæ.ɛjm.ʰkɛm] *PF* fn. *säleymkem* (eredete: *leymkem tiltakozik*)
- tiltott:** [kʰa.nɪ] *PF* mn. *kxani*
- tipp, találgatás, gyanú, megérzés:** [ʔɛn] *PF* fn. *ʰen*
- tiszta:** [la.ʰo] *PF* mn. *laro*
- tiszta (pl.: felhőtlen ég), nyitott:** [pi.ʰakʰ] *PF* mn. *piak*
- tiszta, világos, bizonyos:** [law] *PF* mn. *law*
- tisztel:** [ɛ.i.o.ʰa.ɛ s.i] *PF* i.(tn) *leioae si* (eredete: *leioae tisztelet*)
- tisztelet:** [ɛ.i.o.ʰa.ɛ] *PF* fn. *leioae*

- tiszteletreméltó, becsület:** [mɛ.ˈu.i.a.ŋaʔ]_{PF} mn. *meuianga'* (eredete: **meuia** *becsület* és **nga' *tartalmaz*)**
- tisztesség, becsület:** [mɛ.ˈu.i.a]_{PF} fn. *meuia*
- tisztán, világosan:** [ni.ˈlaw]_{PF} hsz. *nìlaw* (eredete: **law** *tiszta*)
- tisztít:** [ˈla.ro s.i]_{PF} i.(tn) *laro si* (eredete: **laro** *tiszta*)
- titkozatosság vagy értetlenség érzése:** [ˈiŋ.jɛn]_{PF} fn. *ingyen*
- titokban, rejtve, rejtőzve:** [ni.ˈwan]_{PF} hsz. *nìwan* (eredete: **wan** *elrejt*)
- titkozatos, rejtélyes:** [ˈiŋ.jɛ.ŋaʔ]_{PF} mn. *ingy-enga'* (eredete: **ingyen** *titkozatosság érzése*)
- titkozatosan, rejtélyes módon:** [ˈniŋ.jɛn]_{PF} hsz. *ningyen* (eredete: **ingyen** *titkozatosság érzése*)
- titkozatosság, rejtély, talány, rejtvény:** [ˈiŋ.jɛn.tsim]_{PF} fn. *ingyentsim* (összetétel ebből: **ingyen** *titkozatosság érzése* és **tsim** *forrás*)
- to (kxìm-mel):** [ˈtson.ta]_{PF} ksz. *tsonta* (eredete: **tson** *kötelesség*) (összevonás *tsonit a*)
- tojás:** [ˈlo.i]_{PF} fn. *loi*
- tol, lök, taszít:** [kæ.ˈʔ.æ.r.ɪpː]_{PF} i.(t) *kä'ärìp* (összetétel ebből: **kä** *megy* és **'ärìp** *mozgat (meg)mozdít*)
- toldalék:** [ˈli.ˈʔu.vi]_{PF} fn. *li'uvi* (eredete: **li'u** *szó*)
- toll, ceruza, szó szerint: írópálca:** [pam.ˈrel.vul]_{PF} fn. *pamrelvul* (összetétel ebből: **pamrel** *írás* és **vul** *faág*)
- toll, ceruza, szó szerint: írópálca (pamrelvul rövid alakja):** [ˈrel.vul]_{PF} fn. *relvul*
- tolmácsol, értelmez:** [ral.ˈp.ɛŋ]_{PF} i.(t) *ralpeng* (összetétel ebből: **ral** *jelentés* és **peng** *mond*)
- tolmácsolás, fordítás:** [ti.ral.ˈpɛŋ]_{PF} fn. *tìral-peng* (eredete: **ral** *jelentés* és **peng** *mond*)
- tompa, életlen:** [ˈtɛ.te]_{PF} mn. *tete*
- tompa, életlen:** [fɛwɛm]_{PF} mn. *fwem*
- torok:** [flɛw]_{PF} fn. *flew*
- toruk lovas:** [ˈto.rukː ˈmak.to]_{JC} fn. *toruk mak-to* (összetétel ebből: **toruk** *leontopteryx* és **makto** *lovagol*)
- totem, amulet:** [ˈlo.ʔa]_{PF} fn. *lo'a*
- továbbá, emellett, ráadásul:** [ni.ˈsuŋ]_{PF} hsz. *nìsung* (eredete: **sung** *hozzáad*)
- trükk, bűvészmutatvány, ügyes/speciális módszer:** [ˈiŋ.jɛn.tsjipː]_{PF} fn. *ingyentsyip* (eredete: **ingyen** *titkozatosság érzése*)
- trükkös (személy), cseles:** [lɛt.ˈwan]_{PF} mn. *letwan* (eredete: **tute** *személy* és **wan** *elrejt*)
- tud:** [ˈo.m.um]_{PF} i.(t) *omum* (a hangsúly az első szótagra tolódik ha infix kerül bele)
- tud, képes:** [ts.un]_{PF} i.(tn) *tsun*
- tudatlan, buta:** [ˈja.j.makː]_{PF} mn. *yaymak*
- tudatlanság:** [tik.ˈtse.ri]_{PF} fn. *tiktseri* (eredete: **tseri** *észrevesz, megjegyvez, tudatában van*)
- tudatosság:** [ti.ˈtse.ri]_{PF} fn. *tìtseri* (eredete: **tseri** *észrevesz, megjegyvez, tudatában van*)
- tudatában van, észrevesz, megjegyvez:** [ˈts.ɛ.r.i]_{PF} i.(t) *tseri*
- tudni akar, kíváncsi(nak lenni):** [n.ɛw.ˈo.mum]_{PF} i.(átn) *newomum* (összetétel ebből: **new** *akar* és **omum** *tud*)
- tudomány, természettudomány:** [ti.fti.ˈa.ki.ˈfke.jæ]_{PF} fn. *tiftia kifkeyä* (összetétel ebből: **tiftia** *tanulás* és **kifkey** *világ*)
- tudás:** [ti.ˈo.mum]_{PF} fn. *tìomum* (eredete: **omum** *tud*)
- tudós:** [ti.fti.ˈa.tu.ki.ˈfke.jæ]_{PF} fn. *tiftiatu kifkeyä* (összetétel ebből: **tiftiatu** *kutató* és **kifkey** *világ*)
- tulajdon, szerzemény:** [sæ.ˈka.nom]_{PF} fn. *säkanom* (eredete: **kanom** *szerez*)
- tulajdonság, tulajdonság, vonás, jellegzetesség, ismertetőjel, jellemvonás, külső megjelenés, oldal:** [sjon]_{PF} fn. *syon*
- tulajdonság, tulajdonság, vonás, jellegzetesség, ismertetőjel, jellemvonás, külső megjelenés, oldal:** [sjon]_{PF} fn. *syon*
- turner:** [ˈmin.ju]_{PF} fn. *mìnyu* (eredete: **mìn** *fordul*)
- tábor:** [ʔawm]_{PF} fn. *'awm*
- táborhely:** [ti.ˈʔawm]_{PF} fn. *tì'awm* (eredete: **'awm** *tábor*)
- táboroz:** [ti.ˈʔawm ˈs.i]_{PF} i.(tn) *tì'awm si* (eredete: **'awm** *tábor*)
- tálca:** [ˈsju.smuŋ]_{PF} fn. *syusmung* (összetétel ebből: **syuve** *étel* és **smung** *szállító eszköz*)
- támad:** [ˈʔ.ɛ.k.o]_{PF} i.(t) *'eko*
- támad, lerohan:** [ˈkː ˈs.i]_{PF} i.(tn) *kxll si* (eredete: **kxll** *lerohanás*)
- támadás:** [zop.ˈlo]_{PF} fn. *zoplo*
- támogat (érezelmileg, szociálisan vagy személyesen):** [sl.an]_{PF} i.(t) *slan* cs.sz.
- támogatás (érzelmi, szociális vagy személyes):** [ti.ˈslan]_{PF} fn. *tìslan* (eredete: **slan** *tá-*

- mogat*) cs.sz.
- táncol:** [sɾ·ɛw] *PF* i.(tn) *srew*(lehet *srew*) *D*
- tányér:** [ʃom.jo] *PF* fn. *yomyo* (összetétel ebből: **yom** *enni* és **yo** *asztal* (*fyayo* *köznapi használatából*))
- táplál:** [li.'swa s·i] *PF* i.(tn) *liswa si* (eredete: **lis-wa** *táplálkozás, táplálás*)
- táplálkozás, táplálás:** [li.'swa] *PF* fn. *liswa*
- táplálás, táplálkozás:** [li.'swa] *PF* fn. *liswa*
- tárgy, dolog (kézzelfogható):** [zum] *PF* fn. *zum*
- tároló, konténer, tartály:** [sæ.'hɛ.na] *PF* fn. *sä-hena* (eredete: **hena** *hord*)
- társalkodó, beszélgetőtárs:** [pæŋ.'k'o.ju] *PF* fn. *pängkxoyu* (eredete: **pängkxo** *beszélget*)
- társalog, beszélget:** [p·æŋ.'k'·o] *PF* i.(tn) *päng-kxo*
- távol tart, kizár:** [ɛ.'k'an s·i] *PF* i.(tn) *ekxan si* (eredete: **ekxan** *barikád, akadály*)
- távol(ban):** [mi.'so] *PF* hsz. *miso* (eredete: **mi** *bent, benne, rajta, -ban/-ben,-on/-en/-ön*)
- távol, messze:** [a.'lim] *PF* hsz. *alim* (eredete: **lim** *messze van*)
- tér, hely, úr:** [ŋip⁷] *PF* fn. *ngip*
- térd:** [ki.'nam.til] *PF* fn. *kinamtil* (összetétel ebből: **kinam** *láb* és **til** *izület*)
- térkép:** [at'.k'ɛ.rɛl] *PF* fn. *atxkxerel* (összetétel ebből: **atxkxe** *föld* és **rel** *kép*)
- tétova:** [lɛ.'hi.pɛj] *PF* mn. *lehipey* (eredete: **hipey** *tétovázik*)
- tétován:** [ni.'hi.pɛj] *PF* hsz. *nihipey* (eredete: **hipey** *tétovázik*)
- tétovázik, habozik:** [hi.p·ɛj] *PF* i.(tn) *hipey* (eredete: **hi'i** *kis* és **pey** *várni*)
- tétovázás:** [ti.'hi.pɛj] *PF* fn. *tihipey* (eredete: **hipey** *tétovázik*)
- tévedés, hiba:** [ti.'k'ɛj] *PF* fn. *tikxey* (eredete: **kxeyey** *hiba*)
- téves, helytelen, nem helyes:** [kɛ.'jawɾ] *PF* mn. *keyawɾ* (összetétel ebből: **ke** *nem* és **ey-awɾ** *helyes*)
- tó:** [ʔo.rɛ] *PF* fn. *'ora*
- több:** [ni.'ʔul] *PF* hsz. *nì'ul*
- több személye ivóedény, "kancsó":** [swo.a.sɛj a.'j] *PF* fn. *swoasey ayll* (összetétel ebből: **swoasey** *ivóedény* *részegítő italokhoz* és **yll** *közös*)
- többség, legtöbb, nagyrészt:** [t'am.'p'i] *PF* fn. *txampxi* (eredete: **txan** *sok*)
- többé-kevésbé, igen is meg nem is:** [sran.'kɛ.hɛ] *PF* gesz. *srankehe* (összetétel ebből: **srane** *igen* és **kehe** *nem*)
- tökfej, gyagyás:** [sk'awŋ] *PF* fn. *skxawŋ*
- tökéletes(nek lenni), hibátlan(nak lenni):** [j·oʔ⁷] *PF* i.(átn) *yo'*
- tökéletesen, hibátlanul:** [ni.'joʔ⁷] *PF* hsz. *nìyo'* (eredete: **yo'** *tökéletes*)
- tökéletesség:** [ti.'yoʔ⁷] *PF* fn. *tìyo'* (eredete: **yo'** *tökéletes*)
- tölt (a megtöltött dolog részes esetben):** [tɛ.'ja 's·i] *PF* i.(tn) *teya si* (eredete: **teya** *tele*)
- tömör, nem üreges:** [vawɾ⁷] *PF* mn. *vawɾ*
- török:** [k'·ak'] *PF* i.(tn) *kxakx*
- történelem (nem ősi):** [ʔok.'vur] *PF* fn. *'okvur* (összetétel ebből: **'ok** *emlék* és **vur** *történet*)
- történelem (ősi):** [ʔok.'rol] *PF* fn. *'okrol* (eredete: **'ok** *emlék* és **rol** *énekel*)
- történet:** [vur] *PF* fn. *vur*
- történés, esemény:** [ti.'lɛn] *PF* fn. *tìlen* (eredete: **len** *történik*)
- törzsfő, klánvezető:** [o.lo.'ʔɛjk.tan] *JC* fn. *olo'eyktan* (összetétel ebből: **olo'** *klán* és **eyk-tan** *vezető*)
- törzsi birtok / tartomány, kb.: ország:** [t'an.lo.'k'ɛ] *PF* fn. *txanlokxe* (összetétel ebből: **txan**; **olo'** *nagy*; **klán** és **atxkxe** *föld*)
- törékeny:** [su.'sjaŋ] *PF* mn. *susyang*
- törött:** [fwɛl] *PF* mn. *fwɛl*
- túl (valamin):** [nu.æ] *PF* told. *nuä+*
- túl(ra), át(al):** [ka] *PF* told. *ka-*
- túlságosan, túlzó mértékben:** [ni.'hawŋ] *PF* hsz. *nìhawŋ* (eredete: **hawŋ** *túlzás*)
- túlzásba vitt, túlzó:** [lɛ.'hawŋ] *PF* mn. *lehawŋ* (eredete: **hawŋ** *túlságosan*)
- túlzó mértékben, túlságosan:** [ni.'hawŋ] *PF* hsz. *nìhawŋ* (eredete: **hawŋ** *túlzás*)
- túlzó, túlzásba vitt:** [lɛ.'hawŋ] *PF* mn. *lehawŋ* (eredete: **hawŋ** *túlságosan*)
- túlél:** [ɛm.'ɾ·ɛj] *PF* i.(tn) *emrey*
- túlélés:** [tɛm.'ɾɛj] *PF* fn. *temrey* (eredete: **em-rey** *túlél*)
- túlélő (pl. olyan csoport tagjai, akik közül meghalt néhány):** [lɛm.'ɾɛj] *PF* mn. *lemrey* (eredete: **emrey** *túlél*)
- tüdő:** [tso.pɪ] *PF* fn. *tsopi*
- tükröz, utánóz:** [ɾiʔ.ɾɛ s·i] *PF* i.(tn) *ri'ir si* (eredete: **ri'ir** *tükrökép*)
- tükrökép:** [ɾi.ɾɛ] *PF* fn. *ri'ir*

türellem: [tɪm.ˈwɛj.pɛj] *PF* fn. *tɪmweypey* (eredete: **maweypey** *türelmesnek lenni*)
türelmes: [lɛm.ˈwɛj.pɛj] *PF* mn. *lɛmweypey* (eredete: **maweypey** *türelmesnek lenni*)
türelmes személy: [ma.ˈwɛj.pɛj.ju] *PF* fn. *maweypeyyu* (eredete: **maweypey** *türelmesnek lenni*)
türelmes(nek lenni)(ii): [ma.ˈwɛj.p.ɛj] *PF* i.(átn) *maweypey* (összetétel ebből: **mawey nyugodt és pey várni**)
türelmesen: [nim.ˈwɛj.pɛj] *PF* hsz. *nimweypey* (eredete: **maweypey** *türelmes(nek lenni)*)
türelmetlen: [kɛ.lɛm.ˈwɛj.pɛj] *PF* mn. *kele-*

mweypey (eredete: **ke nem és lemweypey** *türelmes*)

türelmetlenül: [ni.kɛm.ˈwɛj.pɛj] *PF* hsz. *nike-mweypey* (eredete: **ke nem és lemweypey** *türelmes*)

tüzcseke: [tˈɛp.tɕjɪpˈ] *PF* fn. *txeptsyɪp* (eredete: **txep tűz**)

tüzelőanyag: [rɛm] *PF* fn. *rem*

tűz: [tˈɛpˈ] *PF* fn. *txep*

tűz helye, tűzhely: [tˈɛp.tɕɛŋ] *PF* fn. *txeptsɛng* (összetétel ebből: **txep tűz és tseng hely**)

tűzhely, tűz helye: [tˈɛp.tɕɛŋ] *PF* fn. *txeptsɛng* (összetétel ebből: **txep tűz és tseng hely**)

U

(ugyan)úgy, ahogy/mint...; ahogy, olyanképpen (helyzetből adódó hasonlóság): [tɛŋ.fja] *PF* ksz. *tɛngfya* (összetétel ebből: **teng megegyező és fya'o út**)

udvariatlan, durva, közönséges: [ræp.tum] *PF* mn. *ræptum*

uff! hó-rukk!, felkiáltás erőlködés közben: [sa.ˈu] *LA* gesz. *sau*

ugrik: [sp.æ] *PF* ige *spü*

ugyanakkor, bár, ámbátor: [hu.ˈfwa] *PF* ksz. *hufwa*

ugyanúgy (mint) (hasonló cselekedet), mint: [ni.ˈtɛŋ.fja] *PF* hat. *nitɛngfya* (eredete: **teng-fya úgy mint (ksz.)**)

ugyanúgy, hasonlóképpen: [ni.ˈtɛŋ] *PF* hsz. *nitɛng* (eredete: **teng megegyező**)

ugye? igaz-e? nem igaz?: [kɛ.ˈfjakˈ] *PF, Prr* part. *kefyak* (összetétel ebből: **ke fya nem út és srak -e (eldöntendő kérdés jele)**)

ujj: [ˈzɛk.wæ] *PF* fn. *zekwä*

undorító, kellemetlen: [væʔ] *PF* mn. *vä'*

utasít, parancsol: [kˈim] *PF* i.(t) *kxim*

utasítás, parancsolás: [ti.ˈk'im] *PF* fn. *tikxim* (eredete: **kxim parancsol, utasít**)

utat mutat, vezet: [fja.w.m.ˈtˈu] *PF* i.(tn) *fyawintxu* (összetétel ebből: **fya'o út, irány és wintxu mutat**)

utazik: [s-opˈ] *PF* i.(tn) *sop*

utazás: [ti.ˈsopˈ] *PF* fn. *tisop* (eredete: **sop utazik**)

utazó: [ˈsop.ju] *PF* fn. *sopyu* (eredete: **sop utazik**)

utolsó, végső: [sjɛn] *PF* mn. *syen*

utolsó, végső, befejező: [tor] *PF* mn. *tor* (eredete: **toruk végső árny**)

utolsóként: [ni.ˈsjɛn] *PF* hsz. *nisyen* (eredete: **syen utolsó**)

utál, gyűlöl: [v.ɛʔ.ˈk-i] *PF* i.(t) *ve'ki*

utálatos: [fkaɟ] *PF* mn. *fkay*

után: [ˈmaw.fwa] *PF* ksz. *mawfwa* (összetétel ebből: **maw után és fwa az**)

után, utána, később: [ˈmaw.kɾ] *PF* hsz. *mawkrr* (összetétel ebből: **maw után és krr idő**)

utána (időben): [maw.ˈkɾ.a] *PF* ksz. *mawkrra* másik alakja: **akrrmaw** (összetétel ebből: **krr idő and maw után**)

utána (időben): [a.ˈkɾ.maw] *PF* ksz. *akrrmaw* másik alakja: **mawkrra** (összetétel ebből: **krr idő and maw után**)

utána, után, később: [ˈmaw.kɾ] *PF* hsz. *mawkrr* (összetétel ebből: **maw után és krr idő**)

utánoz, tükröz: [rɪʔ.ɪf s-i] *PF* i.(tn) *rɪ'ir si* (eredete: **rɪ'ir tükrökép**)

utánpótlás, ellátmány: [ˈmɛk.tɛ] *PF* fn. *mekre*

V

'vigyázz!', dühödt mordulás: [o.ˈiss] *LA* gesz. *oïsss*

-val/-vel (társhatározó): [hu] *PF* esz. *hu-*

-val/-vel/által (eszközhatározó): [fa] *PF* told. *fa-*

-vel használatával), találkozni (szándékosan)

- (-*val*: [ul.'t'a.'s:i] *PF* i.(tn) *ultxa si* (eredete: *ultxa meeting*)
- a vita tárgya, a szóváltás oka, a vitatott dolog:** [sæ.wæ.'tɛ] *PF* fn. *sāwāte* (eredete: **wāte** *vitatkozik*)
- a vitatott dolog, a vita tárgya, a szóváltás oka:** [sæ.wæ.'tɛ] *PF* fn. *sāwāte* (eredete: **wāte** *vitatkozik*)
- a végsőkhig:** [ti.'ʔiʔ.a.vaj] *PF* hsz. *tī'i'avay* (összetétel ebből: **'i'a** *befejez* és **vay** *amíg*)
- vacsora:** ['wu.tso] *PF* fn. *wutso*
- vad, természetes (hamisítatlan, eredeti, változatlan állapotú):** [jɾ] *PF* mn. *yrr*
- vadvízi zuhatag (megszámlálható, de csak ritkán):** ['tsɛl.tsul] *PF* fn. *tseltsul*
- vadállat, állat:** [i.'o.aŋ] *PF* fn. *ioang*
- vadász:** ['ta.ron.ju] *JC,PF* fn. *taronyu* (összetétel ebből: **taron** *vadászik* és **-yu** *főnévképző*)
- vadászat (egy konkrét esemény):** [sæ.'ta.ron] *PF* fn. *sātaron* (eredete: **taron** *vadászik*)
- vadászik:** ['t.a.r-on] *JC,PF* i.(t) *taron*
- vadászocská:** ['ta.ron.ju.tʃjɪp'] *PF* fn. *taronyut-syɪp* (eredete: **taronyu** *vadász*)
- vadászás:** [ti.tu.'sa.ron] *PF* fn. *tītusaron* (eredete: **taron** *vadászik*)
- vadászás (általában):** [ti.'ta.ron] *PF* fn. *titaron* (eredete: **taron** *vadászik*)
- vagy (kötőszó):** [fu] *PF* ksz. *fu*
- vagy "szesz", részegítő ital:** ['swo.a] *PF* fn. *swoa*
- vagy berúgni, részegnek lenni:** [ɾ.o.·u] *PF* i.(tn) *rou* (pl.: **rou fa pxir**)
- vagy nem:** [fu.kɛ] *PF* ksz. *fuke* (összetétel ebből: **fu** *vagy* és **ke** *nem*)
- vagy ünnepi felszerelés/ruházat (része), dísz:** [i.'o.i] *PF* fn. *ioi*
- vagyis, illetve, akarom mondani:** [ko.'lan] *PF* gesz. *kolan* (eredete: **kan** *céloz*)
- vak:** [kək.'rɛl] *PF* mn. *kakrel* (eredete: **rel** *kép*)
- vakság:** [ti.kək.'rɛl] *PF* fn. *tīkakrel* (eredete: **kakrel** *vak*)
- valahol:** ['tʃe.ŋo] *PF* nm. *tsengo* (eredete: **tseng** *hely*)
- valaki:** ['tu.tɛ.o] *PF* nm. *tuteo* (eredete: **tute** *személy*)
- valaki aki most lépett színre, újonc:** [zi.'ma.ʔu.ju] *PF* fn. *zīma'uyu*
- valaki, ő(k) (határozatlan alany, egyesszám-ban értendő):** [fko] *PF* nm. *fko*
- valamely kihívásra felkészül, nekivág:** [s.a] *PF* i.(tn) *sa*
- valami:** ['ʔu.o] *PF* nm. *'uo*
- valami ami helyettesít valami mást, csere-, helyettes:** [sæ.'rawn] *PF* fn. *sārawn* (eredete: **rawn** *kicserél*)
- valami humoros:** [sæ.'ʔi.pu] *PF* fn. *sā'ipu* (eredete: **'ipu** *humoros*)
- valami rosszul kitervelt vagy eredendően hibás, rossz természet:** ['fɛʔ.ɾan] *PF* fn. *fɛ'ran* (összetétel ebből: **fɛ'** *rossz* és **ran** *belső tulajdonság*)
- valamilyen állapotban marad, folytat egy cselekvést:** [v.aɾ] *PF* i.(tn) *var*
- valamin kívüli:** [wɿ.pə] *PF* mn. *wrrpa*
- valaminek a mikéntje, a megfelelő mód:** [e.'jawɾ.fya] *PF* fn. *eyawɾfya* (eredete: **eyawɾ** *helyes* és **fya'o** *mód*)
- valaminek a teteje, fedő:** [lɛw] *PF* fn. *lew*
- valaminek az alapvető természete, belső tulajdonság, lényeg, személyiség:** [ɾan] *PF* fn. *ran*
- valamit megcsinál, feladatot végrehajt:** ['tɪn.vi s-i] *PF* i.(tn) *tɪnvi si* (eredete: **tɪnvi** *feladat*)
- valójában:** [ni.fkej.to.'ŋaj] *PF* hsz. *nīfkeytongay* (összetétel ebből: **tīfkeytok** *állapot* és **ngay** *igaz*)
- valószínű, valószínűleg:** [sk'a.kep'] *PF* mn., hsz. *skxakep*
- valószínűleg, valószínű:** [sk'a.kep'] *PF* mn., hsz. *skxakep*
- valótlan, hibás:** [tslɛŋ] *PF* mn. *tsleng*
- valótlanul, hibásan:** [ni.'tslɛŋ] *PF* hsz. *nītsleng* (eredete: **tsleng** *hibás, valótlan*)
- van, lenni:** [l-u] *PF* i.(tn),i.(átn) *lu* (állítmányi kapcsolószó, létezés kifejező ige) (a birtokos részesesetével birtoklást fejez ki)
- vasmarokkal, szorosan:** [ni.'sjɛp'] *PF* hsz. *nīsyp* (eredete: **syep** *csapdába ejt*) szó sz.: **'mint egy csapda'**
- vastag:** [nut'] *PF* mn. *nutx*
- vastagság:** [fli.'nut'] *PF* fn. *flīnutx* (összetétel ebből: **fli** *vékony* és **nutx** *vastag*)
- vasárnap:** [tɿ.'ʔaw.vɛ] *PF* fn. *trr'awve* (összetétel ebből: **trr** *nap* és **'awve** *első*)
- vendég:** [fɿ.tu] *PF* fn. *frrtu*
- vereség, legyőzöttség:** [sæ.læ.'t'aju] *PF* fn. *sālātxayn* (eredete: **lātxayn** *legyőz*)

- vereség, veszteség:** [ti.'snaɟt'] *PF* fn. *tisnaytx* (eredete: *snaytx veszít*)
- vers szavalás (melodikus elbeszélés):** [waj a pɫ.t'ɛ] *PF* kif. *way a plltxe* (eredete: **way dal** (szertartásos))
- vers vagy dal szövege:** [waj.æ ajli.ʔu] *PF* kif. *wayä ayli'u* (eredete: **way dal** (szertartásos))
- vers éneklés:** [waj a rol] *PF* kif. *way a rol* (eredete: **way dal** (szertartásos))
- vers, elbeszélő költemény:** ['vur.waj] *PF* fn. *zurway* (összetétel ebből: **zur** történet és **way dal**)
- verseny:** [ti.'wæ.sul] *PF* fn. *tiwäsul* (eredete: **wäsul versenyez**)
- verseny:** [sæ.'wæ.sul] *PF* fn. *säwäsul* (eredete: **wäsul versenyez**)
- versenyez:** ['wæ.s-ul] *PF* i.(tn) *wäsul*
- veszekedés, vita:** [ti.wæ.'tɛ] *PF* fn. *tiwäte* (eredete: **wäte vitatkozik**)
- veszekszik, vitatkozik:** [wæ.'t·ɛ] *PF* i.(t) *wäte*
- vesztes:** ['snaɟ.tu] *PF* fn. *snaytu* (eredete: **snaytx veszít**)
- veszteség, vereség:** [ti.'snaɟt'] *PF* fn. *tisnaytx* (eredete: **snaytx veszít**)
- veszély:** ['hr.apʔ] *PF* fn. *hrrap*
- veszélyes:** [lɛ.'hr.apʔ] *PF* mn. *lehrrap* (eredete: **hrrap veszély**)
- veszít:** [sn·ajt'] *PF* i.(t) *snaytx*
- vezet:** [·ɛjkʔ] *JC,PF* i.(t) *eyk*
- vezet, utat mutat:** [fja.w·m.'t'·u] *PF* i.(tn) *fyawintxu* (összetétel ebből: **fya'o út, irány** és **wintxu mutat**)
- vezető (ideiglenesen, kisebb csoporté pl. vadászoké):** ['ɛjk.ju] *PF* fn. *eykyu* (eredete: **eyk vezet**)
- vezető (személy):** [fja.wm.'t'u.ju] *PF* fn. *fyawintxuyu* (eredete: **fyawintxu vezet, utat mutat**)
- vezető, főnök:** ['ɛjk.tan] *JC* fn. *eyktan* (eredete: **eyk vezet**)
- vezetőség:** [ti.'ɛjk.tan] *JC,PF* fn. *tieyktan* (eredete: **eyktan vezető**)
- vicc, mulatságos történet:** ['haɟ.vur] *PF* fn. *hangour* (összetétel ebből: **hangham nevet** és **zur történet**)
- vicces, humoros, mulattató:** ['ʔi.pu] *PF* mn. *'ipu*
- videó, film:** ['rɛl a.ru.'sikx] *PF* fn. *rel arusikx* (összetétel ebből: **rel kép** és **rikx mozog**)
- vidám, jókedvű:** [nit.'ram] *PF* mn. *nitram*
- vigáz, gondoskodik, felelős:** [v·ɛwɟ] *PF* i.(t) *vewɟ*
- vigáz, odafigyel, óvatosan cselekszik:** ['na.ri s·i] *PF* i.(tn) *nari si* (eredete: **nari szem**)
- vigyázz! menekülj! veszély! (figyelmeztető kiáltás):** ['raw.ke] *PF* gesz. *rawke*
- vihar:** ['jɾ.apʔ] *PF* fn. *yrrap* (eredete: **ya levegő és hrrap veszély**)
- villámlás (általános kifejezés):** [rawm] *PF* fn. *rawm*
- villámlás-mennydörgés:** ['rawm.p'om] *PF* fn. *rawmpxom* (eredete: **rawm villámlás és 'rpxom mennydörgés**)
- világ (fizikai, kézzelfogható):** [ki.'fkɛj] *PF* fn. *kifkey*
- világos szín:** ['nejm.pin] *PF* fn. *neympin* (eredete: **neyn világos**)
- világos színek:** [nejn] *PF* mn. *neyn*
- világos, tiszta, bizonyos:** [law] *PF* mn. *law*
- világosan, tisztán:** [ni.'law] *PF* hsz. *nīlaw* (eredete: **law tiszta**)
- világossá tesz:** ['law 's·i] *PF* i.(tn.) *law si* (eredete: **law világos**)
- virág:** ['sju.laɟ] *PF* fn. *syulang*
- virágzás, kinyílás:** [ti.'ʔoɟ] *PF* fn. *tī'ong* (eredete: **'ong virágzik**)
- viselkedik valakivel szemben, tart, kezel (érmileg):** [z·ɛtʔ] *PF* i.(t) *zet*
- vissza, válasz képpen:** [ni.'ʔɛjɟ] *PF* hsz. *nī'eyng* (eredete: **'eyng válasz**)
- visszatér:** [t·æ.'t'·aw] *PF* i.(tn) *tätxaw*
- visszautasít, megtagad, nem hajlandó valamire:** [st·o] *PF* i.(tm) *sto*
- visszhang:** [ɟam] *PF* fn. *ngam*
- visz:** [kæ.'m·u.ɟ·ɛ] *PF* i.(t) *kämunge* (eredete: **munge visz, hoz**)
- visz, hord:** ['h·ɛ.n·a] *PF* i.(t) *hena*
- visz, hoz:** ['m·u.ɟ·ɛ] *PF* i.(t) *munge*
- viszket:** ['fk'·a.k·ɛ] *PF* ige *fkxake*
- vita, veszekedés:** [ti.wæ.'tɛ] *PF* fn. *tiwäte* (eredete: **wäte vitatkozik**)
- vitatkozik, veszekszik:** [wæ.'t·ɛ] *PF* i.(t) *wäte*
- vizes:** [lɛ.'paj] *PF* mn. *lepay* (eredete: **pay víz**)
- vizsgálat:** [ti.stɛ.'ft'aw] *PF* fn. *tisteftxaw* (eredete: **steftxaw vizsgál**)
- vizsgálat:** [sæ.'laɟ] *PF* fn. *säläng* (eredete: **lang (meg)vizsgál**)

- vonatközön, -ról/-ről, illetően: [tɛ.ˈri] *PF* told. *teri-*
- vonyít, üvölt: [r.ɔ.ˈŋu.waːj] *PF* i.(tn) *ronguway* (eredete: *rol énekel* és *nguway üvöltés, vonyítás*)
- vonyítás, a nantang üvöltése: [ˈŋu.waːj] *PF* fn. *nguway* (eredete: *way dal*)
- vonás, jellegzetesség, tulajdonság, ismeretjel, jellemvonás, külső megjelenés, oldal, tulajdonság: [sɔn] *PF* fn. *syon*
- vulkán: [t'ɛp.ˈram] *PF* fn. *txepram* (összetétel ebből: *txep tűz* és *ram hegy*)
- vág: [m.un.ˈʔ.i] *PF* ige *mun'i*
- vágy: [ti.ˈnɛw] *PF* fn. *tñew* (eredete: *new akar*)
- vágás, horzsolás, kisebb seb: [ˈsk'ir.ˈtsjipˈ] *PF* fn. *skxirtsyip* (eredete: *skxir seb*)
- válasz képpen, vissza: [ni.ˈʔejŋ] *PF* hsz. *nì'eyng* (eredete: *'eyng válasz*)
- válasz, felelet: [ti.ˈʔejŋ] *PF* fn. *tì'eyng* (eredete: *'eyng válaszol*)
- válaszol, felel: [ʔ.ɛjŋ] *PF* ige *'eyng*
- választ: [ft'·ɛj] *PF* i.(t) *ftxey*
- választás: [ti.ˈft'ɛj] *PF* fn. *tiftxey* (eredete: *ftxey választ*)
- váll: [ʔɛt.naw] *PF* fn. *'etnaw*
- változat: [sɛj] *PF* fn. *srey*
- változatlan állapotú, vad, természetes (hamisítatlan, eredeti): [jɾ] *PF* mn. *yrr*
- változik: [l.a.t.ɛm] *PF* i.(tn) *latem* (l«eyk»atem i.(t) *változik*)
- változtatás: [sæ.ˈla.tɛm] *PF* fn. *sälatem* (eredete: *latem változik*)
- változás: [ti.ˈla.tɛm] *PF* fn. *tilatem* (eredete: *latem változik*)
- vár valamire, várni: [p.ɛj] *PF* i.(tn) *pey*
- váratlannak lenni, furcsának, különösnek, idegennek: [h.ɛkˈ] *PF* i.(tn) *hek*
- várni, vár valamire: [p.ɛj] *PF* i.(tn) *pey*
- véd: [ti.ˈhaw.nu ˈs.i] *PF* i.(tn) *tihawnu si* (eredete: *tihawnu védelem*)
- véd, (meg)ment: [z.ɔŋ] *PF* i.(t) *zong*
- védelem: [ti.ˈhaw.nu] *PF* fn. *tihawnu* (eredete: *hawnu véd, óv*)
- védőszemüveg, (rovarszárnyból készült, fából faragott, stb.): [ˈrɛn.tɛn] *PF* fn. *renten*
- vég nélkül, örökké: [nit.ˈʔi.lu.ke] *PF* hsz. *nì'iluke* (összetétel ebből: *tì'í'a befejezés* és *luke nélkül*)
- vég, határ, széle vminek, szegély: [t'ɛw] *PF* fn. *txew*
- véges, nem határtalan: [t'ɛw.ŋaʔ] *PF* mn. *txewnga'* (összetétel ebből: *txew határ* és *nga'* tartalmaz)
- végre, végül: [ni.ˈʔiʔ.a] *PF* hsz. *nì'í'a* (eredete: *'í'a vég*)
- végső, utolsó: [sjɛn] *PF* mn. *syen*
- végső, utolsó, befejező: [toɾ] *PF* mn. *tor* (eredete: *toruk végső árny*)
- végtelen: [t'ɛw.lu.ke] *PF* mn. *txewluke* (összetétel ebből: *txew határ* és *luke nélkül*)
- végtelen: [tiʔ.ˈi.lu.ke] *PF* mn. *tì'iluke* (összetétel ebből: *tì'í'a befejezés* és *luke nélkül*)
- végtelen (sok), megszámlálhatatlan: [ke.ˈtsuk.ˈti.am] *PF* mn. *ketsuktiam* (eredete: *ketsuk- -hatatlan, -hetetlen* és *tiam számol*)
- végül, végre: [ni.ˈʔiʔ.a] *PF* hsz. *nì'í'a* (eredete: *'í'a vég*)
- vékony: [fli] *PF* mn. *fli* n.e.
- vékony vízésés, egyedülállóan magas, amely magas szikláról vagy lebegő hegyről folyik le (megszámlálható): [sɛ.ˈʔajl] *PF* fn. *se'ayl*
- véletlenszerű, rendhagyó: [rɛ.nul.ke] *PF* mn. *renulke* (eredete: *renu minta* és *luke nélkül*)
- véletlenül találkozni, összefutni: [ul.ˈt'a.r.un] *PF* i.(t) *ultxarun* (összetétel ebből: *ultxa találkozó* és *run talál*)
- véletlenül, akaratlanul: [nit.ˈkan.lu.ke] *PF* hsz. *nitkanluke* (összetétel ebből: *nitkan szándékosan, akarattal* és *luke- nélkül*)
- véletlenül, sorsszerűen: [ni.ˈsja.j.vi] *PF* hsz. *nìsyayvi* (eredete: *syayvi szerencse*)
- vér: [rɛj.paːj] *PF* fn. *reypay* (összetétel ebből: *rey él* és *pay víz*)
- víz, folyadék: [paːj] *PF* fn. *pay*
- vízcsepp: [ˈpaːj.i.va] *PF* fn. *payiva* (eredete: *pay víz* és *ilva csepp*)
- vízfolyás, folyam, patak: [ˈpaːj.fja] *PF* fn. *payfya* (összetétel ebből: *pay víz* és *fya'ó út*)
- vízió, látomás: [æ.ˈi.ɛ] *PF* fn. *äie*
- vízszintesen: [ni.ˈt'a.j] *PF* hsz. *nitxay* (eredete: *txay vízszintesen lenni, laposan feküdni*)
- vízszintesen lenni: [t'·a.j] *PF* i.(tn) *txay*
- vízszállító eszköz: [ˈpaːj.smun] *PF* fn. *paysmung* (összetétel ebből: *pay víz* és *smung szállító eszköz*)

víztartály: [ˈpaj.se.na] *PF* fn. *paysena* (összetétel ebből: **pay víz** és **sähena tartály**)

völgy: [ˈtsɔŋ] *PF* fn. *tsong*

völgy, terület, bekerített nyílt terület: [mo] *PF* fn. *mo*

W

WC (a Földön), mosdó: [ˈfɲæʔ.t̪sɛŋ] *PF* fn. *fngä'tseng* (összetétel ebből: **fngä'** könnyít magán és **tseng hely**)

WC (a Földön), mosdó: [ˈmo a ˈfɲæʔ] *PF* fn. *mo a fngä'* (összetétel ebből: **mo** bekerített terület és **(a) fngä'** könnyít magán)

Z

zaj, kellemetlen hang: [ˈvæ.pam] *PF* fn. *väpam* (eredete: **vä kellemetlen** és **pam hang**)

zaj, sürgős hang: [ˈhawm.pam] *PF* fn. *hawmpam* (eredete: **hawng túlzás** és **pam hang**)

zajos: [lɛ.ˈhawm.pam] *PF* mn. *lehawmpam* (eredete: **hawmpam zaj**)

zajosan: [ni.ˈhawm.pam] *PF* mn. *nihawmpam* (eredete: **hawmpam zaj**)

zamat, íz: [sur] *PF* fn. *sur*

zavar, bosszant: [sɪ.æʔ] *PF* i.(t) *srätx*

zavarbaejtő, zavaros: [ja.ˈjajɾ.ŋaʔ] *PF* mn. *yayayrnga'* (eredete: **yayayr zűrzavar**)

zavaros dolog, zűrzavar oka/forrása: [ja.ˈjajɾ.t̪sim] *PF* fn. *yayayrtsim* (összetétel ebből: **yayayr zűrzavar** és **tsim forrás**)

zavaros, zavarbaejtő: [ja.ˈjajɾ.ŋaʔ] *PF* mn. *yayayrnga'* (eredete: **yayayr zűrzavar**)

zene: [ˈpam.t̪sɛ.o] *PF* fn. *pamtseo* (összetétel ebből: **pam hang** és **tseo művészet**)

zeneszerző: [pam.t̪sɛ.o.ˈŋop.ju] *PF* fn. *pamtseongopyu* (összetétel ebből: **pamtseo zene** és **ngopyu alkotó**) pl. James Horner

zenél (fa a hangszer neve előtt): [ˈpam.t̪sɛ.o ˈs:i] *PF* i.(tn) *pamtseo si* (eredete: **pamtseo zene**)

zenél, énekeltet (költői): [ɾɛj.ˈkol] *PF* i.(t) *rey-*

kol (eredete: **rol énekel** és «**eyk**» műveltető *infixum*)

zenész: [ˈpam.t̪sɛ.o.tu] *PF* fn. *pamtseotu* (eredete: **pamtseo zene**)

zivatar, felhőszakadás: [tʰan.ˈtom.pa] *PF* fn. *txantompa* (összetétel ebből: **txan sok** és **tompa eső**)

zsanér, ízület: [til] *PF* fn. *til*

zsinór: [tɛ.ˈlɛm] *PF* fn. *telem*

zsákmány: [tɪ.spɛ.ˈʔɛ] *PF* fn. *tispe'e* (eredete: **spe'e elfog**)

zsákmány, préda: [smar] *PF* fn. *smar*

zsír (húsban): [ˈsje.wɛ] *PF* fn. *syewe*

zsíros: [ˈsje.wɛ.ŋaʔ] *PF* mn. *syewenga'* (összetétel ebből: **syewe zsír** és **nga'** tartalmaz)

zuhan, lebukik, alámerül: [t·awŋ] *PF* i.(tn) *tawng*

zárt, borús (pl.: felhős ég): [ˈt̪stu] *PF* fn. *tstu*

zöld, kék: [ˈɛ.an] *PF* mn. *ean*

zöltség (mint étel): [fk'ɛn] *PF* fn. *fkxen*

zöltség vagy állat, szezonális (étel): [ki.ˈmaɾ] *PF* mn. *kimar*

zúz, tapos: [sɪ·uʔ] *PF* i.(t) *sru'*

zűrzavar: [ja.ˈjajɾ] *PF* fn. *yayayr*

zűrzavar oka/forrása, zavaros dolog: [ja.ˈjajɾ.t̪sim] *PF* fn. *yayayrtsim* (összetétel ebből: **yayayr zűrzavar** és **tsim forrás**)

Á

ágyékkötő: [tɛwŋ] *PF* fn. *tewng*

állat kicsinye (emlőség, madaré, halé, rovaré): [ˈli.ni] *PF* fn. *lini*

állathang (ordítás, bőgés, stb.): [zawɾ] *PF* fn. *zawɾ*

állati eredetű táplálék (étel), hús: [vɛj] *PF* fn. *vey*

állhatatosan, erősen, rendületlenül: [nik.lo.ˈnu] *PF* hsz. *niklonu* (eredete: **ke lonu nem ereszt**) szó szerint: 'anélkül, hogy eleresztené'

álmodik valamiről: [ˈu.nil.t̪s·a] *PF* i.(t) *uniltsa* (eredete: **unil álom** és **tse'a lát**)

ámulás, hűtlenség: [ka.ˈvukʔ] *PF* fn. *kavuk*

át az ellenkező oldalra, keresztül: [fɛw] PF
told. *few*–

átad egyiktől a másiknak (ritkán használatos
prefixum nélkül), áthelyez: [sɛ·m] PF i.(t)

srìn

áthelyez, átad egyiktől a másiknak (ritkán
használatos prefixum nélkül): [sɛ·m] PF
i.(t) *srìn*

É

Értem! (indulatszó): [tslo.'lam] PF gesz. *tslo-*
lam (eredete: **tslam** ért és «**ol**» befejezett cse-
lekvés infixuma) befejezett cselekvés jelével
kötőmód

**édes bogyo (gyengéd, kedveskedő kife-
jezés):** [pa.ska.'lin] PF fn. *paskalin* (eredete:
pasuk bogyo és **(a)kalin édes**)

**édes illatú/aromájú (pl. virág ; utalhat a
na'vik által használt fűszerre is):** [un.'jor]
PF mn. *unyor*

ég (a tűz): [p·a.l·on] PF i.(tn) *palon*

éjfél előtt: [sɛɛ.'kam.t'on] PF fn. *srekamtxon*
(összetétel ebből: **sre előtt** és **kxamtxon éj-
fél**)

élvezhető (fizikailag, kellemes, szexuálisan):
[mo.'wan] PF mn. *mowan*

**élő állat szagára emlékeztető (pl. ivóhely kö-
zelében):** [a.'t'ar] PF mn. *atxar*

élő, élőlény: [ɾu.'sɛj] PF mn., fn. *rusey* (öss-
zetétel ebből: **rey él** és «**us**» folyamatos mel-
léknévi igenévi alak)

előlény, élő: [ɾu.'sɛj] PF mn., fn. *rusey* (öss-
zetétel ebből: **rey él** és «**us**» folyamatos mel-
léknévi igenévi alak)

énekeltet (költői), zenél: [ɾɛj.'kol] PF i.(t) *rey-*
kol (eredete: **rol énekel** és «**eyk**» műveltető in-
fixum)

Í

ízletes, pompás, bőséges: [fwaŋ] PF mn. *fwang*

Ó

ómen, (elő)jel: [a.'u.ŋi.a] PF fn. *aungia*

Ö

öreg, idős, hajlott korú: [ko.ak'] PF mn. *koak*
örömet szerző tevékenység, hobby:
[sæ.'su.lm] PF fn. *säsulìn* (eredete: **sulìn el-
foglalt (pozitív értelemben)**)

örömmel, üdvözölve (zola'u-val használva):

éppen előtte: [p'i.'sɛ] PF told. *pxisre+* (össze-
tétel ebből: **sre előtt (időben)** és **pxi éles**)

érett, fejlett, felnőtt: [fjɛjn] PF mn. *fyeyn*

éretten, felnőtt módra: [ni.'fjɛj.n.tu] PF hsz. *nì-
fyeyntu* (eredete: **fyeyntu felnőtt**)

**értekezik, beszél valamiről, oda vonatkozót
mond:** [l·awk'] PF i.(t) *lawk*

értelemszerűen, természetesen, logikusan:
[ni.'lun] PF hsz. *nìlun*

értelmes, tanulságos, oktató jellegű: [ʔal.ŋaʔ]
PF mn. *ralnga'* (összetétel ebből: **ral jelentés**
és **nga' tartalmaz**)

értelmesen, jelentősen: [ni.wa.'wɛ] PF hsz. *nì-
wawe* (eredete: **wawe jelentés, jelentőség**)

értékel, (ki)próbál, ellenőriz: [m·ajʔ] PF
i.(tm) *may'*

érvényesít, megerősít: [ka.'ŋaj s·i] PF i.(tn)
kangay si (eredete: **kangay érvényes**)

**érzékelés útján tudást szerez valamiről, ol-
vas (e.g. az erdőt):** [·i.'n·an] PF i.(t) *inan* (a
hangsúly az első szótagra kerül, ha infixet
kap)

**étel, ennivaló (gyűjtőnév, nincs többeszám-
ma):** [ʔsju.vɛ] PF fn. *syuve*

**ételcsomag (lehető levelekbe csomagolt kis
adag étel):** [nik.tʂɛj] PF fn. *niktsyey* (öss-
zetétel ebből: **nik kényelmes** és **tsyey falat**)

[ni.'pɾ.tɛʔ] PF hsz. *nìprte'* (eredete: **prte'
örömteli**)

**összeilleszt kettő vagy több dolgot (ii), öss-
zekapcsol:** [ʔaw.stɛŋ.'j·ɛm] PF i.(t) *'awsten-
gyem* (összetétel ebből: **'awsiteng együtt** és

yem rak)
összekapcsol, összeilleszt kettő vagy több
dolgót (ii): [ʔaw.stɛŋ.ʃ.jɛm] PF i.(t) 'awstɛn-

Ú

Úgy, mintha kockán forogna az élete.:
[nɛm.ʔɛj] PF hsz.,gesz. nemrey (eredete:
emrey túlél)
úgy néz ki/hangzik mint..., olyan

Ü

üdvözölve (zola'ú-val használva), örömmel:
[ni.ʔɛ.ʔɛ] PF hsz. nìprte' (eredete: prte'
örömteli)
ügyes/speciális módszer, trükk, bűvészmu-

á

ábrázat, arc, orca: [kɛj] PF fn. key
álcázás, összezavarrás: [ti.'wan] PF fn. tiwan
(eredete: wan elrejt)
áldás: [sjaʋn] PF fn. syawn
áll: [kl.'k'ɛm] PF i.(tn) kllkxem
áll (testrészt): [ʔsuk.sim] PF fn. tsuksim
állapot, körülmény, helyzet: [ti.'fkɛj.tokʔ] PF
fn. tífkeytok (eredete: fkeytok létezik)
állat, vadállat: [i.'o.aŋ] PF fn. ioang
állatnyom, csapás (állaté vagy személyé):
[ʔsmim] PF fn. tsmim
állítás: [sæ.pl.'t'ɛ] PF fn. säplltxe (eredete: pll-
txe beszél)
álmodik: [ʔu.nil s-i] PF i.(tn) unil si (eredete:
unil álom)
álmom: [ʔu.nil] JC fn. unil
álmójáró: [u.nil.ti.'ran.ju] PF fn. uniltiranyu
(összetétel ebből: unil álom és tiranyu járó)

é

éber: [ʔ'ɛn] PF mn. txen
éberség, ébrenlét: [ti.'ʔ'ɛn] PF fn. titxen (ere-
dete: txen éber)
ébrenlét, éberség: [ti.'ʔ'ɛn] PF fn. titxen (ere-
dete: txen éber)
édes (íz): [ka.'lin] PF mn. kalin
édesen, kedvesen: [ni.'ho.na] PF hsz. nihona
(eredete: hona kedves)
ég(bolt): [taw] PF fn. taw

gyem (összetétel ebből: 'awsiteng együtt és
yem rak)
összeszed, gyűjt: [ʔst.ʔr.s-im] PF i.(t) starsim

ézés/szagú/ízú/ mint... : [fk.aŋ] PF i.(tn)
fkan
új keletű, friss: [sokʔ] PF mn. sok

tatvány: [ʔij.jɛn.ʔsjipʔ] PF fn. ingyentsyip
(eredete: ingen titokzatosság érzése)
üvöltő (személy): [ʔo.'ŋu.waj.ju] PF fn. rongu-
wayyu (eredete: ronguway üvölt)

által(a), révén, keresztül, mentén: [i.læ] or
[i.'læ] PF told. ilä+
ámbátor, bár, ugyanakkor: [hu.'fwa] PF ksz.
hufwa
árny(ék): [ukʔ] PF fn. uk (eredete: toruk végső
árny)
árt: [k'u s-i] PF i.(tn) kxu si (eredete: kxu ár-
talom)
ártalom, baj: [k'u] PF fn. kxu
át(al), túl(ra): [ka] PF told. ka-
át, keresztül (vmi közepén át): [k'am.læ] PF
told. kxamlä- (eredete: kxam közép)
átdőf, átszúr: [r-ipʔ] PF i.(t) ripx
átmegy: [ɛm.'k.æ] PF i.(t) emkä (eredete: em-
za'u kiáll, átmegy és kä megy)
átszúr, átdőf: [r-ipʔ] PF i.(t) ripx
áttekintés, összegzés: [ʔvur.vi] PF fn. vurvi
(eredete: vur történet)

éhes: [o.'hakʔ] PF mn. ohakx
éhség: [ti.o.'hakʔ] PF fn. tiohakx (eredete:
ohakx éhes)
éhínség: [ʔsju.vɛ.kɛl] PF fn. syuvekel (eredete:
syuve étel)
éjfél: [k'am.t'on] PF fn. kxamtxon (összetétel
ebből: kxam közép és txon éj)
éjfél után: [k'am.t'o.maw] PF fn. kxamtxomaw
(összetétel ebből: kxamtxon éjfél és maw ut-

án)

éjjel: [t'on.kɾ] *PF* *hsz. txonkrr* (összetétel ebből: **txon** *éj* és **krr** *idő*)

éjszaka, este: [t'on] *PF* *fn. txon*

él: [ɾ.ɛj] *PF* *i.(tn) rey*

éles (mint egy penge): [lit'] *PF* *mn. litx*

éles, hegyes: [p'i] *PF* *mn. pxi*

élet: [ti.'ɾɛj] *PF* *fn. tɾey* (eredete: **rey** *él*)

életlen, tompa: [tɛ.tɛ] *PF* *mn. tete*

életlen, tompa: [fwɛm] *PF* *mn. fwem*

életmód, kultúra: [ɾɛj.fja] *PF* *fn. reyfyá* (összetétel ebből: **rey** *élet* és **fyá'o** *út, mód*)

élmény, tapasztalat: [li.ɛ] *PF* *fn. lie*

élvezetes módon, élvezetesen: [ni.'ʔoʔ] *PF* *hsz. ni'o'* (eredete: **'o'** *izgalmas*)

élvezetes, örömteli: [pɾ.tɛʔ] *PF* *mn. prrte'*

élvezetesen, élvezetes módon: [ni.'ʔoʔ] *PF* *hsz. ni'o'* (eredete: **'o'** *izgalmas*)

élvezetesnek lenni: [z.aw.'pɾ.tɛʔ] *PF* *i.(tn) zawprte'* (eredete: **za'u** *jön* és **prrte'** *élvezetes*)

élénk, fényes: [t'a.na.tan] *PF* *mn. txanatan* (összetétel ebből: **txan** *sok* és **atan** *fény*)

én: [o.ɛ] *PF* *nm. oɛ*

én (szertartásos forma): [o.hɛ] *PF* *nm. ohe*

ének, dal: [ti.'ɾol] *PF* *fn. tɾol* (eredete: **rol** *énekel*)

énekel: [ɾ.ol] *PF* *ige rol*

énekhang, beszédhang: [mok.ɾi] *PF* *fn. mokri*

éppen most, ebben a pillanatban: [p'i.'setʔ] *PF* *hsz. pxiset* (összetétel ebből: **set** *most* és **pxi** *éles*)

épít: [t'·u.l.a] *PF* *i.(t) txula*

építmény: [ti.'t'u.la] *PF* *fn. titxula* (eredete: **txula** *épít*)

érdekes(nek lenni): [ɛl.tur ti.'t'ɛn s:i] *PF* *i.(tn.) eltur titxen si* (eredete: **eltu-r** *agy (kötőmód)* és **titxen** *felébresztés*)

érdemes, méltó: [p'an] *PF* *mn. pxan*

éretlenül, gyerek módra: [ni.'ʔɛ.vɛɟ] *PF* *hsz. ni'eveng* (eredete: **'eveng** *gyerek*)

érett, friss: [p'a.sul] *PF* *mn. pxasul*

érettség, fejlettség, beteljesülés: [ti.'fjɛjn] *PF* *fn. tifyeyn* (eredete: **fyeyn** *érett, fejlett*)

érez (szagot!): [h.ɛ.f:i] *PF* *i.(t) hefi*

érez (érintéssel!): [z·im] *PF* *i.(t) zim*

érez, érzékel: [ʔ·ɛ.f.u] *PF* *i.(t) 'efu*

érint (szándékosan): [t·iɟ 'zɛk.wæ] *PF* *i.(tn) tɟng zekwä* (eredete: **tɟng** *ad* és **zekwä** *ujj*)

érintés: [zim.tswɔ] *PF* *fn. zɟmɾswo* (eredete: **zim** *érintéssel* **érez**)

érintés, érzés, textúra: [zɾ] *PF* *fn. zɾ*

érkezés: [ti.'pæ.hɛm] *PF* *fn. tipähem* (eredete: **pähem** *érkezik*)

értelem, intelligencia: [ti.'tslam] *PF* *fn. titslam* (eredete: **tslam** *ért*)

értelmes, eszes, okos: [ka.nu] *PF* *mn. kanu* *CS.SZ.*

értelmez, tolmácsol: [ɾal.'p·ɛɟ] *PF* *i.(t) ralpɛng* (összetétel ebből: **ral** *jelentés* és **pɛng** *mond*)

értékes, megéri: [l·ɛj] *PF* *i.(tn) ley*

érvényes: [ka.'ɟaj] *PF* *mn. kangay* (rokonértelmű a **ngay**-jal *igaz*)

érzelem: [ti.'ʔɛ.fu] *PF* *fn. ti'efu* (eredete: **'efu** *érez*)

érzék (érzékelés): [i.'nan.fja] *PF* *fn. inanfyá* (összetétel ebből: **inan** *olvas, érzékelés útján tudást szerez* és **fyá'o** *út, mód*)

érzékel, érez: [ʔ·ɛ.f.u] *PF* *i.(t) 'efu*

érzés, érintés, textúra: [zɾ] *PF* *fn. zɾ*

és: [sɪ] *PF* *ksz. si* (szavak között, toldalék is lehet: –sɪ; tagmondatok között nem használatos, helyette: **ulte** *és*)

és (két mondatot köt össze): [ul.tɛ] *PF* *ksz. ulte*

ész: [ti.'ka.nu] *PF* *fn. tikanu* (eredete: **kanu** *okos*)

észrevesz, megjegyez, tudatában van: [ts·ɛ.ɾ·i] *PF* *i.(t) tseri*

év: [zɪ.sɪtʔ] *PF* *fn. zɪsɪt*

évforduló: [zɪ.sɪt.'sal.tɾ] *PF* *fn. zɪsɪtsaltrr* (összetétel ebből: **zɪsɪt** *év* és **trr** *nap*)

évforduló (társalgási nyelvben): [zɪ.'tsal.tɾ] *PF* *fn. zɪtsaltrr*

évszak: [zɪ.sɪ.kɾ] *PF* *fn. zɪsɪkrr* (eredete: **zɪsɪt** *év* és **krr** *idő*)

így, ilyen módon: [fi.'fja] *PF* mut.n. *fifya* (eredete: **fy'a'o mód**)

ígér: [pæ.nu.t.ɪŋ] *PF* i.(t) *pänuting* (összetétel ebből: **pänu ígélet** és **tìng ad**)

ígélet: [pæ.nu] *PF* fn. *pänu*

íj (fegyver): [tško] *PF* fn. *tsko*

íj és nyíl: [tško swi.'zaw] *PF* fn. *tsko swizaw* (összetétel ebből: **tsko íj** és **swizaw nyíl**)

ír: [pam.'rɛl 's:i] *PF* i.(tn) *pamrel si* (eredete:

pamrel írás)

írás: [pam.'rɛl] *PF* fn. *pamrel* (összetétel ebből: **pam hang** és **rel kép**)

író: [pam.'rɛl.si.ju] *PF* fn. *pamrelsiyu* (eredete: **pamrel írás**)

íz, zamat: [sur] *PF* fn. *sur*

ízlelés: [ɛwk.tswɔ] *PF* fn. *ewktswo* (eredete: **ewku ízlel**)

ízület, zsanér: [til] *PF* fn. *til*

ó

óceán, tenger: [t'am.'paɟ] *PF* fn. *txampay* (összetétel ebből: **txan sok** és **pay víz**)

óhajt, kíván: [t'a.ŋ.al] *PF* i.(tn) *rangal*

óvatosan cselekszik, vigyáz, odafigyel: [na.ri s:i] *PF* i.(tn) *nari si* (eredete: **nari szem**)

ö

öl, gyilkol: [tsp.aŋ] *PF* i.(t) *tspanɡ*

ölel, karol, karjaiban tart: [m.ɛ.'y.am] *PF* i.(t) *meyam*

ölelés, karolás: [sæm.'yam] *PF* fn. *sämyam* (eredete: **meyam ölel**)

önelégültség, önteltség: [sno.nɪ.a] *PF* fn. *snonrra* (összetétel ebből: **sno ön-** és **nrta büszkeség**)

önt, folyik: [sl.o.'an] *PF* i.(tn) *sloan*

öntelt: [lɛ.sno.nɪ.a] *PF* mn. *lesnonrra* (eredete: **snonrra önteltség**)

önteltség, önelégültség: [sno.nɪ.a] *PF* fn. *snonrra* (összetétel ebből: **sno ön-** és **nrta büszkeség**)

önuralom: [sno.'tip'] *PF* fn. *snotipx* (összetétel ebből: **sno saját-** és **tìhipx irányítás**)

önzés, egyénieskedés: [ti.'ʔaw.po] *PF* fn. *tì'awpo* (eredete: **'awpo egy személy**)

öreg ember/öreg személy: [ko.ak.tu] *PF* fn. *koaktu* (eredete: **koak öreg, idős**)

öregasszony: [ko.ak.tɛ] *PF* fn. *koakte* (eredete: **koak öreg, idős**)

öregember (férfi): [ko.ak.tan] *PF* fn. *koaktan* (eredete: **koak öreg, idős**)

örökké, vég nélkül: [nit.'ʔi.lu.kɛ] *PF* hsz. *nìt'iluke* (összetétel ebből: **tì'i'a befejezés** és **luke nélkül**)

örökség: [sa.'tuʔ.li] *PF* fn. *satu'li* (Megjegyzés: A Disney's Pandora étkező neve is)

öröm: [ti.'pɪ.tɛʔ] *PF* fn. *tìprte'* (eredete: **prte' örömteli**)

örömteli, élvezetes: [pɪ.tɛʔ] *PF* mn. *prte'*

összefutni, véletlenül találkozni: [ul.'t'a.r.un] *PF* i.(t) *ultxarun* (összetétel ebből: **ultxa találkozó** és **run talál**)

összeg, mennyiség: [hɪm.'t'an] *PF* fn. *hìmtxan* (összetétel ebből: **hìm kevés** és **txan sok**)

összegzés, áttekintés: [vuɪ.vi] *PF* fn. *vurvi* (eredete: **vur történet**)

összekapcsol, összeköt, kapcsolatban van: [t'a.r.ɛ] *PF* i.(t) *tare*

összekapcsolódni vmivel/vkivel, idegi összeköttetést létesíteni: [tsa.'hɛɟl 's:i] *PF* i.(tn) *tsaheyl si* (eredete: **tsaheylu kapcsolat**)

összeköt, összekapcsol, kapcsolatban van: [t'a.r.ɛ] *PF* i.(t) *tare*

összetett: [ɛp.'ʔaŋ] *PF* mn. *ep'ang*

összetett igékben szerepel, ntesz, csinál: [s:i] *PF* si képző toldalék

összetettségi foka: [fjin.ɛp.'ʔaŋ] *PF* fn. *fjinep'ang* (összetétel ebből: **fjin egyszerű** és **ep'ang összetett**)

összetört szív, sebzett szív: [jawn.'jɛw.la] *PF* fn. *yawnyewla* (összetétel ebből: **yawne szeretett** és **yewla csalódás**)

összevissza, kaotikus, rendetlen, rendezetlen: [vɛl.ke] *PF* mn. *velke* (összetétel ebből: **ve'o rend, rendezettség** és **luke nélkül**)

összezavarrás, álcázás: [ti.'wan] *PF* fn. *tüwan*
(eredete: *wan* *elrejt*)

összhang a természettel, harmónia:
[mɛ.o.a.u.ni.a.'ɛ.a] *PF* fn. *meoauiniaea*

összpontosít, koncentrálni: [k'an.fɪl] *PF* i.(tn)
kanfpil (összetétel ebből: *kan* *cél* és *fpil* *gon-*
dol)

ösvény, út, mód: [fja.'ʔo] *PF* fn. *fya'o*

öt, 5: [mɪ] *PF* szám *mrr*

ú

úgy, akkor, abban az esetben: [ha] *PF* ksz. *ha*

úgy, annyira: [ni.'ft'an] *PF* hsz. *niftxan* (eredete: *fitxan* *olyan*)

úgy, olyan módon: [tsa.'fja] *PF* nm. *tsafya* (összetétel ebből: *tša-* *az* és *fya'o* *mód*)

új: [mip] *PF* mn. *mip*

újonc, valaki aki most lépett színre:

[zi.'ma.'ʔu.ju] *PF* fn. *zima'uyu*

újra: [ni.'mun] *PF* hsz. *nimun*

ü

üdvözöl, köszön(t): [kal.'t'i 's:i] *PF* ige *kaltxi si*
(eredete: *kaltxi* *hellő*)

üdvözöllek! (találkozáskor), szia!: [kal.'t'i] *PF*
gesz. *kaltxi*

ügyetlen, kétbalkezes: [pi.'saw] *PF* mn. *pisaw*

ügyetlenség: [tip.'saw] *PF* fn. *tipsaw* (eredete: *pisaw* *ügyetlen, kétbalkezes*)

ügyvéd, jogász: [pæŋ.'k'o.ju ɛ.ko.'rɛn] *PF* fn.
pängkxoyu lekoren (összetétel ebből: *päng-*
kxoyu *beszélgető* és *lekoren* *szabályos, jogi*)

ül: [h·ɛjn] *PF* i.(tn) *heyn*

üldöz: [n·oŋ.'sp·ɛʔ] *PF* i.(t) *nongspe'*

üldöz, hajszol: [f·ɛ.w·i] *PF* i.(t) *fewi*

ünnep(ség): [ft'o.'zæ] *PF* fn. *ftxozä*

ünnepel: [ft'o.'zæ s:i] *PF* i.(tn) *ftxozä si* (eredete: *ftxozä* *ünneplés*)

ünnepel, ünnepélyen részt vesz: [sæ.'ʔɛ.o.i.o s:i] *PF* i.(tn) *sä'eoio si* (eredete: *sä'eoio* *ünnepély*)

ő

ő: [tsa.tu] *PF* mut.n. *tsatu* (összetétel ebből: *tša* *az* és *tute* *személy*)

ő (hímnem) (nincs többesszáma: helyette az (ay)fo): [po.'an] *PF* nm. *poan* (eredete: *po* *ő*)

ötlet, gondolat: [sæ.'fpil] *PF* fn. *säfpil* (eredete: *fpil* *think*)

ötletes, elmés: [sil.'ron.sɛm] *PF* mn. *silronsem*
(összetétel ebből: *siltsan* *jó* és *ronsem* *elme*)

ötnapos munkahét: [mɪ.tɪ] *PF* fn. *mrrtrr* (eredete: *mrr* *öt* és *trr* *nap*)

ötödik (sorszámnev): [mɪ.vɛ] *PF* mn. *mrrvɛ*
(eredete: *mrr* *öt*)

ööö, izé: [ɪ] *PF* „töltelékszó” *ì*

újra csinál, ismétel: [l·ɛjn] *PF* i.(t) *leyn*

újság, hír: [fmawɪn] *PF* fn. *fmawɪn*

úszik: [sl·ɛ.l·ɛ] *PF* i.(tn) *sle*

úszva: [ni.'slɛ.lɛ] *PF* hsz. *nislele* (eredete: *slele* *úszik*)

út, ösvény, mód: [fja.'ʔo] *PF* fn. *fya'o*

útmutatás: [ti.fja.wm.'t'u] *PF* fn. *tifyawintxu*
(eredete: *fyawintxu* *utat mutat*)

ünnepély: [sæ.'ʔɛ.o.i.o] *PF* fn. *sä'eoio* (eredete: *'eoio* *ünnepélyes*)

ünnepélyen részt vesz, ünnepel: [sæ.'ʔɛ.o.i.o s:i] *PF* i.(tn) *sä'eoio si* (eredete: *sä'eoio* *ünnepély*)

ünnepélyes: [ʔɛ.o.i.o] *PF* mn. *'eoio*

ünnepélyesen: [ni.'ʔɛ.o.i.o] *PF* mn. *nì'eoio*
(eredete: *'eoio* *ünnepélyes*)

üreg (aminek van vége vagy alja), lyuk:
[tsoŋ.'rop] *PF* fn. *tsongropx* (összetétel ebből: *tsong* *völgy* és *ropx* *lyuk*)

üreges, nem tömör: [mo.mɛk'] *PF* mn. *momek*

üres; vagy átvitt értelemben: "értéktelen":
[mɛk'] *PF* mn. *mek*

ütem, ritmus: [ʔɛ.koŋ] *PF* fn. *'ekong*

üvölt, vonyít: [ɾ·o.'ŋu.waj] *PF* i.(tn) *ronguway*
(eredete: *rol* *énekel* és *nguway* *üvöltés, vonyítás*)

üzenet: [ʔu.'p'a.ɛ] *PF* fn. *'upxare*

ő (hímnem/nőnem): [po] *PF* nm. *po*

ő (nőnem) (nincs többesszáma: helyette az (ay)fo): [po.'ɛ] *PF* nm. *poɛ* (eredete: *po* *ő*)

ő(k) (határozatlan alany, valaki, egyszám-

ban értendő): [fko] *PF* nm. *fko*
ő, ez a személy: [ʰi.po] *PF* mut.n. *fipo* (eredete: **po ő**)
ők ketten: [ʰmɛ.fo] *PF* nm. *mefo* (eredete: **me+kettes szám jele és po ő**)
ők sokan: [aj.ʰfo] or [ʰaj.fo] *PF* nm. *ayfo* (eredete: **po ő**)
ők sokan: [fo] *PF* nm. *fo* (eredete: **ay+ törölt többes számú gyengítő morféma és po ő**)

őrület: [kɛ.ʰjɛ.ʔuŋ] *PF* fn. *keye'ung*
őrületes, bolond, őrült: [lɛk.ʰjɛ.ʔuŋ] *PF* mn. *lekye'ung* (eredete: **keye'ung őrület**)
őrült, bolond, őrületes: [lɛk.ʰjɛ.ʔuŋ] *PF* mn. *lekye'ung* (eredete: **keye'ung őrület**)
ős: [ʰpi.za.ju] *PF* fn. *pizayu*
ősi, nagyon régi: [ʰt'an.lal] *PF* mn. *txanlal* (összetétel ebből: **txan sok és lal régi**)

Ű

űr, tér, hely: [ŋipʰ] *PF* fn. *ngip*

”

„**azon oknál fogva**”, **mert:** [ta.ʰwɛjk(a)] *PF* ksz. *taweyk(a)*
„ejective” mássalhangzó (kx,tx,px): [ʰp'or.pam] *PF* fn. *pxorpam* (összetétel ebből: **pxor felrobban és pam hang**)
„lógni” valakivel, időt tölteni: [ʰk.æ.tɛŋ] *PF*

i.(tn) käteng
„nappali örömteli füstölgés”, dohányzás (na'vi idióma): [pɿ.k'ɛn.tɿ.kɿ] *Skxawng* fn. *prrkxentrrkrr* (összetétel ebből: **prrte' öröm, kxener füst, trr nap és krr idő**)

...

... **óta (időben):** [a.ʰkɿ.ta] *PF* ksz. *akrrta* másik alakja: **takrra** (összetétel ebből: **krr idő and ta ...-tól**)

... **óta (időben) másik alakja :** [ta.ʰkɿ.a] *PF* ksz. *takrra* másik alakja: **akrrta** (összetétel ebből: **krr idő and ta ...-tól**)